

Njí ne Majào Ninjà

se San Juan ndo'u é ì ndo'uèts'

se vommán canén ne ndotsjàò

Jesucristo

Conjí manamán se ne Ñgomán Dios nichjàò lèè

1 ¹Y se vá comá ndo'u é ì ndóppòp se ndo'u é ì nichjàò vi'yá se re limí ì , Dios yà lé bm mméjo y máign' jò ì Ñgomán yà lé bm mméji. Y napò se Ñgomán Dios scadá mméji con Dios se Xiquè' se lo'u é ì linjóí re cotàoi se vá, y máign' jò ì cuás lik'àjam Dios. ²Y njí najò ì se yà lé bm scadá mméji con Dios ásta se vá ni canén màs nlimí ì . ³Y vi'yá cadére se limí ì , cuás por mà jò ì se Ñgomán Dios ndo'u é ì nichjàò. Y vi'yá se re yà limí ì , ni né ò c nichjàò se jò ì mep nivyaik ndotsjàoi. ⁴Y jò ì lijè lómmè ì ne manó ò p, y por mà jò ì nimí ì ne manó ò pt vi'yát se re timjí ì vanó ò t. Y jò ì lijè ndo'ó'ò tn caócn se lyèèdn né ò c ne majào nan'é jè', y se copò ndo'u é ì ndotsjàò jò ì nannèjegñ ñcjà'k se yà ndolluìxn. ⁵Y jò ì lo'u é ì ñcjà'k ndá xiquich' se lo'u é ì lolluìch' pé òc se quinkjóòt, cuás lolluìxt' y vasémp re ra'uàt re léèt, y nõ lé bm chích'ò manát'è ì laccà t. Xiémbe dé òc se re vats'òdn re cotsjá'ò se jò ì lo'u é ì lolluìxt', rajò ì k lé bm nip ndotjó'ò ndol'é jè' se manamjè jò ì se ne lolluìxt' re léèt.

⁶Y Dios ndovái ndá lèè se ñgonjé o' Juan, y jò ì ndovòò re quimmyáí. ⁷Y jò ì cojuá'a re copó' estado Judea, cuás lichjàò canò para manamán pé òc stinjkjàà' napò ndá se lolluìxt' y vasémp re ra'uàt re léèt, y najò ì cuás ne Ñgoduí Dios. Y napò Juan cojuá'a ndomán ranjí rinjà y cojò p mananía'at vi'yát manac'é je'p jò ì se Ñgoduí Dios por mà jò ì ñgomán. ⁸Y Juan nip jò ì lijè se ne nolluìxt' y mbasémp re ra'uàt re léèt. Jò ì cuás canò , y cojuá'a para manamán ne cuás ninjà pé òp stinjkjàà' jò ì se ne lik'àjam lolluìxt'. ⁹Y jò ì se ne lik'àjam lolluìxt' vi'yát re léèt, cuás vasémp ne na'uà caá ndá lèè, napò cónjò'p jò ì yà gyèt vodòa njuá'a para malatsjá'odn conjí químbyè 'p copó'.

¹⁰Y jò ì se ne Ñgomán Dios cojuá'a nivíjo conjí químbyè 'p copó', napò se ne nivyaik ndotsjàoi ne Vómmè'o'. Xiémbe re vo'òòst conjí químbyè 'p copó' cadé mbanjó'ò jò ì co'uáà' napò. ¹¹Y jò ì cojuá'a re lijè ndèos, xiémbe se re tanjyá t cadép ndomján ndol'àjaich' se manac'é je'p jò ì mó ò t. ¹²Y cadát

tájap ndol'ajach' jò ì y ndoc'ue'je'p, y cojò ì vi'yát dé òc se re ndoc'ue'je'p jò ì, ndovòt manájapt se malatsjàot rippyàik Dios. ¹³Y se rajò ì k nichjàot rippyàik Dios y viñkjío ndót'è ì comá coccu à t, cojò ì cadé mbançjà'k se re vát'è ì liñjuá'at re canjè't se re rippyàik ndá lèè, y mep por se ndá lèè kuánj lo'u é ì ligyájo vománammè ì k re rippyàik. Cuás Dios ne ndo'uéédnt ne viñkjío manó ò pt dé òc se re ndoc'ue'je'p jò ì se ne cojuá'a conjí químbyè 'p copó', y cojò p nichjàot jò ì rippyàik.

¹⁴Y jò ì se ne Ìgomán Dios nichjào lèè y conjí nivíjo con caóc'η ikkàm' por cosào' cónjò'. Y nonòm' jò ì lijè lik'àjam lómmè ì mandà ì ngané 'ε p y jò ì vommán lik'àjam likkájai' pé òc stiñkjáà' Dios se ne Vómmèo'. Y por jò ì nichèbmp nonòm' cuás lik'àjam m'òòs cotào cónjò', y lómmè ì manájap se lottò e je manámmè ì se ne lijè sandá Ìgoduí se lómmè ì Dios se Xiquè'. ¹⁵Y Juan ndomán co'uáà' jò ì y manája ndo'u é ì nan'è je' se ndosèèpt re lèèt: —Nanjí ne lèè se caóc no'uàjo se no'u è je' que jò ì vodda malanáin' màs se mana'é ì latsjá'odn. Y no'u è je' que jò ì ne lik'àjam màs Chiquè' y caóc mó ò t, por se jò ì yà lé bm mméjo se caóc vá mep laméjo. —Conjí ndo'u è je' Juan.

¹⁶Y caócη vi'yátn tómmèin cadére se ne Ìgoduí Dios ndo'uéògηn, jò ì se lómmè ì mi'yá lipí à ne ngané 'ε p, y por jò ì lijè ngané 'ε p lé bm lo'u é ì voppá'aicη. ¹⁷Y re quibbyaí para manóttèsè dn, rajò ì Dios ndovòd Moisés para manasèicη caócη vi'yátn. Y ne ngané 'ε p Dios y máign' ne lik'àjam likkájai' ninjà , chó' limí ì para caócη por se Jesucristo con'ì a , y jò ì ne ndo'ó'ò tn caócη. ¹⁸Ni xi'àp co'uá mbóppàjo' Dios se Xiquè'. Xiémbe ne lijè sandá Ìgoduí, se ne lotsjào na'uà y majào lo'u é ì li'yóil' con ne Vómmèo', jò ì ne ndo'ó'ò tn caócη pé òc stiñkjáà' Dios se Xiquè'.

**Conjí manamán se Juan se ne vānguè'est' re lèèt,
jò ì ndomán que Jesús màs chiquè' y jò ì mó ò t**

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Y re xiquè't por mà re lèèt judíos se re cçà t com'òòs Jerusalén ndobáik re cavé dnt' judíos comá t canjò Juan, y máign'k' re lèèt levitas commà t nim'yójo. (Rajò ì k cuás ηcju è t se vatsjào re quibbyaí quingyè'p ne ηgotòè' nixéts'.) Y vi'yát rajò ì k se commà t cuás mján manal'ajabmp Juan co'uáà' jò ì malèp. ²⁰Y se ndol'ajabmp cojò p jò ì ndomán majào matsjá'o y ndosèèpt: —Caóc níp ne Cristo mó ò t, jò ì cuás ndá líxxà'orj se ne Dios manamméjo se malatsjào Chiquè'.

²¹Cojò p tsocuèt ndol'ajabmp:

—Cojò ì çco'uáàc' jéoc'? çCjámbe jéoc' pò Elías, napò lèè se ne ndè'o' lé bm nní a por mà Dios?

Y cojò p Juan ndo'u è je' que jò ì cadép najò ì mó ò t. Y tsocuèt ndol'ajabmp:

—Cojò ì çcjámbe jéoc' napò lèè se ne xiquè' Moisés ndomán que manjuá'a para manní a por mà Dios?

Y cojò p ndo'u à o t ndo'u è je' que mó ò t. ²²Y cojò p tsocuèt ndotsjèèp:

—Cojò ì çco'uáàc' jéoc' y canén ne ηgotájo se jéoc' tómmè ì? Caóc'η tamáno'òòdm' para manóvvè jebm' ne ninjà manóssèpm re xiquè't se ndon'óje'cη 'yé'm'. Cojò ì jéoc' tijè, çpé òc ti'è je'?

23 Y Juan ndoséèpt:

—Caóc cuás najò ì k se ladóa pé òc se cotóè' liyá' se mi'yá tijyán nl'òs y lappá'adnt re léèt laséèpt: “Jéoc'η tómmèiη manaddéodn ne qui'uàdn y tómmèiη manaccuásn se to'uéiη tigyájt'n para manattájax'n jò ì se voddòa malatsjào lik'àjam Chiquè', ηcjà'k se to'uéiη tojjuiádn' se toccuásn ne nan'é jē' para ndá xiquè' se vodòa se ne jéoc'η tóttèsè dn.” Copò ndo'u è je' ne xiquè' Isaías se ndè'o' màs lé bm nní a por mà Dios, y chò' caóc yà najò ì k se jò ì ndo'uàjoc. —Copò ndo'u è ì ndoppòbmpt Juan rapò léèt.

24 Y re léèt se re commà t nily'ájo con Juan, cuás re léèt fariseos re ndobáik se copò commà t. (Y rapò léèt se ηgoljó'pt fariseos cuás cadát se re léèt judíos se scadá vát'è ì ccà t.) 25 Y cojò p ndotsjèèp Juan:

—Se yà mep jéoc' ne Cristo, y máigη' mep ne Elías, y máigη' mep napò léè se lo'u è ì nní a por mà Dios, cojò ì ¿quínyjò po quíngyè'est' re léèt jéoc'?

26 Y Juan ndoséèpt:

—Caóc cuás to'u è ì lánquè'est' re léèt con cotéè, xiémbe quíngyè'p se to'uéiη cū à c'η mméjo ndá se jéoc'η vá cadé ηguíηgyò'on mó ò t. 27 Jò ì vá voddòa màs malanáin' cojò p malatsjá'odn, pero xiémbe jò ì lik'àjam màs xiquè' y caóc mó ò t. Caóc ni canén mata'ájodn', ni para manojjó'o matatsjào jò ì vikkjè c se manóbbàixp nikkjè ηgotóts'.

28 Copò ndót'è ì nily'ájo copò com'òds Betania, coléjebmp ηgotóè' cotéè se ηgonjé o' Jordán, coté dn' n'ì a se n'ì a njá'ò cónjò', copò pé òc se nivíjo Juan, vánquè'est' re léèt.

Conjì manamáη se Jesús lichjào ne ηgol'uí sat'è' se Dios ndolléjegη

29 Y napò xíngyè'o Juan ndovájo' vodòa Jesús lonno jò ì y cojò p ndo'u è je' !:

—Vyájdodn' nanjí léè se vodòa. Jò ì ne ndá se Dios ndováí y malatsjào ηcjà'k ne ηgol'uí sat'è' se caócη to'uéiη tóttòn se malatsjào nat'èogη Dios para manotsjàodn stalléjegηη por re stích'òtn. Y máigη' jò ì malatsjào ne lik'àjam nat'èogη Dios se mattò y manáje'ò vi'yá re stích'òpt se re vo'òdst conjí químbyè' p copó', y copò mala'è ì se malamí ì xíkkjuàt.

30 Njí ne najò ì se ne caóc no'uàjo sámp se no'u è je' que voddòa malanáin' malatsjá'odn ndá léè y jò ì ne lik'àjam màs chiquè' y caóc mó ò t, por se jò ì yà lé bm mméjo se caóc vá mep laméjo. 31 Y se vá, ni caóc ntijè nlanno'ò que jò ì najò ì se Dios manamméjo Chiquè', xiémbe tajuá'a lánquè'est' re léèt con cotéè para que xi'àp se jò ì latsjá'odn cojò p re léèt se re vo'òdst Israel mananjò jò ì co'uàà' malèp.

32 Y Juan se nichjào canò máigη' ranjí rinjà ndomán:

—Caóc novájo' ne Nímbyà ì' Dios Mantsí se co'u é cotào cónjò', vodòa línyjyà'aich' ηcjà'k soutuè, y novájo' se nijyáigη químbyè' p canàon Jesús.

33 Ásta napò cónjò' p caóc vá ninlanno'ò que jò ì najò ì se Dios manamméjo Chiquè'. Xiémbe Dios se ne ndováik ta'é cangué'est' re léèt con cotéè, jò ì lijè ndosèik ndo'u è je' !: “Xi'àp se quivyájo' lappó' ne Nómbà ì' Mantsí y malajáigη químbyè' p canàon ndá léè se jéoc' niηgyé'ets', najò ì napò ne léè se manatsjào que manjué'pt ra'uàt re léèt ne Nómbà ì' Mantsí para lé bm malavéjo y manamóòt ne caóc manájatc.” Copò ndo'u è ì nasèik Dios

se Xiquè'. ³⁴ Cojò p caóc yà nonò y nichjào canò c nomán que nanjí léè ne lik'àjam Ŋgoduí Dios. —Copò ndo'u é ì nan'è je' Juan, jò ì se ne vánguè'est' re léè t.

Conjí manamán se re cotàp nim'yójo ndót'òajadn' Jesús

³⁵ Y napò xínyè'o tsocuèt copò mmá'ai Juan con nói se re vát'òajadn' jò ì tichjáo'. ³⁶ Y Juan tsjào vóppàjo' Jesús se vodà n'ójiŋ copò, cojò p cottó ε'ε ndo'u è je' :

—Vyájoì' napódn' léè, jò ì ne lichjào ne ŋgol'uí sat'è' se ne Dios ndolléjegn.

³⁷ Y ne nói se ne lo'òajaign' Juan ndo'ói' majào se copò ndo'u è je' y cojò p manéi comá ì niŋyáin' ndocó'ò ì ch' Jesús. ³⁸ Y cojò p Jesús nikkà't ndovájoì' pò nammà ì liŋyáin' ne nói lé ì y cojò p jò ì ndo'uàjabmp:

—¿Canén ne tóttà 'ò ì ?

Y jò ì se nói ndo'u à ò ì y ndo'u è jì' :

—Taát, jéoc' se xiquèoc', ¿pé òc quimíjo se quimbyàn'?

³⁹ Y Jesús ndo'u à ò ì ndoséèp:

—Mmán cojò p quiŋyò ì pé òp caóc laméjo lambàn'.

Y cojò p comá ì ndo'òajaign' y ndonò ì pé òc se mméjo jò ì , y cojò p copò niŋyáii ndopà ì por se yà ndatè'p como las cuatro.

⁴⁰ Y jò ì nói se ndo'ói' cottó ε'ε Juan y comá ì ndo'òajaign' Jesús, ndá ŋgonjé ò' Andrés se njèò Simón Pedro. ⁴¹ Cojò p Andrés manéi comá cacó'ò ts' Simón se njèò y ndoséèp:

—Yà nocuèjebm' ne Mesías.

(Se copò ndo'u è je' Mesías, nnéjegn con rinjà griego ne Cristo, jò ì se ne Dios manamméjo se malatsjào Chiquè'.)

⁴² Y Andrés ndotsi' ne njèò comá ì canò ì Jesús, y Jesús tsjào vannó'ò Simón y ndoséèp:

—Jéoc' cuás ŋgonjó ò' Simón, se ŋgoduík' Juan, y chó' Cefas malatsjào ne ŋgonjó ò'.

(Napò ŋgoljò' Cefas nnéjegn con rinjà griego Pedro, se vománan'è je' cuás cottód.)

Conjí manamán se Jesús ndoséèp Felipe voppái nammà na'òajadn' jò ì , y máign' niggyájoì Natanael

⁴³ Y napò xínyè'o Jesús vománamà re copó' estado Galilea, y se yà manamà cojò p níké jì Felipe y ndoséèp:

—Mmá ì k chó' qui'yóajadnc caóc.

⁴⁴ Y napò Felipe jò ì m'òòs com'òòs Betsaida, copò com'òòs se máign' m'òòx Andrés y Pedro, vi'yát scadá vo'òòst copò com'òòs. ⁴⁵ Y se cojuà'aily cojò p Felipe comá cacó'ò ts' Natanael, y se ndocuèje manéi ndoséèp:

—Yà nocuèjebm' ne léè se ne xiquè' Moisés ndè'o' cuà ndomán se ndotsjào re ŋg'uéx pé òc se ndo'uèts' re quimmyái Dios. Jò ì lé bm sandá léè se re máign'k' ndomján se ndotsjào re ŋg'uéx re cadát xiquè't se ndè'o' cuà lé bm vá' là ò t por mà Dios. Najò ì Jesús se ŋgoduí José, y m'òòs com'òòs Nazaret.

⁴⁶ Y cojò p Natanael ndo'u è je' :

—¿Cjá mmí a lanía'at se mannéjegη copò com'òos Nazaret co'uàà' se manatsjàotn majào?

Y Felipe ndo'u è je ':

—Mmá i k canò i y cojò p quinyò .

⁴⁷Y Jesús ndovájo' vodda lonnó Natanael cojò p ndo'u è je ':

—Conjí vodda ndá léè se mméjo ηcjà'k se lo'u è i lottò e je ndá léè israelita mana'é i lavéjo, cuás ni chi'é' mbománanjòmp ndá léè mō ò t.

⁴⁸Y cojò p Natanael ndo'u è je ':

—¿Pé òc ni'é i ninyò c caóc?

Y Jesús ndosèèp:

—Caóc nonò c' se vá tñgyàò' nimbyò ne nac'uéx se mattó 'o , ásta se vá Felipe nimboppá'atc' jéoc'.

⁴⁹Cojò i Natanael ndo'u è je ':

—Taát, jéoc' se Xiquèoc', jéoc' cuás lik'àjam ne ηgoduík' Dios. Y jéoc' ne tichjào Chiquèoc' se manavváí re copó' Israel.

⁵⁰Y Jesús ndo'u à o y ndosèèp:

—Jéoc' lik'àjam nikkájai'k por gyèsse noséik' que caóc nonò c' se vá tñgyàò' nimbyò nac'uéx. Y vá màs vandà i k se jéoc' mana'é i nannò .

⁵¹Ncjà' Jesús ndo'u è je ':

—Lik'àjam likkájai' nji nijnà se manóssic'η jéoc'η, que mala'é i ηcjà'k se jéoc'η manavvájodn' massèη re cotào cónjò', y mala'é i ηcjà'k se manavvájotn re nljòdnt vatsàjont se re Dios voppáik, manát'è i lanjà o t y malapó't por mà caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'η se lyèèc'η.

Conjí manamán se ndotsjào rích'èjegη ndikkè je 't copò com'òos Caná

2¹Y se yà vodda manappà ránjò' cónjò' cojò p ndotsjào rích'èjegη ndikkè je 't copò com'òos Caná se livyaí re copó' estado Galilea. Y copò se nichjào re rích'èjegη máign' nivjó ne vats'ò Jesús. ²Máign' ηcjà' ndol'é je l' Jesús y con máign'k' re léèt rikuánt se re lé'bm vát'òajadn' tichjáo' con jò i , vi'yát rajò i k ndol'é je lt', y ndobáik copò commà t. ³Y se vá copò ccà t rajò i k y yà ndot'ól' re quíppyà i' lats'è se ljáo', y cojò p ne vats'ò Jesús ndo'uàjo ne ηgoduí, ndosèèp:

—Yà mi'yá nda'ól' re quíppyà i' lats'è .

⁴Y Jesús ndoppòbmp y ndosèèp ne vats'ò :

—Nnán, ¿quínjyò po quixíik caóc? Vá nimbaqquéjep ne cónjò 'p se caóc matatsjá'odn.

⁵Cojò p ne vats'ò ndo'uàjot re ηcju è t y ndosèèp:

—Quichjàodn mi'yá pé òc se mana'é i nasèic'η Jesús.

⁶Y copò lipíi quéi telygyá ndòè't nts'ué' cotòd se ndánguè'tet ndèè. Rapò ndèè re ccjé' re léèt judíos se vattjó'ot valí sedia' vát'è i tsjè'k y máign' ccjé' se matabà'aily se vát'è i licchìgñk' rajò i k. Y caá ndá ngots'ué' vátò l' quinyóí o ásta quik'ài ndòè't comó'. ⁷Y cojò p Jesús ndo'uàjot re ηcju è t y ndosèèp:

—ηgyé'tet'n ndèè ranjí nts'ué' y quínjyè t'n.

Y cojò p rajò i k ndonjue'tet ndónju è 't ásta gyèt vobbá'adnt.

⁸Y cojò p ndosèèp:

—Chó' gyá'odn quily'é', quivyé jedn quigyèdn ne xiquè' cáddèogŋ, latsàot. Y cojò p ndol'á'ogŋ quily'é' ndobé je, ndol'èdŋ ne xiquè' cáddèogŋ. ⁹Y re cotèè yà mi'yá nivyaodn' nichjào cuás quíppyà ì' lats'è. Y ne xiquè' cáddèogŋ ndotsàò y cadé mbó'o' pé òc co'u é y pé òc ndo'u é ì nichjào rapò. Cuás tikkjè re ŋcju è t ndonjò por se rajò ì k ndót'è ì ndol'á'ot re cotèè se vá. Y cojò p ne xiquè' se cáddèogŋ ndová'at ne kuán cattè je 't, ¹⁰y ndosèèp:

—Vi'yát lé bm conjí vát'è ì, ddóaja' l'èdnt se re màs cojuào quíppyà ì', y se yà cocuì vát'è ì ljá'o' cojò p màs státtjòbmp l'èdnt se re mep lik'àjam cojuào. Y jéoc' nijyèodn' se re màs cojuào quíppyà ì' ásta chó' pò nill'yéjegn. —Copò ndo'u è je ' ne xiquè' cáddèogŋ.

¹¹Y napò se ndotsjàò Jesús copò com'òds Caná se livyai re copó' estado Galilea, napò ne cotàp ndannò se ndóppòp ndo'u é ì ndotsjàò se ndotsjá'odn jò ì manájap, nichjá'odn se jò ì mep mó ò t léè. Y cojò p màs comá ndoc'ué je'p re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' y tichjá'o' con jò ì.

¹²Y se yà ni'yójiŋ napò se ndotsjàò Jesús cojò p comá nimì a re com'òds Capernaum con máigŋ' ne vats'ò y con re njèot, y con re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn', vi'yát copò nimì a t. Y copò coccu à t cosà'o' cónjò'.

**Conjé manamán se Jesús ndomè je pt se manatsjàò
naljáogŋ quingyè'p ne ŋgotòè' nixéts'**

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Y caá níngyè je re léèt judíos vatsjàò re cónjò'p se vantsí se ŋgonjè o' la pascua, y vómjà'a pé òc se ndo'u é ì Dios ndoccu'et re rigyó'ik se ndè'o' coccu à t copò copó' Egipto. Y yà ndannóp manaquejep se rapò cónjò'p vantsí, cojò p Jesús comá y cojuà'al com'òds Jerusalén. ¹⁴Y copò se quingyè'p ŋgocu à jo l' ne ŋgotòè' nixéts' ndocuéjet re cadéi'k páccàst, y con máigŋk' re cadéi'k sat'è't, y con re cadéi'k soutuèt. Ranjí re ccà t l'èi'k para re léèt manaljáodnt y manal'èogŋ Dios. Y máigŋk' ndonò t copò vantsòjodnt cadát ljògŋ re tamèŋ', se voppàodn' dájap tamèŋ', para re léèt se re bbé je cobá'o' vo'òds tamèŋ'. ¹⁵Y se Jesús copò ndo'u é ì ndonò t cojò p jò ì ndotsjàò ndá snavàjai' con ŋgolju è lómmè ì ringyógŋ, y cojò p ndóljuèt ndojué òlt' quibià rapò cadéi'k mbá'aik, con vi'yát re mbé'ept sat'è't y con máigŋk' re mbé'ept páccàst se copò quingyè'p ŋgocu à jo l' nixéts' vát'è ì ccà t l'èi'k. Y rapò léèt se voppàodn' dájap tamèŋ' cuás pjé t se vát'è ì voppàodn', rajò ì k máigŋk' ndottu é 'pt re lyi xich'éjebmpt se vát'è ì l'èts' re rand'é jebmpt y ndojué òdnt re tamèŋ' vatsé je, nimì a copó'. ¹⁶Y cojò p ndo'uàjot rajò ì k se cadéi'k soutuèt, y ndosèèp:

—Chéè'cŋ vílyjèt'n nimì a t quibià. Conjé coll'òs cuás ŋgodèòs caóc Ravé', cojò ì yà nó ikkà c'ŋ màs nichjàodn naljáogŋ.

¹⁷Y cojò p re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjá'o' con jò ì, ndómjà'a ranjí rinjà vantsí se yà lé bm quéich' ne ŋgoc'uéx se conjé va'è je': “Vá'ailyk ta'uà se manocjòn ne ŋgodèòs Dios, y vóccjàp re léèt mal'é ò manát'è ì natsjàotc.”

¹⁸Y cojò p re xiquè't por mà re léèt judíos, se dájap tanjyá t Jesús, ndol'àjabmp jò ì, ndol'è je ':

—¿Canén ninjà tòmmè ì se ninnyájapt y nivryáik naljéèt rajò ì k? Si miéc tòmmè ì cmavaí se Dios ndovòdè' cojò ì ñ'yó'ò t'n ne ndannò .

¹⁹Y Jesús ndo'u à ò t y ndoséèpt:

—Se mbe quinnyuààt'n nanjí químmìjo Dios, cojò ì caóc con ránjò' cónjò' tsocuèt manóccuèjets' manómà' ai.

²⁰Y cojò p rapò xiquè't por mà re léèt judíos ndotsjéèp jò ì :

—Ásta nôi-lyéè dn telygyá (46) ríngyè je ndotsjàò y cojò p ndottuì nanjí nixéts', ¿y jéoc' cjá qui'è je' manámmà' ai manattì con ránjò' cónjò' ?

²¹Y se Jesús copò ndo'u è je' cuás va'ajo jò ì lijè ñgonjì a se lichjàò químmìjo Dios. ²²Cojò ì màs sajép se yà tsocuèt connò Jesús, ndómmè ì tsocuèt ne manó ò p, cojò p re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjáó' con jò ì , ndómjà'a que jò ì ndomán napò ninjà , y cojò p kájai' ndol'òd' pé òp mà nnéjbmp, y ndoc'uájai' re rinjà vantsí se quéich' ne ñgoc'uéx, y rapò rinjà ndomán vá coju è p canén se manatsjàò Jesús, se vá valí ríngyè je ì limèp se jò ì manjuá'a conjí químbye 'p copó'. Y máigñ' ndoc'uájai' re rinjà se ndomán Jesús.

Conjí manamán se Jesús vi'yát vannó'ò pt ra'uat

²³Y Jesús copò ddóa com'òds Jerusalén rapò cónjò' p vantsí se ñgonjé' o' la pascua, y valík ndoc'uájai' que jò ì cuás ne Cristo se ne Dios manamméjo Chiquè', y ndoc'uájai' se ndonjò re ndannò se jò ì ndotsjàò se lichjá'odn que jò ì lómmè ì manájap. ²⁴Xiémbé Jesús lijè níp loccuájai' que vi'yát rajò ì k ndol'ajach' jò ì con quíngyè'p ra'uat, cuás jò ì majàò vannó'ò pt re ra'uat pé òc se vát'è ì tilyájo re léèt. ²⁵Jò ì nimbaqqué' co'uá manasèp pé òp stíñkjàà't re léèt, cuás jò ì lijè yà majàò vannó'ò ne léè pé òc se lo'u é ì ligyájo quíngyè'p na'ua.

Conjí manamán se Nicodemo comá capà Jesús y niggyájoì

3¹Y copò mméjo ndá léè fariseo se ñgonjé' o' Nicodemo. Y jò ì ndá se re xiquè't por mà jò ì dájap tanjyá t léèt judíos. ²Y napò Nicodemo comá canjàò' Jesús mà ñgosáon y ndoséèp:

—Taát, jéoc' se xiquèoc', caóc'ñ vannó'om' que jéoc' cuás Dios ne ndováik' se qui'yé para manassàò'tn. Cuás ni co'uàà' nlíxxà'orñ manajó'ò natsjàò ranjí vandà ì k ndannò ñcjà'k se jéoc' to'u é ì totsjàò. Lijè co'uàà' se Dios voppé'ep, jò ì ne manajó'ò natsjàò.

³Cojò p Jesús ndoséèp:

—Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssik', que ni co'uàà' manajó'ò nammà canò pé òc se mméjo Dios se Chiquè', lijè co'uàà' se tsocuèt viñkjíjo manamà na'é ì lavéjo, jò ì ne lajó'ò manandò .

⁴Y cojò p Nicodemo ndo'uàjabmp Jesús, ndo'u è je' :

—¿Pé òp la'é ì lanía'at ndá léè se yà xiquè' tsocuèt viñkjíjo manamà na'é ì lavéjo? ¿Cjá lanía'at se co'uá yà xiquè' tsocuèt manamà njuí' quíngyè'p ñgomád ne vats'ò y malatsjàò chi'é' canjè' y cojò p tsocuèt manjuá'a ñcjà'k se vá chi canjè' se jò ì cotàp ndo'u é ì cojuá'a?

⁵Y Jesús ndo'u à ò y ndoséèp:

—Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssik', que co'uaà' se vommán manjuí' malavaí por mà re léèt se vac'é je'p Dios se lo'u é ì mméjo Chiquè' por mà rajò ì k, cuás jò ì li'yájabmp se Dios manattsèbmp ne na'ua, y malajáigñ nichìgñ', y máigñ' li'yájabmp se ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí manamóò ne viñkjío manó ò p. ⁶ Quiñgyó 'o, co'uaà' se ndómmè ì ne vómmèò' y vats'ò se lik'àjam léè, cojò ì máigñ' ne canjè' mbe lik'àjam léè. Y caóc manóssik', co'uaà' se comá nivíjo por se ndovòò ne viñkjío manó ò p ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí, cojò ì napò léè yà ndómmè ì ne nímbyà ì ' se nichìgñ', cuás jò ì yà nichjàò ngoduí Dios. ⁷ Y nó gyèt ndamjá 'o tc' qui'ua se cnigýájo njí se no'u é ì noséik', que vi'yát'n jéoc'ñ tómmèiñ tsocuet viñkjío mana'éiñ návvdñ ikkà c'ñ se maichjàot'n viñkjíot'n. ⁸ Quiñgyó 'o, ne nímyào ddóa pé òc se vommán man'ójiñ, y qui'o' se lo'u é ì lijéo. Pero cadé ntóppà t pé òp co'u é y máigñ' nintóppà t pé òpo mmà. Copò vóccjà ñcjà' cadé ntóppà t pé òc lo'u é ì se vátàja-ndájo ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí quingyè'p ne na'ua ne léè para manamóò ne viñkjío manó ò p. ⁹ Cojò p Nicodemo tsocuet ndo'uañabmp ndo'u è je ':

—¿Pé òp la'é ì lanía'at latsjàò napò se jéoc' qui'è je '?

¹⁰ Y cojò p Jesús ndoséep:

—Jéoc' yà tichjàò chiquèoc' y quixá'pt re léèt israelitas, ¿y cjá vá menjuí'o' y niñguinñgyó 'o vi'yá ranjí se no'u é ì noséik'? ¹¹ Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssik', que dé òc se re vannó'om', rajò ì re vommán', y tichjàot'n canò t'n vommán' dé òc se re yà nonòm' pé òp stiñkjáà', y jéoc'ñ cadé ntoccuájaiñ' canén se caóc'ñ taséic'ñ. ¹² Yà se mentoccuájaiñ' ranjí rinjà se noséic'ñ se no'uaño cadére se re lichjàò conjí químbyè 'p copó', cojò ì ¿cuán quijyó'odn quikkájaiñ' se manóssic'ñ dé òc se re lichjàò cots'én' cotào cónjò '?

¹³ 'Ni co'uaà' mbanjá 'o mbamà cotào cónjò' para maccué 'e n'ì a camán canén ne limí ì cots'én' se cotào cónjò'. Tijè caóc se yà ta'é cotào cónjò' tappó' conjí químbyè 'p copó', caóc pò lammán pé òc stiñkjáà' cots'è cotào cónjò', y caóc pò nichjàò tanjyá tn jéoc'ñ se lyéèc'ñ, caóc se yà lé bm tam'òòs cotào cónjò'. ¹⁴ Jéoc' pómbò tómmà'a pé òc ndo'u é ì ne xiquè' Moisés se ndójuè'egñ coju à ì ch' ngocuán ne cotsjí' se ma'é ì matsjàò chíppyà, y ndójuu à ì ch' ndèò' se vodòadnt' re léèt copò se cotòè' lijyá', mi'yá tijyán n'òs. Y máigñ' li'yájodn' se caóc copò scadá manát'è ì k ñcjà', manáttjè'egñ caóc se nichjàò tanjyá tn jéoc'ñ se lyéèc'ñ. ¹⁵ Y manáttjà ì xc para quã caá ndá léè se manaccájai'k caóc, cadé malamè mó ò t, cuás manámmè ì ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. —Copò ndo'u è je ' Jesús, ndoséep Nicodemo.

Conjí manamán ne ñgané 'e p Dios se ndómmè ì con re léèt se re vo'òòst conjí químbyè 'p copó'

¹⁶ Dios lik'àjam ndoné 'e t re léèt se vo'òòst conjí químbyè 'p copó', ásta que ndóttuèempt ne lijè sandá ñgoduí se lómmè ì. Y vóccjàp caá ndá léè se manaqqé je'p jò ì se ñgoduí, cadé malamè mó ò t, cuás manámmè ì ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. ¹⁷ Y se Dios ndonnóji' ne ñgoduí con'ì a conjí

químbyè 'p copó', jò ì nip ndováí con'ì a para manamóòt xikjá'ampt re léèt se conjí vo'óost. Jò ì cuás ndováí con'ì a para manaqu'éet rajò ì k.

¹⁸ Co'uáà' se loccué je'p ne Ìgoduí Dios, jò ì nip lómmè ì snacá'an mó ò t, y co'uáà' se mep loccué je'p, jò ì yà ndómmè ì snacá'an por se vá mep loccué je'p ne lijè sandá Ìgoduí Dios. ¹⁹ Jò ì se coju'áa conjí químbyè 'p copó' nichjào re cotsjá'o por mà re ra'uat re léèt y ndotsjá'odn re stích'òpt. Y re léèt màs ndoljàich' re quinqjòd't y re cotsjá'o mó ò t, por se chích'ò vát'è ì cçà t. Y por napò nimbyò Dios yà ndovóòt xikjá'ampt rajò ì k se mep ndoc'ué je'p jò ì Ìgoduí. ²⁰ Vi'yát se re chích'ò vát'è ì cçà t, rajò ì k re vats'ódn re cotsjá'o, ásta nimbomján mananjó re cotsjá'o se limí ì, se cuás ne Ìgoduí Dios, y nó nlichjá'odn re xích'ò se vatsjào. ²¹ Y ne léè se majào lo'u é ì mméjo y loccuájai' ne lik'àjam likkájai' ninjà, jò ì ne lonno re cotsjá'o y cojò p latsjá'odn canén se jò ì lotsjào ñgotájo, malatsjá'odn se mi'yá se jò ì ndotsjào cuás Dios ne ndovèp se ndotsjào.

**Conjí manamán se Juan se ne vánquè'est' re léèt
tsocuet ndomán que Jesús jò ì ne Cristo**

²² Y màs ninjáin' Jesús con re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjá'o con jò ì, co'u é t nanjuá'at re copó' estado Judea, y copò coccu à t comá ndonçjué'est' re léèt. ²³ Y máign' Juan ñcjà' vánquè'est' re cadát léèt, y jò ì calèè pò mméjo, cuás mméjo cadá com'òds se ñgonjé o' Enón, copò se liñyóí com'òds Salím. Y copò com'òds Enón mméjo Juan por se copò limí ì vanquèik ndèè. Y re léèt copò po lé bm mmà t tñkjé'ets'. ²⁴ Ranjí re nichjào se vá nimbacjá'an Juan mbal'áily' quingyè'p quinqjá'an.

²⁵ Cojò p cadát léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Juan tichjá'o con jò ì, comá nily'ájo con ndá léè judío, nily'ájo ndomján napò se vát'è ì licchìgnk' rajò ì k. ²⁶ Cojò p commà t canjò Juan y ndotsjèp:

—Taát, jéoc' se xiquèoc', quingyò napò léè se ndèo' tamójoik' se vá quimíjo re coléjebmp ñgotòè' cotèè Jordán, najò ì se jéoc' niñyò y nixic'ñ canén ne manatsjào jò ì, chó' jò ì cuás mméjo vánquè'est' re léèt y vi'yát típpìgnk con jò ì.

²⁷ Cojò p Juan ndo'u à o t y ndosèpt:

—Ni co'uáà' manajó'o latsjào xiquè' se Dios mep jò ì manan'è je '! ²⁸ Jéoc'ñ tijèoc'ñ nigyòdn' se caóc nomán majào matsjá'o que caóc nip ne Cristo mó ò t. Caóc cuás ñgobaík se Dios jò ì ndováik ta'é tan'óaja', voppái nòssèpt re léèt que laddéodnt re ra'uat para manal'ajach' jò ì se ne Cristo se vodda caóc liñyáin'k. ²⁹ Quingyó'on, se tik'è je 't cojò p ne léè kuán cattè je 't jò ì ne manats' ne ntjóí cattè je 't. Xiémbe ne léè se majào ligyàjoi con ne kuán cattè je 't, se cuás ne can'àjodn', jò ì copò lipí mmá'ai para manadè'o' jò ì ñgomán, y cojò p lik'àjam niñeón se ndo'òd' que ndocuéje'p na'ua ne kuán cattè je 't con ne ntjóí cattè je 't. Y caóc gyèt mata'é ì ñcjà'k napò léè se majào ligyàjoi con ne kuán cattè je 't, y chó' caóc lik'àjam tajéon se no'óod' que yà valík vát'òajadn' Jesús. ³⁰ Y lottè e je jò ì se màs vodda manac'é je'p re léèt, y caóc lottè jo c se màs cosào't manáccjò 'o sc manal'ò' caóc namán. —Copò ndo'u é ì nasèpt Juan rapò léèt se vát'òajadn' jò ì.

Conjí manamán ne Ñgoduí Dios, jò ì se ne co'u é cots'én' cotào cónjò'

³¹ Y jò ì se ne cots'én' co'u é , jò ì ne màs xiquè' se vi'yátn. Y co'uáà' se m'òòs conjí químbye 'p copó', jò ì ne livyaí conjí químbye 'p copó', y jò ì ne nní a vommán cadére se limí ì conjí químbye 'p copó'. Y jò ì se ne co'u é cotào cónjò' jò ì ne màs xiquè' y nò caócñ vi'yátn. ³² Y se jò ì nní a jò ì vommán cadére se yà ndonò y yà ndo'òd', pero ni co'uáà' nloccué je'p se re jò ì vommán. ³³ Xiémbe se co'uá manaquqé je'p jò ì ne ñgomán se ne co'u é cotào cónjò', cojò p latsjá'odn se ñcjà' ndoccuájai' que Dios lik'àjam cuás ninjà ne vommán. ³⁴ Cuás jò ì se ne Dios ndonnóji' co'u é cotào cónjò', jò ì lé bm vommán ne ninjà se ñgomán Dios se Xiquè'. Y se Dios ndovép jò ì ne Nímbyà ì' Mantsí se malavéjo quingyè'p ne na'uà, cojò ì lé bm vóppò jò ì mi'yá ne manájap Dios se Xiquè'. ³⁵ Y Dios se Xiquè' vánne 'é ne Ñgoduí y yà ndóttuèmp vi'yá se re limí ì , y chó' mi'yá jò ì voppái. ³⁶ Co'uáà' se loccué je'p ne Ñgoduí Dios, jò ì yà lómmè ì ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. Y co'uáà' se nimbamán manáttse ne Ñgoduí Dios, cadé manajó'o manámmè ì napò manó ò p, cuás Dios jò ì va'è je' que napò léè lik'àjam maljòs snacá'añ lómmè ì .

Conjí manamán se Jesús niggyájoi ndá ntjói m'òòs re copó' estado Samaria

4 ¹ Y re léè't fariseos ndol'òd' que Jesús màs cotòè't léè't vát'òajadn' y jò ì vánquè'est' rajò ì k, y Juan jò ì màs cosà'o't vánquè'est'. ² Xiémbe Jesús jò ì lijè nimbánquè'est' mó ò t, tikkjè re léè't rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjáo' con jò ì , rajò ì k re ñcjà'est' re léè't. ³ Y Jesús ndo'òd' que re léè't fariseos ndol'òd' que jò ì màs cotòè't léè't vát'òajadn' y Juan jò ì màs cosà'o't, cojò p jò ì comá nannèjegn copò copó' estado Judea se manamà ccuè'è re copó' estado Galilea. ⁴ Y jò ì vattsáo' que lómmè ì manamà n'ójin re copó' estado Samaria. ⁵ Y cojò p Jesús cojuà'al cadá com'òòs se ñgonjé o' Sicar, se livyaí re copó' estado Samaria. Y copò lipí limí ì napò ñgojuáògñ se ndè'o' màs Jacob ndo'uèògñ José se ñgoduí. ⁶ Y copò limí ì cadá conèp se l'è je'p quingyèp Jacob. Y se Jesús cojuà'al copò conèp yà lik'àjam ndac'émp se ndo'u é ì con'òda ne nin'yè je'. Cojò ì copò cóttsojo nin'yàò' nangà o rapò conèp, yà nnóp mmá'ai cónjò'. ⁷⁻⁸ Y re léè't rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús tichjáo' con jò ì , comá t nimí a t com'òòs, mmà -caljáogñ quích'èjegn. Y cojò p cojuá'a ndá ntjói m'òòs Samaria, n'ì a cadià' copò conèp. Y Jesús ndoséèp:

—Gyèogñc quily'é' cotèè manojuáo'.

⁹ Cojò p ne ntjói m'òòs Samaria ndoséèp Jesús:

—¿Quínjyò qui'àjodnc cotèè caóc se tantjói tam'òòs Samaria, y jéoc' cuás quilyèè judíoc'?

(Copò ndo'u è je' por se re léè't judíos cadé ntikkjé' con re léè't vo'òòst Samaria.)

¹⁰ Cojò p Jesús ndoséèp ne ntjói:

—Se ndánjò p ñguinnyó'o canén se Dios vá'eogñ ne léè, y máign' ñguinnyó'o c co'uáà'c caóc se la'àjodnc' cotèè, cojò ì jéoc' pómbó

manaddàjodnc caóc re cotéè, y caóc nda'èògnc' re cotéè se co'ua manamòd ne manó ò p.

¹¹ Cojò p ne ntjóí ndoséèp:

—Jéoc' se xiquèoc', jéoc' quiyò xily'á'ogñ y re conèp lik'àjam coju à ì' se lo'u é ì mò' re cotéè. Cojò ì ù jéoc' pé òc manaquèje re cotéè se co'ua manamòd ne manó ò p se manaddèognc? ¹² Taát Jacob se ne xiquè' se caócñ comá no'uèin ikkàn, jò ì ne ndèo' conjí conèp lijè vajáo', con máignk' re rippyàik conjí ljáo', y máignk' re mmá'aik, jò ì conjí ndèo' váttsè'et. Caóc'ñ se conjí vo'òds'n nanjyá'at'n ranjí conèp, ù y jéoc' cjá qui'è je' màs tichjào xiquèoc' y ne xiquè' Jacob jò ì mó ò t?

¹³ Y Jesús ndo'u à o y ndoséèp:

—Vi'yát se re ljáo' ranjí cotéè tsocuet vómjè ì manamján re cotéè. ¹⁴ Y co'uaà' se mananjáo' re cotéè se re caóc mano'uèògñ, cojò ì jò ì ni xi'àp tsocuet manaquèje ne ñgodío. Cuás re cotéè se re caóc mano'uèògñ malatsjào quingyè'p na'uà ñcjà'k re cotéè se re lé bm nnéjegn y vanjuéi', y rapò manamòd ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ.

¹⁵ Y cojò p ne ntjóí ndoséèp:

—Jéoc' se xiquèoc', gyèogñ rapò cotéè manajuáo' y yà ni tsocuet manommán re cotéè, y yà ni mano'u è tsocuet cadià' conjí conèp.

¹⁶ Y Jesús ndoséèp:

—Quimýá t y quichí' ne n'uàn, y ti'é ì k' conjí lán'à ì .

¹⁷ Y ne ntjóí ndo'u à o y ndoséèp:

—Caóc cadé ntómmè ì 'yuán.

Y cojò p Jesús ndo'u è je' :

—Majào nikkuás se copò niñ'yè je' jéoc' que cadé ntómmè ì n'uàn. ¹⁸ Y cuás yà nímme ì k quik'áik n'uàn, y napò se chó' to'u é ì taméjik' nip lik'àjam n'uàn mó ò t. Y lik'àjam majào nikkuás se ni'é ì nassèik.

¹⁹ Y se ne ntjóí ndo'òd' napò niñjà cojò p ndoséèp:

—Jéoc' se xiquèoc', yà nonò c' cuás lik'àjam Dios ne voppá'aik' se manáppà t. ²⁰ Re rigyó'ik se caóc'ñ mà vo'òds'n conjí Samaria comá ndóttse Dios químbyè 'p nanjí ñgol'uèè, y jéoc'ñ se lyéèc'ñ judíos qui'èjen' que com'òds Jerusalén copò po vi'yátn tómmèin manóttse dn Dios.

²¹ Cojò p Jesús ndoséèp:

—Jéoc' quíñkjíoí, vikkájai'k nanjí niñjà se manóssik', manaquèjep ne cónjò 'p se co'uaà' se manáttse Dios se Xiquè', jò ì cadé nlómmè ì manamá químbyè 'p nanjí ñgol'uèè, ni com'òds Jerusalén manamá mó ò t. Cuás pé òc se ddóa ndá lèè, copò jò ì lé bm manajó'o manáttse Dios. ²² Y jéoc'ñ se vo'òds'n conjí Samaria cuás tóttse dn canén se niñguíñyó'on, y caóc'ñ se lyéèbm' judíos tóttse bm' jò ì se ne vannó'om', por se ne xíkkjuàt nímí ì por mà caóc'ñ. ²³ Xiémbe manaquèjep cónjò 'p, y chó' yà ndocuèjep ne cónjò 'p, se re lèè t se lik'àjam váttsè Dios se Xiquè', cuás manát'è ì náttse mi'yá con ne nímbyà ì 'k y con mi'yá quingyè'p ra'uà, y manáttse se njó 'o se lik'àjam likkájai' Dios se copò stiñkjáá'. Cuás váququèje'p na'uà Dios se Xiquè' se re lèè t copò manát'è ì náttse jò ì. ²⁴ Dios jò ì cuás nímbyà ì 'i, y dé òc se re manáttse jò ì, mi'yá con ne nímbyà ì 'k vómjè ì manát'è ì náttse, y con mi'yá quingyè'p

ra'uat vómjè ì manát'è ì náttse, y manáttse se njó'ò se lik'àjam likkájai' Dios se copò stinjkáà'. —Copò ndo'u é ì nasèp Jesús napò ntjóí.

²⁵ Cojò p ne ntjóí ndosèèp:

—Caóc lá'o' que tsào voddà ne Cristo se ne Dios manamméjo se malatsjào chiquè', y xi'àp se jò ì manjuá'a cojò p jò ì mi'yá manasèicn majào matsjá'o.

²⁶ Y Jesús ndosèèp ndo'u è je ':

—Caóc se tigyàjoi yà mbe najò ì, napò se jéoc' qui'è je' Cristo.

²⁷ Cojò p manéi conjuá'at re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús, tichjáo' con jò ì, y ndamjá 'a pt ra'uat se ndonjò jò ì ligyàjoi ndá ntjóí. Xiémbe ni co'uáà' ndón dà ì na'uà ndo'uàjabmp canén ne vommá ì se ligyàjoi jò ì. ²⁸ Y cojò p ne ntjóí comá nanjyágn ne ngotsué' se vóppè je se lo'u é ì vaququé' se ddóa cadià', y comá nimì a com'òds casèèpt re léèt se tanjyá t, ndo'u è je ':

²⁹—Mmán canòn ndá léè se yà mi'yá ndosèik se re caóc to'u é ì totsjào. ¿Cjá mmí a mbe najò ì se l'è je 'p ne Cristo?

³⁰ Y cojò p rajò ì k se ndol'òd' napò ninjà manéi naljèèt copò com'òds y co'u é t canjò Jesús. ³¹ Y se yà comá ne ntjóí casèèpt re tanjyá t, cojò p re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús, tichjáo' con jò ì, comá ndol'ájo jò ì tsjèp:

—Taát, jéoc' se xiquèoc', nyàont chi chi'é' quích'èjegn.

³² Y jò ì ndo'u à ò t ndosèèpt:

—Caóc tómmè ì canén se manónnàon se ne jéoc' n ninguinnyó'on mó ò t.

³³ Cojò p rajò ì k comá nily'ájo ndol'è je ':

—¿Y qué mmí a so'uáà' con'ì a ndo'uédogn quích'èjegn jò ì ?

³⁴ Y cojò p Jesús ndosèèpt:

—Njí ne totsjào caóc còssdejegn, se caóc laméjo totsjàp quimmyaí jò ì se ne ndováik ta'é, y se manottuì ne ngol'ájo se ne jò ì voppái manotsjào, napò ne caóc vóppòtc manájatc y lotsjàotc se tajéon. ³⁵ Y jéoc' n qui'èjegn: “Vá limèp quinyóí m'à ò ' cojò p manaquèjep tasé'e.” Y caóc manóssic'n: Vyájo'tn rapódn' léèt se von'uàdnt', rajò ì k matát'è ì ncjà'k re nlju á se yà vatójo', vajào se co'uá manatsjào tasé'e. ³⁶ Y co'uáà' se voppá'aik re tasé'e manámmè ì re maté je 'p. Y copò vóccjà ncjà' se léèt vatsjào ngol'ájo por mà Dios. Y ne tasé'e se co'uá lotsjào se cuás va'àjot re léèt ásta que lac'ájai'k caóc y cojò p manac'èje ne vinjkjó manó ò pt se ni xi'àp maváttjògn. Y cojò p jò ì se cotàp ndosèèpt ne majào ninjà, y máign' se ne linyáin' va'àjot ásta que lac'ájai'k, máign' nóì quingyèi' scadá malajé ò ì, ncjà'k se lo'u é ì ne cató'ò y con ne casè. ³⁷ Cojò ì nnéjegn lik'àjam cuás ninjà napò se l'è je ', que ndá líxxà'on ne vattó'ò y ndá líxxà'on ne vasé'e. ³⁸ Y caóc yà nonnóje'cn jéoc' n se manássèdn pé òc se jéoc' n nip nichjàodn re quikkó'ò. Cuás lamáno'u è je ' que cadát tichjà'on cotàp ndotsjèèpt ne majào ninjà y jéoc' n yà nanjéic' n ne ngol'ájo se rapò cadát ndóppòp. —Copò ndo'u é ì nasèpt Jesús re léèt se re lé bm vát'òajadn' tichjáo' con jò ì.

³⁹ Y valík se re vo'òdòst copò com'òds se livyaí re copó' estado Samaria ndoc'ué je'p Jesús que jò ì ne Cristo. Comá ndoc'ué je'p por napò ninjà se ne ntjóí ndosèèpt rajò ì k se ndo'u è je ': “Napò léè yà mi'yá ndosèik se re caóc

to'u é ì totsjào." 40 Y cojò p re lèèt se re vo'òdst Samaria se con'ì a t canjò Jesús ndol'ajò, bbái malavéjo manapà t. Y cojò p jò ì copò nivíjo nôi cónjò' ndopà t rajò ì k. 41 Y cojò p màs valík ndoc'ué je'p se jò ì lijè ngomán ndol'òd'. 42 Y cojò p ndotsjéèp ne ntjóí:

—Chó' caóc'η toccuè je'pm jò ì, y mep lijè por mà jéoc' η ngomàn, cuás caóc'η tijèbm' yà no'òdbm' ne jò ì lijè ngomàn, y nonòm' que lik'ajam likkájai' njí lèè ne Cristo, y por mà jò ì limí ì ne xíkkjuàt para vi'yátn se vo'òdsn conjí quíimbyè 'p copó'.

Conjí manamán se Jesús ndo'u á 'o ne ηgoduí ndá lèè se lómmè ì ηgotóè' quibbyái

43 Y Jesús copò nivíjo combàn' ndoppà nôi cónjò', cojò p jò ì comá nannèjegn copò copó' estado Samaria, y tsocuèt ndocuá'aj niη'yè je' se manamà re copó' estado Galilea. 44 Cuás Jesús lijè ndomán que né ò c lèè se nní a por mà Dios, cojò ì se re vo'òdst jò ì mà ndèos cadé mbamján manáttsè jò ì mō ò t. 45 Y se jò ì yà cojuà'al re copó' estado Galilea, cojò p re vo'òdst ndol'ajach' jò ì por se rajò ì k ηcjà' yà mi'yá ndonjò se re ndotsjào Jesús se ndaddadnt' com'òds Jerusalén se nichjào re cónjò 'p vantsí.

46 Cojò p Jesús tsocuèt coccuè cojuà'al com'òds Caná, se livyái re copó' estado Galilea. Y copò com'òds Caná se jò ì ndo'u é ì nammòdn' re cotèè nichjào quíppyà ì lats'è. Y calèè com'òds Capernaum copò mméjo ndá xiquè' se lómmè ì ηgotóè' quibbyái, y ne chiquè' rey ndomméjo ndovòd napò quibbyái. Y napò lèè lómmè ì ndá ηgoduí kuán se ván'èη. 47 Y cojò p napò lèè se lómmè ì quibbyái ndo'òd' que Jesús yà co'u é re copó' estado Judea, y yà cojuá'a mméjo re copó' estado Galilea. Cojò p jò ì comá canò Jesús, y comá niηnyé 'ε p voppái manamà ásta copò quíimmíjo se voppái mana'á 'o ne ηgoduí se yà gyèt vommán ttò. 48 Cojò p Jesús ndoséèp:

—Se jéoc'η me manannòn re ndannò se caóc totsjào se totsjá'odn ne manájap Dios, cojò ì jéoc'η ni xi'àp manaccájaigη'.

49 Y cojò p napò lèè se lómmè ì ηgotóè' quibbyái ndoséèp Jesús:

—Jéoc' se Xiquèoc', mmá ì k manéi novài ásta copò cómmèjo, se vá membatò ne na'í.

50 Cojò p Jesús ndoséèp:

—Quimyá t quikkèt quikkèηk, cadé mattò ne ηgoduí, yà ni'yá 'o jò ì.

Y ne xiquè' ndoccué je'p ne ngomán Jesús se ndo'u é ì nasèp, y manéi comá coccuè cottòen. 51 Y se yà nammà njuà'al re quíimmíjo cojò p re rikkjè t manéi naljéèt, comá t cat'è je y ndotsjéèp ndol'è je':

—Quinyò, yà ni'yá 'o ne ηgoduí.

52 Y cojò p jò ì ndo'uajabmpt pé òc colèjegn cónjò' se ne ly'í comá ndoppòp ne ndan'èèmp. Y rajò ì k ndotsjéèp:

—Sámp nippí ch' cónjò', a la una, yà ndojuáigη canàon jò ì.

53 Cojò p ne xiquè' vómmèo' ne lon'èèη ndómmà'a que scadá copò ndo'u é ì colèjegn cónjò' se Jesús jò ì ndoséèp que ne ηgoduí yà ni'yá 'o. Y cojò p jò ì ndoccué je'p Jesús, con vi'yát se re scadá vo'òdst re col'òs se quíimmíjo, máigηk' ndoc'ué je'p rajò ì k.

⁵⁴Y Jesús se yà co'u é re copó' estado Judea, y ndo'u á 'o napò ly'í, con napò yà ndoppà canòì mà se jò ì ndotsjàò ndannò copò se re copó' Galilea, y lichjá'odn se jò ì lómmè ì manájap, se mep mó ò t léè.

Conjí manamán se Jesús ndo'u á 'o ndá lon'éèñ se mi'yá ndacà p nji a

5¹Y màs sajép cojò p re léèt judíos manatsjàò ne mantsí, y vóccjàp Jesús coccuè nimì a com'òòs Jerusalén. ²Y copò com'òòs lómmè ì ñgocu à jò l', y cadá conè ñgocu'u à jò l' lómmè ì pé òc se ts'é'k re sat'è't copò mmà lin'yójiñk. Y copò lipí matsjàò cadá cotsá se ñgonjé o' Betesda con rinjã se mjámpt re léèt judíos. Y copò nanjà o cotsá vómmà'aigñk quik'ài nì'òs, se cuás dájap rik'òs lómmè ì. ³Y quingyè'p rapò nì'òs vombót valík valík lon'éèñk, cadát ndàot rixóà't, cadát ndich'ò vonjcuàpt, y cadát mi'yá vacà pt nji a t. Y vi'yát ccà t bbé ásta que laccá 'o t re cotéè. ⁴Y ndá ñgoljògñ matsàjoñ raccà 'p n'ì a ppó' ásta copò cotsá y rajúa'a lón'à 'o l re cotéè. Y co'uáà' se manéi cotàp manjuí' quingyè'p rapò cotéè se yà mán'à 'o l, cojò p manéi li'yá 'o con né ò c ndan'éèmp se lómmè ì ne léè. Y vóccjàp re lon'éèñk copò ccà t bbé. ⁵Y copò vanjí 'o ndá léè kuán se yà cobá'o comá ndan'éèñ, y yà lómmè ì ndilyéèdn sesca'ài ndantsjáó' (38) ríngyè je se lo'u é ì ván'èñ. ⁶Y Jesús ndonò líggyà'a napò léè y vannó 'o que yà cobá'o lé bm pò vóccjà ván'èñ. Y cojò p jò ì ndo'uàjabmp:

—¿Cjámbe quiccháó' jéoc' quimmyán mata'á 'o ?

⁷Y cojò p ne lon'éèñ ndo'u à o y ndoséèp:

—Jéoc' se xiquèoc', caóc lajò co'uá manajè'k quingyè'p re cotéè se yà lo'u é ì likká 'o t. Caá se lammán manjuí', se caóc vá gyèt lavà, yà ndá líxxà'oj manéi mmà njuà'al njei'.

⁸Y cojò p Jesús ndoséèp:

—Tánjà st, ká 'a st' ne ñgopé ji' y codóat.

⁹Y manéi ni'yá 'o napò léè y ndocu á 'a ts' ne ñgopé ji' y comá con'òda. Y napò ndotsjàò tsjàot napò cónjò 'p chi nímbyà ì' se tinjkjàó'. ¹⁰Y cojò p re xiquè't por mà rajò ì k se dájap tanjyá t léèt judíos comá ndotsjéèp napò léè se yà ni'yá 'o, ndol'è je ':

—Chó' chi nímbyà ì' se tingyàò'tn. Cadép limí ì ninjã se manavvé je ne ñgopé ji' y macodóa.

¹¹Y ne léè ndo'u à o t ndoséèpt:

—Ne xiquè' se ne ndo'u á 'o c, jò ì lijè ne ndováik manóccu à 'a ts' ne náppè ji' y maddóa.

¹²Y cojò p ndol'ajabmp:

—¿Co'uáà' napò se ne ndováik' níká 'a ts' ne ñgopé ji' y voppáik' macodóa?

¹³Y jò ì se ne yà ni'yá 'o mi'yá nimbannó 'o co'uáà' napò se ne ndotsjàp majàò ndo'u á 'o. Cuás 'èbm valík léèt copò ccà t, y vóccjàp Jesús yà nigyàogñ copò quingyè'p valík re léèt y comá. ¹⁴Y màs sajép Jesús níkéji napò léè se ndo'u á 'o y ddóa jò ì quingyè'p ne ñgotóè' nixéts', y cojò p ndo'uàjo y ndoséèp:

—Gyò't, chó' yà cni'yá 'o, yà nó màs nichjàò stích'òtc', y no nílich'òtc' seniá' se màs maljòs.

¹⁵Y cojò p napò lèè commà y ndosèèpt re xiquè't por mà re lèèt judíos se dájap tanjyá t, y ndo'u è je':

—Cuás mbe jò ì Jesús se ne caóc ndo'u á 'o c.

¹⁶Y cojò p rapò xiquè't ndocjó 'o ts' Jesús para ma'é ò manát'è ì natsjàp, ásta mjánátò por se requèt copò lo'u é ì natsjào ne cónjò' chi nímbyà ì' se rajò ì k tñkjào'. ¹⁷Cojò ì Jesús ndosèèpt rapò xiquè't, ndo'u è je':

—Ne Ravé' vá lé bm lotsjào ne ngotájo se manamèpt re lèèt, y máign' caóc lé bm tómmè ì manotsjào ne náttàjo se manovèpt rajò ì k.

¹⁸Cojò ì re xiquè't por mà re lèèt judíos, se dájap tanjyá t Jesús, rajò ì k ts'áo' yà ndáttò jò ì por se rajò ì k l'è je' que cadép lóttèsè ne chi nímbyà ì' se tñkjào'. Y se ndol'òd' se ndo'u è je' que ne vómmèo' vá lé bm lotsjào ne ngotájo, cojò p rajò ì k ndóppà t que Dios ne va'è je' p lik'àjam jò ì lijè Vómmèo'. Vóccjàp vá màs comá ndóttjà 'o pé òp manát'è ì náttò jò ì, por se l'è je' que lijè li'è je' scadá lo'u é ì líkkjà'k Dios.

Conjí manamán que ne Ìgoduí Dios lómmè ì quibbyái

¹⁹Y cojò ì Jesús ndosèèpt rapò xiquè't y ndo'u è je':

—Lik'àjam líkkájai' njí ninjà se manóssic'η, que caóc se Ìgoduík Dios ni canén manojjó'o tijè manotsjào. Cuás totsjào lijè canén se ne lannó 'o lotsjào ne Ravé'. Vi'yá cadére se lotsjào ne Ravé', máign' caóc ηcjà' se Ìgoduík totsjào. ²⁰Cuás ne Ravé' váqquèje'p na'uà con caóc se Ìgoduík, y vá'o 'o tc vi'yá dé òc se re jò ì lotsjào. Y vá màs vandà ì k jò ì mana'é ì manan'é 'o tc se manotsjào, ásta mavomjá 'o t'n qui'uàdn se jéoc'η manannòn. ²¹Ncjà'k njí se manóssic'η, Dios se Xiquè' lojjó'o manadà'o't re vató ò t y tsoeuèt manamòt ne manó ò pt. Y máign' caóc se Ìgoduík copò scadá to'u é ì ηcjà'k se ne Ravé' lo'u é ì, y lé bm manónvòt ne manó ò pt dé òc se re caóc lamánónvòt. ²²Y Dios se Ravé' ni co'uáà' manamód snacá'an jò ì lijè. Cuás caóc se Ìgoduík mi'yá ndóttuèñk ne quibbyái, voppái man'o'uàjot re lèèt, y manónvòt xily'àjo. ²³Copò ndo'u é ì ndotsjào Dios se Ravé' por se voppái vi'yát manát'è ì náttèsè caóc se Ìgoduík scadá ηcjà'k se jò ì se Xiquè' vát'è ì váttsè. Se co'uá nip lóttèsè caóc se Ìgoduík, nnéjegη ηcjà' nip lóttèsè ne Ravé', por se jò ì ne ndováik ta'é cotào cónjò'.

²⁴'Lik'àjam líkkájai' njí ninjà se manóssic'η, que co'uáà' se lik'àjam vománadèo' caóc namán y loccuè je'p jò ì se ne ndováik ta'é, napò lèè lómmè ì ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. Jò ì yà cadé manámmè ì snacá'an calèè copó', yà ni manábbò ne mándò p quingyè'p quing'èη, cuás Dios yà ndo'uèògη ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. ²⁵Lik'àjam líkkájai' njí ninjà se manóssic'η, que manaquèjep cónjò 'p, y chó' yà mbe ndocuèjep ne cónjò 'p se re vató ò t manal'ò' ne namán caóc se ne Ìgoduík Dios. Nnéjegη ηcjà'k se vató ò t re lèèt dé òc se re membac'ájai'. Y dé òc se re manac'ájai' manal'ò' ne namán, rajò ì k manámjè ì ne viñkjío manó ò pt se ni xi'àp maváttjògη. ²⁶Y Dios se Ravé' lijè lómmè ì ne manó ò p y cojò ì lojjó'o manamòt manó ò pt re lèèt, y máign' caóc se jò ì Ìgoduík, jò ì ndovòc manájatc ηcjà' se lojó'o manónvòt ne manó ò pt re lèèt. ²⁷Ncjà' ne Ravé' yà ndovòc tmavaí se manónvòt xikjá'ampt re lèèt, por se caóc nichjào

tanjá tn jéoc'η se lyèc'η. ²⁸ Yà nó nigýajot'n nǵí ninǵà se noséic'η. Cuás tsào manaquèjep cónjò 'p se vi'yát se re yà vatò ò t manal'ò' ne caóc namán se manovváat rajò ì k, ²⁹ y vi'yát malalǵèet re vatò ò t pé òc se ma'àòdnt. Dé òc se re ndotsjàò majàò, rajò ì k manno' ò t para manámjè ì ne manó ò pt se lé bm malaccà t cotào cónjò '. Y dé òc se re chích'ò ndót'è ì coccu à t, rajò ì k malánjà t para manac'èje xily'àjo y manámjè ì xikjá'ampt par lé bm. —Rapò re rinǵà se Jesús ndomán.

Conǵí manámán pé òp lo'ù è ì lichjá'odn Jesús se lómmè ì quibbyaí

³⁰ Ncjà! Jesús ndosèèpt y ndo'ù è je ':

—Caóc ni canén manojó'o se tijè manotsjàò por se cuás ngobaík. Y se caóc to'ù è ì láppòt xikjá'ampt re léèt, cuás totsjàò ηcjà'k se ndo'ù è ì nammáik ne Ravé'. Y se to'ù è ì totsjàpt re xikjá'ampt re léèt, cojò ì mi'yá totsjàò se re lottò e je , por se caóc nip lamánotsjàò canén se tijè váquqje'tc ta'ua. Cuás lamánotsjàp quimmyaí Dios se Ravé' se ne ndováik ta'è . ³¹ Se mbe caóc tijè mano'ù è je ' que tómmè ì tmauí, cojò ì nip lottò e je se jéoc'η manaccájai'cη napò namán se to'ù è ì nóssic'η. ³² Xiémbe caóc tómmè ì ndá líxxà'òη se lichjàò canò y vommán caóc co'uaà'c talèp. Y jò ì cuás Dios se Ravé' y caóc lannó 'ò que lik'àjam likkájai' ninǵà ne vommán, vaquqje co'ua manaquqje'p jò ì ηgomán. ³³ Y jéoc'η nivyaícη mbaík comá t cal'ajabmp Juan cǵámbe jò ì lijè ne Cristo, y jò ì ndo'ù à o t y ndosèèpt lik'àjam cuás ninǵà co'uaà'c talèp se caóc. ³⁴ Xiémbe caóc cadé nlaquqé' ndá léè se malatsjàò canò manámán caóc co'uaà'c talèp. Cuás nǵí se yà no'ù è je ' gyèsse tómmà'at'n pé òp ndo'ù è je ' Juan por se lappái manaccájaiǵη' y cojò p quikkéjedn xíkkjuat. ³⁵ Y napò Juan se vá mep máccà'an, jò ì gyèt mala'è ì ηcjà'k ndá xiquich' se nnáol' y lolliuix'n jéoc'η, y ndocuèjet'n qui'uàdn se maikkà c'η manaddèodn' jò ì ηgomán por cosàò' cónjò ', y lik'àjam nijéon'n jéoc'η se nigyòdn' jò ì ne sna'ajo, nnéjegη ηcjà'k se ndolluix'n. ³⁶ Xiémbe caóc tómmè ì ndá líxxà'òη ndannò co'uaà'c caóc talèp, y màs li'yajodn' nǵí ndannò y ne ηgomán Juan se lichjàò ndannò , najò ì màs pp'òp. Cuás re valí nl'ajo se nammè je'tc ne Ravé' se voppái notsjàò y ndovòc ne manájatc se manotsjàò, y ranǵí se caóc totsjàò, cuás lichjàò ne ndannò se ne Ravé' ndováik ta'è . ³⁷ Y máigη' ne Ravé' se ne ndováik ta'è yà ndomán caóc co'uaà'c talèp. Y ndomán por mà re rinǵà vantsí se quèich' re ηg'uéx. Y jéoc'η ni xi'àp ηguí'odn' pé òp va'è je ' ne ηgomán Dios se Xiquè'. Y ηcjà' ni xi'àp ηguinǵyó'on jò ì pé òp stiηkjáà', xiémbe por mà rapò rinǵà vantsí jò ì ndomán caóc co'uaà'c talèp. ³⁸ Y lichjá'odn se jéoc'η nip nijyá'aic'η quingyè'p ne qui'uàdn jò ì ηgomán, por se cadé ntoccuájai'cη caóc se ηgomaík jò ì se Dios se Xiquè' Ravé'. ³⁹ Y jéoc'η cuás lé bm to'uéiη tixáoc'η re rinǵà vantsí se quèich' re ηg'uéx, y rapò majàò toccjòn quinǵyó'on por se qui'èjen' rapò re vommán pé òc mana'éiη naquqéjedn ne viηkjío manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη. Xiémbe rapò rinǵà rajò ì se caóc va'àjoc y vommán co'uaà'c talèp se caóc. ⁴⁰ Xiémbe jéoc'η cadé ηguimmyán manán'an se mana'óajadnn caóc para manámmèiη napò viηkjío manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη.

⁴¹ Y caóc ninlaquqé't re léèt se manal'è je 'k que majàò canén se caóc totsjàò. ⁴² Án se caóc majàò lannó 'ò c'η jéoc'η, y lannó 'ò se cadé nlik'àjam

ntómamà'adn Dios. ⁴³Caóc ta'ḗ tajuá'a cuás ḡgomaik ne Ravé', y jéoc'ḡ cadé ḡguimmyán manattájaixn caóc. Y si miéc vodda ndá líxxà'oḡ por jò ì lijè niḡ'yè jē' ddóa, napò pómbò manattájai'x'n y manaqué je'pm ne ḡgomán. ⁴⁴Jéoc'ḡ váquējet'n qui'uàdn se re cadát léèt l'è jē c'ḡ se jéoc'ḡ ndòè'tn y l'è jē' mbe majào canén se totsjàodn. Pero jéoc'ḡ cadé mbá'aily'n ne qui'uàdn se majào mana'éiḡ ikkà c'ḡ se quippyáigḡ Dios manan'è jē' que majào canén se jéoc'ḡ totsjàodn, y jò ì ne lijè sandá Dios se limí ì. Cojò ì ḡcuán quiijyó'odn quikkájai'cḡ se copò to'uéiḡ nátsàodn' jéoc'ḡ? ⁴⁵Nó niḡ'yèjen' que caóc pò manóssèp Dios se Ravé' se manommá o c'ḡ. Cuás ne xiquè' Moisés ne manamá o c'ḡ por re rinjã se ndo'u é ì ndo'uèts' nanjýgḡ. Y jéoc'ḡ qui'èjen' que tóttseḡdn rapò rinjã se jò ì ndo'u é ì ndo'uèts', y qui'èjen' que manávvdn cotào cónjò '. Pero caóc manóssi'c'ḡ que rapò rinjã jéoc'ḡ manamá o c'ḡ por se cadé nlik'àjam ntóttseḡdn mó ò t. ⁴⁶Y se ndánjò p nlik'àjam ntocué je'pm ne ḡgomán Moisés, cojò ì caóc máigḡ' manaccájai'cḡ, por se re rinjã se jò ì ndo'uèts', caóc ne va'àjoc. ⁴⁷Y chò' se nintocuéjáiḡ re rinjã se ndo'uèts' Moisés, cojò ì ḡpé'òc qui'éiḡ se manaccájai'cḡ re caóc immyán se laséic'ḡ? —Conjí ndo'u é ì nan'è jē' Jesús, ndoséèpt rapò xiquè't.

**Conjí manamán que cinco mil léèt rikuánt
ndo'uèèdnt quích'èjegḡ Jesús**

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 ¹Y màs sajép cojò p Jesús comá nimì a coléjebmp re cotóè' coju à ì' cotsá se livyaí re copó' estado Galilea, se máigḡ' livyaí com'óds Tiberias. ²Y cojò p cotóè't cotóè't léèt comá t ndocjó 'o ts' por se yà ndonjò re ndannò se jò ì lotsjàò se lo'u é ì lo'u á 'o t re lon'èèḡk, y lichjá'odn se jò ì Dios voppé'ep. ³Y cojò p Jesús comá chi'é' ndo'u é ì manájã o ndá ḡgol'uèè, y copò cóttsojò niḡgyàò' mmójt re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjáò' con jò ì. ⁴Y yà ndové'l re vantse se ḡgonjé o' la pascua, se vatsjàò re léèt judíos. ⁵Y Jesús ndovájo't cotóè't cotóè't léèt se von'uàdnt' cjó 'o ts', cojò p ndo'uàjo Felipe ndoséèp:

—ḡPé'òpo laququèjedn re quích'èjegḡ se manottáodn se mananjàon vi'yát ranjí léèt?

⁶Y Jesús yà majào vannó 'o pé'òc se jò ì lijè mana'é ì natsjàò, xiémbe jò ì copò ndo'u é ì ndo'u è jē' se mananò p na'uà Felipe. ⁷Y cojò p Felipe ndo'u à o ndo'u è jē':

—Se ndánjò p ntáppèjedn re tamèḡ' se ndá ndojjó'o ndoté jē' mi'yá doscientos (200) cónjò', y manottáodn re pan para mano'uèèdn rapò léèt, pómbò ni manaquèje se chi'é' manats'ào.

⁸Y rapò léèt se lé bm vát'òajadn' Jesús tichjáò' con jò ì, ndá ḡgonjé o' Andrés, se njèò Simón Pedro. Cojò p Andrés ndoséèp Jesús:

⁹—Conjí ddóa ndá chi ly'í kuán se vóppèje quik'ài pan matsjàò xíxxè lju á cebada, y con nôi chikáo vóppèje. Xiémbe mi'yá cadé manaquèje se mananjàon ranjí cotóè't léèt.

¹⁰Y cojò p Jesús ndo'u è jē':

—Jéoc'ḡ xèpm vi'yát lantsòjodnt tanjãò'.

Y copò limí ì valí xíxxè, cojò ì copò ndatsòjodnt vi'yát, y re lèèt rikuánt cuás miéc cinco mil (5,000). ¹¹ Cojò p Jesús ndotàjaich' rapò pan se vóppè je napò ly'í y ndo'uàjo Dios, ndoséèp que ndotsjàpt majào se ndo'uéédnt. Cojò p ndosàjai'k ndovòòt rapò lèèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjáo' con jò ì, y rajò ì k comá ndobèp ndol'uéédnt vi'yát vi'yát rajò ì k se copò vantsòjodnt tiñkjào'. Y scadá copò ndo'u é ì nadèdnt re páccàs chikáo, y ndonjádòñ mi'yá se mján. ¹² Y se yà níkkè cojò p Jesús ndo'uàjot re lèèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjáo' con jò ì, ndoséèpt:

—Ké'igñ vi'yá re vasàjai'k pan se nijyéñ y ni canén malajáigñ se malamè.

¹³ Y cojò p rajò ì k ndocjué'í ndónju è 't sesca'ài nói (12) vantsá' rapò vasàjai'k pan se nijyémp't se ndót'è ì cosóejegñk ndonjádòñ re quik'ài pan se matsjào xíxxè lju á cebada. ¹⁴ Y rapò lèèt se cosóejegñk ndonjò napò se Jesús ndotsjào, se jò ì ndojjó'o ndóllèt vi'yát, y con napò nichjào ndannò que jò ì lómmè ì manájap, lichjá'odn se mep mó ò t lèè. Cojò p ndol'è je ':

—Nanjí lèè lik'àjam likkájai' najò ì se lo'u é ì nní a por mà Dios, se lé bm mján que manjuá'a conjí químbyè 'p copó'.

¹⁵ Y Jesús ndóppà t que jò ì mjánan'ì a t cats'ì se mà manája, manam'éjo chiquè' rey. Cojò ì jò ì nanjyádn't y lijè comá nimì a màs coju à ì ch' napò ñgol'uéè.

Conjí manamán se Jesús con'òà químbyè 'p re cotèè

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Y se yà ndavòts' cojò p re lèèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús, tichjáo' con jò ì, rajò ì k napó't ásta nangà o re cotòè' coju à ì' cotsá. ¹⁷ Y nanjé'k quingyè'p ndá ñgotòè' cannó a co'u é t, y vodòà liñ'yójiñk n'ì a t coléjebmp ásta cotòè' com'òòs Capernaum. Yà quíñkjòd't y Jesús vá nimban'ì a mbaqué'e para matam'òjo rajò ì k. ¹⁸ Cojò p cóttòs' ndá ñgotòè' nímyào y manája ndovòò, y comá ndòè't lo'u é ì lo'ó'on líñjyà s re cotèè. ¹⁹ Y yà ndol'ádò' re cotèè con re nda'ádò', comá ndontòs ì x ne cannó a miéc quik'ài, miéc telygyá kilómetros, ndo'u é ì con'òà. Y cojò p ndobájo' Jesús pò nammà vodòà lonno ne cannó a, cuás ddóa químbyè 'p re coju à ì' cotèè, xiémbe nip lichjá'odn majào co'uáà' napò, y ndoppóik rajò ì k se ndobájo'. ²⁰ Y jò ì ndoséèpt:

—Cuás caóc se conjí novvà. Yà nó ndoppóic'èñ màs.

²¹ Y cojò p rajò ì k nilyjéon se jò ì manjuí' quingyè'p ne ñgotòè' cannó a, y napò cannó a manéi ndolléjegñ nimì a nangà p re cotèè pé òp se vodòà mmà t.

Conjí manamán se re lèèt ndadòadnt' ndocjó 'o ts' Jesús

²² Y re cotòè't lèèt se vá copò nilyjáigñ coléjebmp re cotòè' cotsá, rajò ì k ndonjò napò xínyè'o que lé bm cadé nlimí ì màs cannó a copò, lijè napò se ne ndót'è ì comá t se ndavòts' re lèèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús, tichjáo' con jò ì, y yà ndonjò que Jesús nip nijí' mbamá máigñ' ndo'òajadnt' rajò ì k, cuás tikkjè comá t. ²³ Xiémbe cadá líxxà'òñ cannó a co'u é t com'òòs Tiberias, y conjuá'at nangà p re cotèè lipì copò se ndonjádòñ re pan se Jesús

yà ndoséèp Dios que ndotsjàpt majào rajò ì k se ndo'uéèdnt re quích'èjegη. ²⁴Cojò ì re cotóè't léèt ndonjò cadép copò mbadóa Jesús, y máign' nimbaddadnt' copò re léèt rikuánt se re lé bm vát'ðajadn' tichjáo' con jò ì . Cojò p rapò cotóè't léèt nanjé'k quingyè'p rapò cannó a , co'u é t cáccjò 'o ts' Jesús ásta com'òds Capernaum.

**Jesús conjí manamán se jò ì lijè lichjào ne pan se co'ua
vóppò ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη**

²⁵Y se conjuá'at rapò léèt conjí n'ì a coléjebmp re cotóè' coju à ì ' cotsá cojò p ndoc'uèje Jesús, ndol'àjabmp ndol'è je ':

—Taát, jéoc' se xiquèoc', ¿xi'àp quijuá'a?

²⁶Y Jesús ndo'u à ò t y ndo'u è je ':

—Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, jéoc'η cadé ηguíkkò 'o sn por napò ndannò se no'ó 'o t'n, cuás quíkkò 'o sn por se niñyàon re pan ní'lyèc'η. ²⁷Yà nó màs ndo'uáily'n ne qui'uàdn se manáttà'on re quích'èjegη se mep lon'é jemp. Cuás ladiál'n ne qui'uàdn se manaquéjedn ne quích'èjegη se manan'é jemp y manamódc'η ne viñkjío manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη. Njí ne quích'èjegη se caóc mano'uéògη'η, caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'η se lyéèc'η. Cuás Dios se Xiquè' vóppòc jò ì manájap, y napò lichjào ndannò se jò ì ndováik se ta'é se chó' conjí ladóa.

²⁸Y cojò p rajò ì k ndol'àjabmp:

—¿Cadére caóc'η tómmèm' manotsjàbm' se Dios manaquéje'p na'ua?

²⁹Y Jesús ndo'u à ò t y ndoséèpt:

—Lijè njí ne Dios voppái natsjàodn, cuás quikkájai'cη caóc se ne jò ì ndo'u é ì ndováik ta'é .

³⁰Y cojò p ndol'àjabmp Jesús, ndol'è je ':

—Cojò ì ¿canén ne ndannò manán'è 'o t'n caóc'η para manonòm' y manoccuájai'c'η jéoc'? ¿Né ò c ne ηgol'ájo se jéoc' totsjào? ³¹Caócη mà re rigyó'ik se no'uèn naljéètn se ndè'o' cuà ndadòadnt' copò se cotóè' lijyá' mi'yá tijyán nl'òs, rajò ì k ndonjádη re quích'èjegη se ηgonjé o' maná, ηcjà'k se lo'u é ì va'è je ' re rinjà vantsí se quéich' ηg'uéx, se conjí va'è je ':"Re pan vo'òds cotào cónjò', jò ì ndo'uéèdnt para mananjàon." Rapò re rinjà se quéich' ηgoc'uéx. Y se mbe jéoc' quippyái caóc'η manoccuájai'c'η se Dios jéoc' ndováik', cojò ì jéoc' tómmè ì manatsjào ηcjà'k se ndo'u é ì ndotsjào ne xiquè' Moisés ndè'o' se ndo'u é ì ndo'uéèdnt pan re rigyó'ik se caócη mà .

³²Cojò ì Jesús ndoséèpt:

—Likkájai', Moisés ndo'uéògη'η re pan vo'òds cotào cónjò', xiémbe rapò cadép re lik'àjam pan se vo'òds cotào cónjò'. Cuás caóc Ravé' jò ì ne vá'eogη'η ne lik'àjam pan m'òds cotào cónjò'. ³³Cuás ne pan se Dios vá'eogη'η, napò ne co'u é cotào cónjò' y vóppòt ne viñkjío manó ò pt re vo'òdst conjí químbyè 'p copò'.

³⁴Y cojò p rajò ì k ndotsjéèp:

—Jéoc' se xiquèoc', lé bm quigyèogη'η napò pan.

³⁵Y cojò p Jesús ndoséèpt:

—Caóc tijè ne pan se co'ua manamódc' viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. Co'uaà' se caóc lo'óajadnc ni xi'àp manaquéje nikkjó ì , y co'uaà' se caóc

locuájai'k ni xi'àp manaqueje ngodío. ³⁶Ncjà'k se yà noséic'η, que yà niηyòn canén se caóc notsjào, xiémbe lé bm jéoc'η cadé ntoccuájai'cη. ³⁷Vi'yát taccá'ost' manát'òajadnc caóc dé òc se re manan'í a 'a tc Dios se Ravé', y caá ndá léè se vomána'òajadnc caóc, cadé manobbéts', cuás manottàjaich'. ³⁸Y se caóc ta'έ tappó' cotào cónjò', níp ta'έ catsjào dé òc se re caóc tijè váququèje'tc ta'uà. Cuás ta'έ mi'yá manotsjào dé òc se re jò ì manaqueje'p na'uà, jò ì se ne ndováik ta'έ. Cojò ì ni xi'àp manojjó'o manobbéts' ndá léè se Dios ndováí mana'òajadnc caóc. ³⁹Y njí ne manaqueje'p na'uà ne Ravé' se ne ndováik ta'έ, que vi'yát taccá'ost' se re caóc ndo'u á 'a ì k, ni né ò c manommè. Cuás voppái mano'uà'o't tsào se yà nnóp maváttjògη ne químbyè 'p copó', y manónvòt tsoeuèt ne manó ò pt se yà ni xi'àp ccué'ε mattò t. ⁴⁰Y njí ne quimmyámp ne Ravé' se ne ndováik ta'έ, que vi'yát se re njò 'o c co'uáà'c caóc se ηgoduík Dios y vac'ájai'k, rajò ì k cuás manámjè ì ne viηkjío manó ò pt se ni xi'àp maváttjògη. Y caóc tijè mano'uà'o't rajò ì k manónvòt tsoeuèt ne manó ò pt, tsào se yà maváttjògη ne químbyè 'p copó'. —Jesús copò ndo'u é ì nasèpt rapò léèt.

⁴¹Y cojò p re léèt judíos comá sajép vát'è ì tily'ajo se l'ajap na'uà Jesús, se jò ì ndo'u é ì ndo'u è je' que jò ì lijè ne pan se co'u é cotào cónjò', coppó' conjí. ⁴²Y l'è je':

—¿Cjá mep jò ì Jesús, se ηgoduí José? Caócη majào vannó'on ne vómmè'o' y máigη' ne vats'ò. Cojò ì ¿quíηjyò po jò ì sto'u è je' que jò ì co'u é cotào cónjò', coppó' conjí?

⁴³Y cojò p Jesús ndosèept:

—Yà nó màs nigyàjocη se quì'èjen' que nimbajào se copò no'u è je' caóc. ⁴⁴Ni co'uáà' léè manajó'o mana'òajadnc caóc se lijè jò ì manaqueje'p na'uà. Cuás ne Ravé' ne ndováik ta'έ, y tikkjè dé òc léèt se jò ì manatàja-ndájo quingyè'p re ra'uàt, cojò ì rajò ì k lattjó'o manac'ájai'k y manát'òajadnc. Y tsào se maváttjògη ne químbyè 'p copó' cojò p caóc mano'uà'o't rajò ì k y manónvòt ne manó ò pt tsoeuèt se yà ni xi'àp ccué'ε mattò t. ⁴⁵Y re ηg'uéx se ndotsjào re léèt se ndè'o' coccu à t lé bm vá''à o t por mà Dios, quèich' ranjí rinjà se va'è je' que Dios manasá'pt vi'yát se re jò ì manan'í a 'a tc. Cojò ì vóccjàp vi'yát se re vac'ájai' l'ò' ne ηgomán Dios se Ravé' y lik'àjam vattjó'o l'ò', rajò ì k re manac'ájai'k y manát'òajadnc caóc.

⁴⁶'Cadé nla'è je' que nlimí ì léè se yà ndonò Dios se Xiquè'. Cuás tijè caóc yà nonò jò ì, por se con jò ì cotào caóc no'u é ì ta'έ. ⁴⁷Y lik'àjam likkájai' njí rinjà se manóssi'c'η jéoc'η, que co'uáà' se loccuájai'k caóc, yá lómmè ì ne viηkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. ⁴⁸Y caóc tijè ne pan se co'uá manamòò ne viηkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. ⁴⁹Re rigyó'ik por mà jéoc'η se ndadòadnt' copò se cotòè' lijyá', mi'yá tijyán nl'òs, rajò ì k ndonjàòη re quích'èjegη se ηgonjé o' maná, y cojò p se ndocuejep, lé bm mbe cóttò t. ⁵⁰Y caóc la'àjo ne pan se co'u é cotào cónjò', coppó' conjí, y co'uáà' se mananàòη nanjí pan, jò ì cadé manamè ne nímyà ì'. ⁵¹Y cuás caóc tijè ne pan se no'u é ì ta'έ cotào cónjò' y manónvòt ne manó ò pt re léèt. Y se co'uá lanàòη nanjí pan se caóc la'àjo, cojò ì jò ì malavéjo par lé bm. Y ne pan se caóc mano'uéògη, najò ì cuás caóc tijè rongüè' se manóttuèη para mano'u é ì no'uéèdnt ne viηkjío manó ò pt se re vo'òòst conjí químbyè 'p copó'.

⁵² Y cojò p re léèt judíos comá nily'é'oj tikkjè, gyèt l'è je ':

—¿Njì léè pé òc mana'é ì manajó'o manadèogñ jò ì lijè riñgyè' se manónnàon caócñ?

⁵³ Y cojò p Jesús ndoséèpt se ndo'u è je ':

—Lik'àjam likkájai' njì ninjà se manóssic'ñ, se jéoc'ñ me manannàon re roñgüè' caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'ñ se lyéèc'ñ, y máign' se me manánjàodn' re coccjuik, cojò ì jéoc'ñ cadé nlik'àjam maikkà c'ñ vanó ò t'n.

⁵⁴ Y dé òc léèt se njàon re roñgüè' y ljáo' re coccjuik, rajò ì k vómjè ì ne viñkjío manó ò pt se ni xi'àp maváttjògñ. Y tsào se yà ndannóp maváttjògñ ne químbyè 'p copó' cojò p caóc mano'uaò't manóvvòt ne manó ò pt tsoeuèt se yà ni xi'àp ccué'e mattò t. ⁵⁵ Cuás caóc roñgüè' lichjào re quích'èjegñ se co'ua manamód ne lik'àjam manó ò p, y re coccjuik rajò ì máign' co'ua mananjáo', y rapò manatsjào ne lik'àjam manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. ⁵⁶ Co'uaá' se vannéeon caóc roñgüè' y vajáo' re coccjuik, cojò ì napò léè lé bm lo'u é ì mméjo con caóc, y caóc ñcjà' lé bm laméjo quingyè'p na'ua jò ì. ⁵⁷ Ne Dios se Xiquè' Ravé' se ne ndováik ta'é, jò ì yà lé bm lijè lómme ì ne manó ò p, y por mà jò ì caóc ñcjà' lik'àjam laméjo tmanó ò. Y scadá mana'é ì co'uaá' se vannéeon caóc, jò ì lik'àjam malavéjo manó ò. ⁵⁸ Caóc la'àjo ne pan se co'u é cotào cónjò'. Njì pan nimbançjà'k re quích'èjegñ se ñgonjé o' maná se ndè'o' ndonjádñ re rigyó'ik se jéoc'ñ mà, y lé bm mbe cóttò t se yà ndocuèjep ne cónjò'p. Y njì pan co'uaá' se mananàon cuás jò ì malavéjo par lé bm.

⁵⁹ Y ranjì re riñjà se Jesús ndosá'pt re léèt se típpignk quingyè'p ne nixéts' se vómjè ì re léèt judíos se copò com'òos Capernaum.

Conjì manamán re riñjà se co'ua manaccájai' y manamód ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ

⁶⁰ Y valík se re vát'òajadn' Jesús ndol'òò' rapò riñjà se jò ì ndo'u é ì ndosá'pt, cojò p ndol'è je ':

—¿Co'uaá' lamán laccájai' ladè'o' rapò riñjà? Cuás nip lottò e je se co'ua manaccájai'.

⁶¹ Y Jesús lijè vannó'o que rajò ì k se re vát'òajadn' gyèt tily'àjo l'è je ' que nimbajào napò ninjà, y jò ì ndoséèpt y ndo'u è je ':

—Cojò ì nanjì se no'u è je ' nip ndocuèjet'n qui'uaðn, cjuà't yà quimmyán manávvàdn nánjàcñ. ⁶² Y se jéoc'ñ manavvájocñ matajè ts' manovà tavéjo cots'éñ' pé òc se ndè'o' laméjo, caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'ñ se lyéèc'ñ, cojò ì ¿jéoc'ñ pé òc manan'èjen'? ⁶³ Lijè ne Nímbyà ì' Dios ne vóppò ne viñkjío manó ò p ne léè. Y se co'ua mananàon re quích'èjegñ se manamód manó ò p mi'yá ne ñgonjì a, y rapò cadé mananía'at manamód ne viñkjío manó ò p ne léè. Y re riñjà se yà noséic'ñ, rajò ì lichjào ñcjà'k re quích'èjegñ para ne na'ua ne léè. Y co'uaá' se manaccájai' rapò riñjà, rajò ì re manamód ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. ⁶⁴ Xiémbe cadát se re jéoc'ñ lé bm cadé ntoccuájaign'.

Conjì ndo'u è je ' Jesús por se yà lé bm vannó'o t dé òc se rajò ì k nimbac'é je'p y máign' vannó'o né ò c se re rajò ì k malatsjào cáttèn. ⁶⁵ Y ñcjà' ndo'u è je ':

—Y vóccjapo noséic'η que ni co'uáà' lèè manajó'o mana'òajadnc caóc se lijë jò ì manaquéje'p na'uà, cuás tikkjè dé òc lèèt se ne Ravé' manatàja-ndájo quingyè'p re ra'uàt.

⁶⁶ Cojò p valík se re vát'òajadn' Jesús comá t naljáign jò ì, yà ni màs ndót'òajadn'. ⁶⁷ Cojò p Jesús ndo'uàjabmpt re sesca'ài nòik (12) se re lé bm vát'òajadn' tichjá' con jò ì, ndo'u è je':

—Y jéoc'η ηcjà', ζcjá quiccháodn' quimmyán manávvdn nánjàcη caóc?

⁶⁸ Cojò p Simón Pedro ndo'u à o ndo'u è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', ζco'uáà' màs ne lo'òajadn'? Con jéoc' tijè re rinjà se quixáo'cη, se mbe co'uá manaccájai', cuás manamód ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògη. ⁶⁹ Y caóc'η yà noccuájai'c'η y chó' vannó'om' que jéoc' cuás lik'àjam ne Cristo se cmantsí se Dios ndóssà'ong'.

⁷⁰ Y cojò p Jesús ndo'u à o t y ndosèèpt:

—ζCjá mep caóc tijè po nocué'ic'η jéoc'η se sesca'ài nòic'η se maixáo'cη con caóc? Xiémbe ndá se re jéoc'η mà cuás lotsjàp quimmyái ne chinjy'é'η.

⁷¹ Y se copò ndo'u è je' Jesús, cuás va'ajo Judas Iscariote, se ηgoduí Simón, por se Judas najò ì ne malatsjào cáttèη se manáttèη Jesús, y xiémbe con jò ì lipi à t re sesca'ài nòik se re lé bm vát'òajadn' tichjá' con jò ì.

Conjì manamán se re njèot Jesús nimbac'é je'p jò ì

7¹ Y màs sajep Jesús valí com'òos con'òa combàn' re copó' estado Galilea. Y cadé mbamáη maddóa re copó' estado Judea por se copò re xiquè't por mà re lèèt judíos se jò ì cuás tanjyá t, rajò ì k mján manáttò jò ì. ² Y yà vodóa lonnóp ne mantsí se vatsjào re lèèt judíos, rapò cónjò 'p se vi'yát rajò ì k ccà t re xichjà o t se ndómjà'aigñk. ³ Cojò p re njèot rikuánt ndotsjèèp Jesús:

—Nimbajào se jéoc' conjì matajáign matavèjo. Màs mjyé 'e p se maconéjegη y manávva re copó' estado Judea, cojò p máigñk' lanjò c' cadére se jéoc' totsjào rapò cadát se re vát'òajadnc' jéoc'. ⁴ Co'uáà' se vománatsjá'odn canén se jò ì lotsjào y ni manajó'o lajjó'o. Se mbe jéoc' totsjào ranjì se to'u é ì totsjào, cojò ì màs majào se matatsjá'odn, cojò p vi'yát re lèèt mananjò c'. — Copò ndol'è je' ndotsjèèp re njèot Jesús.

⁵ Cuás ásta máigñk' re njèot nimbac'é je'p se jò ì lik'àjam najò ì se Dios vá coju è p ndomán se manannóji' manan'ì a, y vóccjap rajò ì k copò ndol'è je'.

⁶ Cojò p Jesús ndosèèpt:

—Vá nimbaquéjep ne cónjò 'p se caóc manovà, y jéoc'η kkájai', lé bm mbe majào xi'àp se quimyanávvdn. ⁷ Y re lèèt se membac'ájai' ni manattjó'o manats'òdn'n jéoc'η, y caóc kkájai' vats'òdnc, por se caóc lé bm totsjá'odn se chích'ò vát'è ì ccà t rajò ì k. ⁸ Jéoc'η mmá c'η conòn ne mantsí. Caóc vá ni manovà cots'è, por se vá nimbaquéjep ne cónjò 'p se manovà caóc.

⁹ Y se yà copò ndo'u é ì ndosèèpt re njèot, jò ì copò nijyáign re copó' estado Galilea.

Conjì manamán que Jesús copò con'òa se ndotsjào ne mantsí se vi'yát ccà t re xichjà o t se ndómjà'aigñk

¹⁰ Y se yà comá t re njèot cojò p máigñ' Jesús comá niñyáin' canò ne mantsí. Xiémbe jò ì nip lik'àjam sotsjá'o mban'òa mó ò t, cuás ηcjà'k se lijyó'o

lo'ù é ì ddóa. ¹¹Y cojò p re xiquè't por mà re léèt judíos se cuás tanjyá t Jesús, rajò ì k gyèt vátjtà 'o cjó 'o ts' jò ì quingyè'p re cotòè't léèt se copò vodòadnt' njò 'o napò mantsí, gyèt l'è je ':

—¿Pé òc mmí a ddóa chó' napò léè?

¹²Y quingyè'p re cotòè' léèt valík sajép vát'è ì tily'àjo, cuás Jesús ne l'àjo. Cadát l'è je ':"Jò ì majào léè y majào lotsjào." Y cadát l'è je ':"Mó ò t, jò ì cuás lonjòmpt re léèt."

¹³Pero ni co'uáa' sotsjá'o nlo'u é ì mbaní a se l'àjo Jesús. Cuás tilyjó'o se vát'è ì vá''à ò t, por se ljèont' re xiquè't por mà rajò ì k se léèt judíos.

¹⁴Y se yà vodò quingyè'-vomèjep re cónjò' vantsí, cojò p Jesús nijí' quingyè'p ne ngotòè' nixéts' y comá ndosá'pt re léèt. ¹⁵Y cojò p re xiquè't por mà re léèt judíos ndamjá 'a pt ra'uàt y comá ndol'è je ':

—¿Pé òpo vóccjà que njí léè lik'àjam valí lo'u é ì vannó 'o? Cjuà't ni pé òpo nixáo' con ndá xiquè' se lik'àjam lojjó'o vasá'pt vi'yá re rinjã se caócŋ tómmèiŋ para manóttèsdn.

¹⁶Y Jesús ndo'u à ò t y ndoséèpt:

—Ranjí rinjã se caóc to'u é ì lasá'pt re léèt cadép caóc tijè imyán mó ò t, cuás jò ì se ne ndováik ta'è , jò ì re mmán. ¹⁷Y se co'uá lik'àjam vattsáo' vománatsjào mi'yá cadére se Dios voppái manatsjào, cojò ì jò ì manajó'o natsáo' re rinjã se caóc to'u é ì lasá'pt re léèt, cjámbe re mmán Dios o cjà caóc tijè imyán re rinjã se caóc to'u é ì lasá'pt. ¹⁸Y co'uáa' se copò lo'u é ì nní a por jò ì lijè ngomán, copò lo'u é ì lotsjào por se voppái re léèt manáttsè jò ì lijè. Y co'uáa' se ne voppái vi'yát manáttsè ne xiquè' se ne ndováí co'u é , cojò ì jò ì majào ngobaí se vommán ne lik'àjam cuás ninjã , y ni chi'é' mbammòdn' ne ninjã mó ò t. Caóc copò to'u é ì tichjào ngobaík.

¹⁹¿Cjá mep Moisés ne nanjyá'at'n jéoc'ŋ re quimmyái Dios? Xíembe jéoc'ŋ ni co'uáa' po nloccuájai' nlóttès rapò quibbyái mó ò t. Cojò ì ¿quínjyò p qui'àjocŋ caóc, qui'èjen' que cadé ntóttès caóc rapò quibbyái, ásta quimmyán manátto cŋ?

²⁰Y cojò p re cotòè't léèt ndot'à ò ndol'è je ':

—Jéoc' cuás tamójoik' ndá chinjy'é'ŋ, y massóa'agŋe' se to'u é ì quinyá à . Conjí caóc'ŋ, ¿co'uáa' sto'u è je ' se manátto c' jéoc'?

²¹Y cojò p Jesús ndoséèpt:

—Lijè cadá mà notsjào ndá chi ngol'ájo se chi nímbyà ì ' se tingyàò'tn y yà jéoc'ŋ vi'yát'n comá ndamjá 'o t'n qui'uàdn. ²²Pero gyájoc'ŋ njí, que Moisés nanjyá'at'n ne ninjã se voppái manal'èst re njí a t re léèt rikuánt, xíembe nip jò ì ne ndóppòp se ndotsjào napò ninjã , cuás re rigyó'ik rajò ì k re ndóppòp se ndotsjào napò. Cojò ì jéoc'ŋ to'uéiŋ qui'ès'n ngonjì a ndá chi canjè' kuán tsjàot napò cónjò 'p se loppà ndantsjáo' cónjò ' se ndo'u é ì nivíjo, y se laquèjep chi nímbyà ì ' se tingyàò'tn y cojò ì jéoc'ŋ lébm mbe totsjàodn.

²³Y jéoc'ŋ tojjó'ot'n manadès'n ngonjì a ndá canjè' se chi nímbyà ì ' se tingyàò'tn por no ntommèdn re quibbyái se Moisés ndo'u é ì nanjyá'at'n. Y napò lébm mbe totsjàodn y qui'èjen' mbe majào, cojò ì nip lottè jò c'ŋ jéoc'ŋ mattsuédn'n con caóc se no'u á 'o ndá léè mi'yá ne ngonjì a napò cónjò 'p chi nímbyà ì ' se tingyàò'tn. ²⁴Yà nó co'uá nigyàjodn jéoc'ŋ por gyèsse

quíppyàjodn' canén ne lotsjào. Cuás tómmèinj ddóaja' manaddèodn' majào pé òp mà nnéjebmp ne quimmyaí Dios y manaddèodn' majào cuás ne ninjà , y cojò p majào cuás se mana'èinj naddàjodn. —Jesús copò ndo'u é ì ndo'uàjot rapò lèèt.

Conjì Jesús manamáj pé òc se jò ì lik'àjam co'u é

²⁵ Cojò p cadát se re vo'òdst com'òds Jerusalén comá nily'ájo quingyè't l'è je ':

—¿Cjá mep nanjì ne lèè se ne cjó 'o ts' mjánattò ? ²⁶ Chó ' quíppyàjodn', cuás mi'yá sotsjá'o lo'u é ì va'àjot re lèèt y ni canén mbatsjèp. ¿Y re xiquè't cjá mmí a lik'àjam yà ndonjò y yà ndol'è je ' que nanjì lèè cuás mbe ne Cristo se ne Dios manamméjo malatsjào Chiquè'? ¿Cjá yà lik'àjam ndoc'uájai' ndol'è je ' que mbe najò ì ? ²⁷ Xiémbe xi'ap se malatsjá'odn ne Cristo, ni co'uáà' manajó'o nanò jò ì pé òc manan'ì a nnéjegη, y nanjì lèè caócη vannó'on pé òc se jò ì co'u é .

²⁸ Y Jesús ndo'òd' napò se ndol'è je ' y cojò ì se vá mméjo vasá'pt re lèèt quingyè'p ne ηgotóè' nixéts' y jò ì manája ndo'u é ì cottó ε'ε y ndo'u é je ':

—Cojò ì jéoc'η qui'èjen' mbe quingyó 'o cη caóc y qui'odn' pé òpo se caóc tam'òds. Pero xiémbe caóc cadép tijè nta'é , cuás por ηgobaík se no'u é ì ta'é , y jò ì se ne ndováik ta'é lik'àjam Dios se mméjo manò ò , y jéoc'η jò ì cadé ηquingyó'on mó ò t. ²⁹ Y caóc kkájai' lannó 'o jò ì por se con jò ì cotào no'u é ì ta'é , y jò ì ne ndováik se ta'é . —Jesús copò ndo'u é ì ndoséèpt.

³⁰ Y cojò ì vóccjap yà lik'àjam ndomján manáccj'àη Jesús, pero vá nip ndocjuá'η por se vá nimbaquájep se jò ì malacá'η. ³¹ Xiémbe re mó ò t lèèt valík ndoc'uájai' que jò ì ne Cristo, y ndol'è je ':

—Njì lèè lotsjào valí ndannò se lichjá'odn se jò ì mep mó ò t lèè, y se voddòa manjuá'a ne Cristo, ¿cjá qui'èjen' que jò ì manatsjào màs valí re ndannò se manatsjá'odn jò ì manájap? —Copò ndol'è je ' rapò lèèt se ndoc'uájai'.

Conjì manamáj se re lèèt fariseos ndon'óje'k commà t re sandàlt, bbái manáccj'àη Jesús

³² Y re lèèt fariseos ndol'òd' re rinjà se mján re lèèt se sajép vát'è ì tily'ájo, se Jesús ne l'ájo. Cojò ì rapò xiquè't y con re xiquè't cavé dnt' ndon'óje'k comá t re sandàlt se re ljògη ne ηgotóè' nixéts', bbái manáccj'àη Jesús.

³³ Cojò p Jesús ndo'u è je ':

—Vá cosà'o cónjò ' caóc mavodòadn' myòjotn y cojò p manovà ccuè'ε canò jò ì se ne ndováik ta'é . ³⁴ Y cojò p jéoc'η manáccò 'o sn caóc pero xiémbe jéoc'η cadé manaquájocη se manáccò 'o sn, por se jéoc'η ni manajj'ó'odn návvdàdn pé òc se caóc manovà tavéjo.

³⁵ Y cojò p re xiquè't por mà re lèèt judíos, se cuás tanjyá t Jesús, comá nily'ájo tikkjè ndol'è je ':

—¿Njì lèè pé òc mmí a manamá se caócη ni manojj'ó'odn noccuèjedn? ¿Cjá vománamà canò t re tanjyá tn judíos se mi'yá ndichjá 'o vát'è ì ccà t rinjyè' re lèèt se vá'á o t rinjà griego y manamá casá'pt re tíchjà'orη lèèt se

vá'á o t rapò rinjà ? ³⁶ ¿Pé òc mà nnéjebmp napò ninjà se jò ì ndo'u è je' ? Cuás ndo'u è je' que caócŋ manóccò 'o sn jò ì, xiémbe cadé manoccuèjedn se manóccò 'o sn, ndo'u è je', y cadé manoccuèjedn por se caócŋ ni manojjó'odn manovàdn pé òc se jò ì manamá lavéjo. Y se copò ndo'u è je' jò ì, ¿pé òc mmí a mà lolléjebmp napò ninjà ? —Conjí ndót'è ì nily'ájo rapò xiquè't.

Conjí manamá re cotéè se Jesús vommán co'ua manadèogŋ

³⁷Y ne státtjòbmp cónjò' napò ne màs ŋgotóè' mantsí se vát'è ì vatsjào se rapò cónjò 'p vantsí. Y tsjàot napò cónjò 'p Jesús cómmà'ai y manája ndo'u è ì cottó ε'ε ndo'u è je' :

—Si miéc so'uaá' lómmè ì nigguío, que la'é t canò c caóc y lanjáo' re cotéè se caóc mano'ueògŋ. ³⁸Co'uaá' se loccuájai'k caóc, para jò ì mannéjegŋ cuás ndá ninjà se va'è je' re rinjà vantsí se yà lé bm quéich' re ŋg'uéx. Y napò ninjà va'è je' que manámmè ì quingyè'p ne na'uà ŋcjà'k se re cotéè se re lé bm nnéjegŋ y vanjúéi' ásta li'èos, lichjào ŋgotóè' cotéè se co'ua manamód ne viŋkjío manó ò p.

³⁹Se copò ndo'u è je' Jesús y ndo'uájo re cotéè, rapò re lasào' ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí se ne vá manal'àjaich' re léèt se vac'é je'p Jesús. Napò cónjò 'p vá nimban'ì a cotào cónjò' ne Nímbyà ì ' Dios se manjué'pt re ra'uàt re léèt, por se Jesús vá nimbats'ì' mbamá cotào cónjò' para que lajó'o la'é jò ì se Nímbyà ì ' Dios.

Conjí manamá se nip sandá ninjà ndómjè ì re léèt

⁴⁰Y cadát se ndol'òd' rapò rinjà ndol'è je' :

—Lik'àjam likkájai' nanjí léè najò ì se ne xiquè' Moisés ndomán que manjuá'a y manní a por mà Dios.

⁴¹Y cadát conjí ndót'è ì ndol'è je' :

—Nanjí léè cuás ne Cristo se ne Dios manamméjo se malatsjào Chiquè'.

Y cojò ì cadát ndoppòbmpt ndol'è je' :

—¿Quínjyò copò copó' estado Galilea sto'u é ì snivíjo ne Cristo? ⁴²Cuás re rinjà vantsí se quéich' ŋg'uéx vommán que ne Cristo lómmè ì mana'é ì lavéjo por mà ne xiquè' rey David se malatsjào nimbyò. Y vommán que com'òos Belén copò po malatsjá'odn jò ì, se lé bm scadá com'òos se ndè'o' nivíjo ne chiquè' David, y copò com'òos Belén cuás livyaí re copó' estado Judea.

⁴³Cojò ì nip sandá ninjà ndómjè ì re léèt se vát'è ì 'l'àjo Jesús. ⁴⁴Y cadát yà ndats'áo' ndáccj'à'añ jò ì, pero xiémbe ni co'uaá' ndóndà ì na'uà se manacá'añ jò ì.

Conjí manamá se nimbac'é je'p Jesús re léèt judíos se re lichjàot xiquè't

⁴⁵Y re sandált se re ljògŋ ne ŋgotóè' nixéts', cóccuèt conjuá'at ásta pé òc se ccà t re léèt fariseos y máigŋk' re xiquè't cavé dnt', y cojò p rajò ì k ndol'àjabmpt:

—¿Quínjyò po mep nichîgŋ' Jesús níjuà'adn?

46 Y cojò p re sandàlt ndot'à o t y ndol'è je ':

—Cuás ni xi'ap mbannó'om' caóc'η ni nē ò c mbançjà'k se jò ì lo'ù é ì nní a .

47 Cojò p re lèèt fariseos ndotsjéèpt re sandàlt, ndol'è je ':

—Cojò ì jéoc'η ηçjà' yà mbe ndonjòη'η jò ì se lo'ù é ì nní a . 48 Y se re caócη mà totsjàotn xiquè't ni co'uaà' nloccué je'p Jesús, y máigη'η caóc'η mà se lyèèbm' fariseos, ni co'uaà' ηçjà' nloccué je'p jò ì mó ò t. 49 Y ranjí cotòèt' lèèt se vac'é je'p Jesús, rajò ì k mi'yá nimbánjò 'o re quimmyaí ne xiquè' Moisés y ni canén mbal'ò', cuás Dios manát'aink rajò ì k. —Copò ndol'è je ' re lèèt fariseos, ndotsjéèpt rapò sandàlt.

50 Y copò se ccà t re lèèt fariseos mméjo ndá se rajò ì k y ηgonjé o ' Nicodemo, najò ì se yà cadá mà commà niggyájoí Jesús se ηgosáon. Y Nicodemo ndo'uaìjot re cadát y ndoséèpt se ndo'ù è je ':

51—Caócη mà ne ninjà se tómmèin ni manojjó'odn co'ua léè manónvòdn ne snacá'ay se vá nimbabòò ne tijyá'p se jò ì lijè manní a , manamáη canén ne ndotsjàò.

52 Y cojò p ndot'à o y ndol'è je ':

—Se copò ni'é ì quikké 'ε cjuà't ηçjà'k se jéoc' ηçjà' quim'yòòs re copó' estado Galilea. ηNyò t re rinjà vantsí se quéich' re ηg'uéx, y tasàò't y quinyò pé òc va'è je ', y quinyò que ni co'uaà' se malavéjo copò copó' estado Galilea y manní a por mà Dios.

Conjí manamáη se ndomjá o ' ndá ntjóí caljàigη'

53 Y cojò p vi'yát comá t cottòenjk nimì a t re rím'èjept. _

8¹ Y Jesús comá nimì a ne ηgol'uéè se Vómmà'aigηk re ηguán Olivos. 2 Y napò xínyè'o gyesse vodòa majào mavatsjá'ot cojò p jò ì tsocuèt cóccuè cojuá'a ásta ne ηgotóè' nixéts', y vi'yát re cotóè't lèèt comá níppigηk y jò ì cóttòsjo y comá ndosá'pt. 3 Y cojò p re xiquè't se tsjá'pt re lèèt re quimmyaí Dios se ndo'uèts' Moisés, rajò ì k con máigηk' re lèèt fariseos mmójet conjuá't ts'í' ndá ntjóí se mattè je 't y ndoc'uèje vá ddóa lilyjàigη'. Y ne ntjóí ndómjà'ai copò se quingyè-mèjep se vát'è ì ccà t. 4 Y cojò p ndotsjéèp Jesús, ndol'è je ':

—Taát, jéoc' se xiquèoc', nanjí ntjóí vá ndoc'uèji lotsjàoi chích'ò con líxxà'òη kuán. 5 Y re quimmyaí ne xiquè' Moisés se jò ì nanjyá'atn cuás voppái manónvòdn cotòò manóttòn nē ò c ntjóí se copò lo'ù é ì lotsjàò. ¿Y chó' jéoc' pé òc qui'è je '?

6 Y rajò ì k se copò ndót'è ì natsjèp Jesús, cuás vatsjàp ník'ats' se mjánanjòmp, y se jò ì laccájai' latsjàò cojò p rajò ì k manamjá o '. Pero jò ì cuás combé'ε y comá ndo'uèts' quíly'yè copó', con sna'ó'o se lo'ù é ì va'éts'. 7 Y se yà lé bm gyèt l'ajabmp pé òpo mana'é ì napò ntjóí, cojò p Jesús cómmà'ai y ndoséèpt:

—Co'uaà' se jéoc'η vajò re stích'òp, jò ì lómmè ì maddóaja' manamé' nanjí ntjóí.

8 Y tsocuèt combé'ε y lé bm gyèt va'éts' re rinjà se copó'. 9 Y rajò ì k se ndoll'òò' napò ninjà cojò p ndots'áo' y nily'ájo quingyè'p ra'uaèt que máigηk' rajò ì k vómjè ì stích'òpt, y comá t naljèèt, ndá por ndá ndót'è ì comá t. Y màs con'óaja't naljèèt

se re màs xiquè't. Y se yà vi'yát ndaljódndnt comá t cojò p Jesús nijyáigñ lijè con máigñ' ne ntjóí nijyáigñ copò mmá'ai mà cotào jò ì. ¹⁰Y cojò p Jesús cómmà'ai y ndonò yà tijyánt re léèt, lijè ne ntjóí ndonò mmá'ai, y cojò p ndoséèp:

—Jéoc' se quinqjóí, ¿pé òc nimí a t rajò ì k se mjá o c'? ¿Cjá yà ni màs co'ua mba'àjodnc' ne squiká'an?

¹¹Y cojò p ne ntjóí ndoséèp Jesús:

—Jéoc' se xiquèoc', yà ni co'uaà' mbamá o 'c mō ò t.

Cojò p Jesús ndo'u è je ':

—Cojò ì ni caóc ñcjá' manóvòc' squiká'an. Chó' con'è jè quimýá t jéoc' yà, nó nichjàò màs napò stích'òtc'.

Conjí manamáñ se Jesús lijè lichjàò re cotsjá'o para re ra'uatè léèt

¹²Y Jesús tsoeuèt ndo'uaàjot re léèt y ndoséèp:

—Caóc tijè tichjàò re cotsjá'o para jéoc'ñ se vo'òds'n conjí químbyè 'p copó'. (Cuás Jesús vommán manan'è je ' que jò ì vá'o 'o pt re léèt pé òc stinqjáà' ne majào nan'è jè ' se Dios voppái manáccjò 'o ts'.)

Y jò ì vá va'àjot rapò léèt se ndo'u è je ':

—Co'uaà' se lo'óajadnc caóc y loccuájai' ne lik'àjam cuás ninjà se caóc lammán, cojò ì jò ì cadé maddóa quinqjóò't mō ò t. Cuás manámmè ì re cotsjá'o quingyè'p ne na'ua, y rapò cotsjá'o re manamód ne viñkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ.

¹³Y cojò p re léèt fariseos ndotsjéèp Jesús:

—Napò se jéoc' qui'è je ' cuás tijè ti'è je ' re cotsjá'o. Y ni canén ndavváí rapò rinjà se jéoc' quimmyán por se cuás tijè jéoc' pò ti'è je '.

¹⁴Y cojò p Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Pómbo caóc tijè ti'è je ' pero xiémbè lik'àjam ninjà se caóc lammán, por se caóc tijè lannó 'o pé òc ta'è y lannó 'o pé òc lavà. Y jéoc'ñ ninguiñnyó'on pé òc ta'è y máigñ' ni pé òc se manová. ¹⁵Jéoc'ñ se mō ò t lyéèc'ñ tijéoc'ñ totsjàodn se jéoc'ñ qui'àjocñ y quixíicñ que caóc mbe tómmè ì rós'tò. Y caóc ni co'uaà' nla'è je 'p que nlómmè ì rích'ò ñcjá'k se jéoc'ñ co'ua to'ueiñ nassèpm. ¹⁶Y se ndánjò p caóc co'ua ndássèp que lómmè ì rích'ò, cojò ì caóc manóssèp ne macuás ninjà, por se cadé ntijè ntsjòò ne namán se caóc manóssèp que lómmè ì rích'ò. Cuás máigñ' ne Ravé' se ne ndováik ta'è, jò ì ne quingyè'bm' se to'ueèm' totsjàbm'. ¹⁷Yà qui'odn' que re quimmyái ne xiquè' Moisés se jéoc'ñ tómmèiñ quéich' ne ñgoc'ueéx, rajò ì va'è je ' que xi'àp se nói lé'ì lichjàoi canò ì y sandá ninjà vóppè'jei, cojò p yà mbe likkájai' ne ninjà se vommá ì. ¹⁸Cojò ì caóc tijè tichjàò canò c, lammán co'uaà'c talèp, y máigñ' ne Ravé' se ne ndováik ta'è, y jò ì vommán por mà caóc.

¹⁹Y cojò p ndoll'àjabmp:

—¿Pé òpo ddóa ne víyyèo'?

Y Jesús ndo'u à o t ndo'u è je ':

—Jéoc'ñ cadé ñguiñnyó 'o cñ caóc, ni ne Ravé' ñguiñnyó'on mō ò t. Se ndánjò p caóc ñguiñnyó 'o cñ cojò ì ne Ravé' máigñ' manannòn.

²⁰Y ranjí rinjà Jesús ndomán se vá vasá'pt re léèt quingyè'p ne ñgotóè' nixéts', copò se cadá líká'o pé òc se quéich' re xíljyà nda'è' tamèñ'. Pero nip ndocjuá'an por se vá membaquqéjep se jò ì malacá'an.

Conjí manamáη se Jesús ndo'u è je': "Jéoc'η ni manajjó'odn manávvdn pé òc se caóc manovà"

21 Y Jesús tsoeuèt ndo'uàjot y ndoséèpt:

—Caóc caléè manovà y jéoc'η manáccò 'o sn pero yà ni manaquéjocη, cuás lé bm mattò t'n con re stích'òt'n. Y jéoc'η ni manajjó'odn manávvdn pé òc se caóc manovà.

22 Y cojò p re riquè't por mà re léèt judíos, se cuás tanjyá t Jesús, ndol'è je':

—¿Cjá mmí a vomá láttò lijè, se copò va'è je' que ni manojjó'odn manovàdn pé òc se jò i manamá?

23 Y cojò i Jesús ndoséèpt:

—Jéoc'η conjí vo'òds'n y caóc tam'òds cots'én' cotào cónjò'. Jéoc'η tivyaíc'η conjí químbyè 'p copó', y caóc mó ò t, cadé ntivyaí conjí químbyè 'p copó'.

24 Y vóccjap yà noséc'η que jéoc'η cuás mattò t'n con re stích'òt'n. Y se me manaccájaign' se caóc yà mbe najò i se ne tijè to'u é i ti'è je', cojò i likkájai' jéoc'η mattò t'n con re stích'òt'n.

25 Y cojò p ndol'àjabmp, ndol'è je':

—Y cojò i ¿co'uáac' jéoc'?

Y Jesús ndoséèpt:

—Lé bm napò se laséic'η ásta ndè'o se vá comá nóppòp se no'uàjoc'η jéoc'η se lyéèc'η. 26 Y caóc vá tómmè i valí sta'àjo se ndojó'o manóssic'η jéoc'η se mano'uàjoc'η, xiémbe re rinjã se laséic'η jéoc'η se vo'òds'n conjí químbyè 'p copó', cuás lijè re rinjã se ndoséik jò i se ne ndováik ta'é, y jò i ne vommán ne lik'àjam likkájai' ninjã.

27 Y se Jesús copò ndo'u é i ndoséèpt rajò i k, lé bm cadép ndol'òd' que Dios se Vómmè'o ne va'àjo. 28 Vóccjap Jesús ndo'u è je':

—Xi'àp se jéoc'η yà qui'èin quíjyà i xn quíjyè'egηη coju à i ch' caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'η se lyéèc'η, cojò p jéoc'η manannò cη se caóc cuás mbe najò i se ne tijè to'u é i ti'è je'. Ncjà' manannòn que nip tijè se nladóa mó ò t, cuás por ηgobaík to'u é i ladóa, y lijè re rinjã se ne Ravé' yà ndosáo'tc, rajò i re lammán. 29 Y jò i se Ravé' se ne ndováik ta'é, jò i lé bm tamójobm'. Y jò i nimbanyágηc tijè nladóa mó ò t, por se caóc lé bm totsjào canén se jò i váqquèje'p na'uà.

30 Y se Jesús ndomán rapò rinjã cojò p valík ndol'è je' que ndoc'ué je'p jò i.

Conjí manamáη dé òc re rippyàik Dios y dé òc se re tibyaí por mà ne chinjy'éη

31 Y cojò p Jesús ndo'uàjot rapò léèt judíos se ndol'è je' que yà ndoc'ué je'p, y jò i ndoséèpt:

—Se mbe jéoc'η lé bm manáttsèdn canén se caóc lasáo'tn, y copò mana'èin ikkà c'η, cojò i malatsjá'odn se jéoc'η lik'àjam to'óajadnn caóc. 32 Y se jéoc'η copò mana'èin natsjàodn cojò i majào manaddèodn ne lik'àjam likkájai' ninjã se ne ηgomán Dios, y cojò p ne lik'àjam likkájai' ninjã manamódc'η tijyá'p jéoc'η, yà ni co'uáà' màs manamáic'η.

33 Y rajò i k ndot'à o ndol'è je':

—Ne xiquè' Abraham ne nimbyò se caóc'η co'u é no'uéem' ikkàm', y vá ni xi'àp co'úa caóc'η ndotsjàoc'η rikkjè t'n, se cuás mō ò t ηcju è t'n se mentómme'm' maté je'cη, 'án se cuás lé bm tijèbm' tivyaíc'η. Cojò ì ζquínjyò po jéoc' xih'yè je' que manómme'm' tijyá'p caóc'η, y yà ni co'uaá' màs manamáic'η?

³⁴ Y Jesús ndo'u à ò t y ndoséèpt:

—Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que vi'yát se re chích'ò vát'è ì ccà t se cuás vatsjào re stích'òpt, rajò ì k cadé mbánni'a'at manaljáigη re stích'òpt se lé bm lo'u é ì voppáik. Cuás ccà t ηcjà'k se ηcju è t se cadép tikkjè tibyaí. ³⁵ Quinηyó'on que co'úa ηcju è , jò ì cadép m'òds re col'òs, cuás mméjo ηcju è , y jò ì nip lé bm malavéjo re col'òs. Y ndá se ηgoduí ne m'òds, jò ì lottò e je lé bm malavéjo re col'òs se jò ì químmìjo. ³⁶ Cojò ì caóc se ne ηgoduík Dios tichjào ηcjà'k ndá se ηgoduí jò ì se xiquè' m'òds, y se mbe caóc láppòc'η ne tijyá'p jéoc'η se manolléjic'η re stích'òt'n, cojò ì lik'àjam likkájai' maikkà c'η yà majjáigη'η, y ni màs manamáic'η re stích'òt'n. ³⁷ Caóc yà lannó'ò que Abraham ne nimbyò se jéoc'η co'u é ni'éih ikkà c'η, pero xiémbe jéoc'η quimyanátto cη por se cadé ηquimyanaccájai'cη caóc immyán. ³⁸ Y caóc lammán dé'òc se re yà nonò se vá scadá taméjebm' ne Ravé'. Y jéoc'η cuás totsjàodn dé'òc se re yà nigyòdn' se ne víyyèodn' ndoséic'η.

³⁹ Y rajò ì k ndot'à ò y ndol'è je'!

—Caóc'η cuás ne xiquè' Abraham ne nimbyò se caóc'η co'u é no'uéem' ikkàm'.

Y Jesús ndo'u à ò t se ndoséèpt:

—Likkájai' napò se jéoc'η nin'yèjen'. Y se ndánjò p mbe jéoc'η ηcjà' ntotsjàodn xiquè' ne Abraham, cojò ì jéoc'η pómbò ηcjà' manatsjàodn se re jò ì ndotsjào. ⁴⁰ Y caóc yà noséic'η ne lik'àjam likkájai' ninjà se ne Dios ndoséik, pero xiémbe chó' vá jéoc'η quimmyán manátto cη. Y Abraham jò ì ni xi'àp copò ndo'u é ì natsjào. ⁴¹ Y jéoc'η totsjàodn sandá ηgol'ájo se ne víyyèodn' lotsjào. —Copò ndo'u è je' Jesús, ndoséèpt.

Cojò p rajò ì k ndotsjèèp:

—Caóc'η mà re xiquè't cadép caljáigηk' mō ò t, cuás sandá ravé bm' ne Dios.

⁴² Cojò p Jesús ndoséèpt rajò ì k:

—Se ndánjò p nlik'àjam Dios ne víyyèodn' cojò ì mbe ηguícchècη caóc, por se caóc no'u é ì ta'é con jò ì cotào se chó' conjí laméjo. Y cadép tijè no'u é ì nta'é, cuás Dios jò ì ne ndováik se ta'é. ⁴³ ζQuínjyò po mentojjó'odn manaddèodn' jéoc'η canén se caóc to'u é ì laséic'η? Cuás por se cadé ηquimmyán manáttsèdn se ne caóc namán se to'u é ì laséic'η. ⁴⁴ Jéoc'η cuás tivyaíc'η por mà ne chinjyé'η. Jò ì ne lichjào ne víyyèodn' y jéoc'η quimyanatsjàodn cadére se jò ì voppái natsjàodn. Ne chinjyé'η nichjào camá lé bm se comá nichjào ne químbyè 'p copó', y ásta lé bm chó'. Jò ì ni xi'àp mbómàmà 'ò ne lik'àjam likkájai' ninjà , y ni xi'àp mbomán ne lik'àjam cuás ninjà . Caá se jò ì lo'u é ì lollì-mmán y gyèsse lotsjào canén se jò ì lé bm lotsjào, por se lik'àjam valli-mmán, y jò ì ne lotsjào re rinjà se canì a . ⁴⁵ Y caóc cuás ne lik'àjam likkájai' ninjà ne lammán, y vóccjap jéoc'η cadé ntoccuájai'cη caóc por se jéoc'η tivyaíc'η por mà ne chinjyé'η. ⁴⁶ ζY co'uaá'

se jéoc'η lajó'o manan'é 'o tc caóc canén ne stích'òtc tómmè i ? Cuás ni co'uáà' mó ò t. Cojò ì yà se lammán ne lik'àjam likkájai' ninjà , ζy quínjyò mmí a mentoccuájai'cη? ⁴⁷Co'uáà' se livyaí por mà Dios, jò ì vommán manadè'o' ne jò ì ηgomán. Y jéoc'η nintivyaí'cη por mà Dios, vóccjap cadé ηguimyanaddèodn' se ne jò ì ηgomán.

**Conjí manamán que ne Cristo yà lé bm
mméjo se vá nimbaméjo Abraham**

⁴⁸Y cojò p ndot'à o re xiquè't por mà re léèt judíos, ndotsjèp Jesús:
—Caóc'η toccuás'n se va'èjem' que jéoc' cuás quilyéè quim'yóds Samaria y tamójoik' ndá cané è chích'ò y jò ì toccué je'p. Cuás yà quixó'a'agn se to'u é ì quinyà à .

⁴⁹Y cojò p Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Caóc cadép tamójobm' cané è chích'ò mó ò t. Cuás tóttèsè ne Ravé' y jéoc'η cadé ntóttèsècη caóc, 'án se quixífcη xích'ò rinjà . ⁵⁰Y caóc nintijè ntóttà 'o se co'uá manáttèsèc, xiémbe limí ì co'uáà' se voppái re léèt manáttèsèc, y jò ì manadàjoc'η jéoc'η se manamóòc'η xily'àjo. ⁵¹Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que co'uáà' se lóttèsè caóc namán jò ì ni xi'ap mananò ne mándò p.

⁵²Y cojò p re léèt judíos ndotsjèp:

—Chó' lik'àjam vannó'om' que jéoc' tamójoik' ndá cané è chích'ò. Ne xiquè' Abraham cóttò y máignk' cóttò t vi'yát se re ndè'o' lé bm vá''à o t por mà Dios, y cojò ì ζquínjyò po jéoc' xiη'yè je ' que co'uáà' se manáttèsè jéoc' ηgomán yà ni xi'ap mananò ne mándò p? ⁵³Ne xiquè' Abraham se caócη co'u é no'uéin ikkàn, jò ì cóttò . ζY jéoc' cjá màs tichjào xiquèoc' y jò ì mó ò t? Y máignk' cóttò t re léèt se ndè'o' coccu à t lé bm vá''à o t por mà Dios. Cojò ì ζjéoc' co'uáà' quilyèp? Cuás tijè ti'è je ' se tichjào xiquèoc'.

⁵⁴Y Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Se ndánjò p caóc tijè nti'è je ' tichjào xiquèoc' cojò ì ni canén mala'ájodn' se ne caóc la'è je ' , y ni canén ndavái. Y chó' se jò ì se Ravé' ne va'è je ' que caóc pò xiquèoc', y lé bm mbe najò ì sandá se ne jéoc'η qui'èjen' que Dios ne tóttèsèdn. ⁵⁵Pero jéoc'η vá cadé ηguinηyó'on jò ì . Y caóc kkájai' lik'àjam lé bm lannó 'o jò ì . Y ndánjò p se mano'u è je ' que ninlannó 'o jò ì , cojò ì caóc cuás ntichjào vallí-myán ηcjà'k se jéoc'η se cuás vallí-mànn. Pero caóc lik'àjam lannó 'o jò ì y tóttèsè jò ì ηgomán. ⁵⁶Y Abraham se ne nimbyò se ne jéoc'η co'u é ni'èin ikkà c'η, jò ì lik'àjam nijéon por se manaquèjep ne cónjò 'p se caóc matavéjo. Y jò ì yà ndonò se caóc yà conjí nivíjo cojò p lik'àjam nijéon. —Jesús copò ndo'u é ì nasèpt rapò xiquè't.

⁵⁷Y cojò p re léèt judíos ndotsjèp Jesús:

—Jéoc' vá nintómmè ì nói-lyéèdn sesca'ài (50) ríngyè je , y xiη'yè je ' jéoc' yà ninjyò ne xiquè' Abraham.

⁵⁸Y Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Lik'àjam likkájai' Njí ninjà se manóssic'η jéoc'η, que ndè'o' se vá nimbamméjo Abraham, caóc yà lé bm laméjo.

⁵⁹Y cojò p rajò ì k ndocjué'i cotòd se manabbé' Jesús, pero jò ì nijyó'o y comá nannèjegη copò quingyè'p ne ηgotóè' nixéts' y comá .

**Conjì manamáŋ se Jesús ndo'u á'ò ndá lèè se ndào
rixóà't lé bm se jò ì ndo'u é ì cojuá'a nivíjo**

9¹ Y Jesús copò vodò n'ójiŋ y ndonò ndá lèè stixóà't, lé bm se ndo'u é ì cojuá'a lé bm chi stixóà't. ² Y re lèèt se re lé bm vát'òajadn' Jesús y tichjá'o con jò ì, ndol'àjabmp ndol'è je':

—Taát, jéoc' se xiquèoc', ¿quínjyò p njí lèè ních'òp re ndào, nichjàò ndào rixóà't lé bm se vá ndo'u é ì cojuá'a chi canjè'? ¿Cjá mmí a lijèi ne xiquèi' ne stích'òp se ndóts'òp re ndào ne canjè'? O miéc lijè stích'òp ne canjè' se ndóts'òp re ndào.

³ Y cojò p Jesús ndo'u à ò t ndoséèpt:

—Nip jò ì lijè stích'òp ndómmè ì ngotájap se jò ì ndóts'òp re ndào, ni jò ì se xiquèi' ndómmè ì ngotájap mó ò t. Njí se ndo'u é ì ních'òp jò ì, cuás para malatsjá'odn canén se Dios lojjó'o lotsjàò se manatsjàp majào njí lèè stixóà't.

⁴ Se vá cotsjá'o caócŋ tómmèiŋ manotsjàodn ne ngol'ájo se voppái notsjàodn jò ì se ne ndováik ta'é. Y se yà ngosáon cojò ì yà ni co'uaà' manáj'o manatàja-ndájo. Y se vá cuàn vanó ò tn cuás to'uéiŋ cuàn ŋcjà'k se ngopá ì, y se yà co'ua ráttò lichjàò ŋcjà'k se ngosáon, yà ni co'uaà' manáj'o manatàja-ndájo. ⁵ Se vá laméjo conjí químbyè 'p copó' caóc tijè tichjàò re cotsjá'o se manolluix'n re qui'uàdn jéoc'ŋ se vo'òòs'n conjí químbyè 'p copó'.

⁶ Y se Jesús yà ndomán napò ninjà cojò p ndotsòts' copó', y con re ngúigŋ ndo'u é ì ndotsjàò ndá chi chi'é' tsompjói, y ndo'u é ì nammábmp re ndào ne stixóà't. ⁷ Y cojò p ndoséèp:

—Quimýá t ásta re conèp matsjàò se ngonjé ò' Siloé, y copò quixìly' re ndào.

(Y rapò conèp se ngonjé ò' Siloé cuás cotèè se vóddò'ogŋ calèè ra'é.)

Cojò ì ne stixóà't commà y ndosuíly' re ndào, y se copò co'u é yà majào ndovájo'. ⁸ Y re lèèt se re lipí vo'òòst, y máignk' se re yà lé bm njó'ò jò ì se cuás ccájo tsójo va'àjodn' rat'èogŋ, rajò ì k comá ndol'è je':

—¿Cjá mep nanjí ne lèè se lé bm tsójo lóvnigŋ rat'èogŋ?

⁹ Y cadát l'è je':

—Likkájai' mbe najò ì.

Y rapò cadát l'è je' que mó ò t, gyèt mala'é ì ŋcjà'k najò ì. Xiémbe jò ì lijè va'è je':

—Caóc. ¿Co'uaà' cja màs?

¹⁰ Y cojò p rajò ì k ndol'àjabmp:

—Y cojò ì ¿pé òp ni'é ì se jéoc' ni'yá'ò re ndào?

¹¹ Y jò ì ndo'u à ò t y ndoséèpt:

—Ne lèè se ngonjé ò' Jesús ndotsjàò ndá chi chi'é' tsompjói y nammádcn re ttào y cojò p ndoséik: “Quimýá t ásta re conèp se ngonjé ò' Siloé, y copò quixìly' re ndào.” Y cojò p caóc covvà y nosuíly' re ttào, y manéi ni'yá'ò y nojjó'o majào novájo' y chó' yà lannó'ò.

¹² Y cojò p ndol'àjabmp, se ndol'è je':

—¿Pé òpo nimì a napò lèè?

Y jò ì ndo'u à ò t ndo'u è je':

—Caóc cadép no'óò' pé òpo nimì a jò ì .

**Conjì manamán se re léèt fariseos ndoc'uàjamp
na'uà ne léè stixóà't se yà ni'yá'ò**

¹³Y cojò p ndots'ì napò léè se yà ni'yá'ò re ndào, comá t nimì a t ásta ndào re léèt fariseos. ¹⁴Y napò cónjò 'p se Jesús ndotsjào ne chi tsoompjói se ndo'u é ì ndo'u á 'a p re ndào ne léè stixóà't, cuás tsjàot chi nímbya ì ' se rajò ì k tinjkjào'. ¹⁵Vóccjàp máignk' re léèt fariseos comá ndol'àjabmp napò léè, ndol'è je ':

—¿Pé òpo ni'è ì se jéoc' ni'yá'ò re ndào?

Y jò ì ndoséèpt:

—Jesús jò ì ne nammádc ndá chi chi'é' tsoompjói re ttào, y caóc nosufily' re ttào y chó' yà majào lannó'ò .

¹⁶Y cojò p re léèt fariseos cadát comá ndol'è je ':

—Napò léè se napò ndotsjào, jò ì nimbadóa por mà Dios, cuás nip lóttse ne cónjò 'p chi nímbya ì ' se caócɲ tingyà'o'tn.

Y rapò cadát l'è je ':

—Se ndá léè se lómmè ì stích'òp, ¿já mmí a lajó'o manatsjào ranjí ndannò se Dios lik'àjam lómmè ì manájp?

Y comá nily'é'òɲ rajò ì k por se nip sandá ninjá ndómjè ì . ¹⁷Y cojò p tsoucèt ndol'àjabmp ne léè stixóà't se yà ni'yá'ò , ndol'è je ':

—¿Jéoc' pé òc qui'è je '? ¿Canén ne malèp jò ì se ne qui'è je ' ndo'u á 'o tc' re ndào?

Y jò ì ndo'u è je ':

—Caóc la'è je ' pómbò ndá se cuás nní a por mà Dios.

¹⁸Xiémbè re xiquè't por mà re léèt judíos cadé mbomjánac'ájai' que jò ì cuás ndào rixóà't y yà ni'yá'ò . Vóccjàp ndobá'aik co'u é ì ne xiquè'í vómmè'o' y vats'ò napò léè se yà ni'yá'ò re ndào. ¹⁹Y jò ì ndol'àjabmp:

—¿Cjámbè njí ne ngoduì se jéik' qui'è jì ' lé bm stixóà't se ndo'u é ì cojuá'a se vá canjè'? Cojò ì chó' ¿pé òp ni'è ì se yà vannó'ò re ndào?

²⁰Y ne xiquè'í ndo'u à o ì k ndoséèpt:

—Cuás tannó'om' napò mbe caóc'ɲ na'ébm', y tannó'om' se vá canjè' cojuá'a lé bm cadé mbannó'ò re ndào. ²¹Pero caóc'ɲ nintóppà t'n pé òp ni'è ì se jò ì chó' yà majào vannó'ò . Nejà' nintá'obm' co'uáà' ne ndo'u á 'a p re ndào. Gyàjabmn jò ì lijè. Jò ì yà xiquè', pómbò lamán pé òp ndo'u é ì se jò ì ni'yá'ò re ndào.

²²Copò ndo'u è jì ' ne xiquè'í por se ppói, vattèoiɲk' re xiquè't por mà re léèt judíos se cuás tanjyá t, y yà rapò xiquè't yà ndocjuà't re mjámpt que co'uáà' se manan'è je ' que Jesús ne Cristo, cojò p manéi manat'éjegɲ se quingyè'p nixéts', manal'áily' quibià par lé bm. ²³Vóccjàp ndo'u è jì ' ne xiquè'í: “Gyàjabmn jò ì lijè. Jò ì yà xiquè'í.”

²⁴Y cojò p re xiquè't tsoucèt ndobá'at ne léè stixóà't se yà ni'yá'ò re ndào, y ndotsjéèp:

—Xic'ɲ lik'àjam se ne cuás ninjá con cotào Dios. Caóc'ɲ vannó'om' que napò léè lik'àjam lómmè ì stích'òp.

25 Y cojò p jò ì ndo'u à o t ndo'u è je ':

—Caóc ninlá'o' cjá lómmè ì stích'òp. Lijè njí lannó'o , que ndèo' caóc ttào rixòà't y chó' yà majào láppàjo'.

26 Y tsocuèt comá ndol'ajabmp:

—¿Canén ne ndotsjàotc'? ¿Pé òp ndo'u é ì se ndo'u á'o tc' re ndáò?

27 Y jò ì ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Yà noséic'η y jéoc'η cadé nguimyanaddèodn'. ¿Quínjyò p quippyáicη tsocuèt canói mà manó'u é ì nóssic'η? Cjuà't máign'η jéoc'η quimýána'óajadn'n jò ì .

28 Y cojò p ndots'ò y ndotsjéèp:

—Jéoc' cuás to'óajadn' napò lèè y caóc'η to'óajadn'n ne xiquè' Moisés.

29 Caóc'η vó'obm' que Dios ndo'uàjo ne xiquè' Moisés y niggyájo, pero njí ndá cadé mbó'obm' pé òpo co'u é jò ì .

30 Y cojò p ne lèè ndo'u à o t y ndoséèpt:

—Njí ne caóc tigyájo, cuás jéoc'η ninguí'odn' pé òp va'é jò ì , xiémbe caóc yà ndo'u á'o tc re ttào. 31 Lé bm vó'odn' que Dios nimbamánadèo' re mjámpt re lèèt se vómjè ì stích'òpt. Y co'uáà' se lóttèsè Dios y lotsjào canén se Dios voppái natsjào, cojò ì jò ì Dios vó'o' ne ηgomán xi'àp se manadàjo. 32 Lé bm se ndo'u é ì nichjào ne químbyè 'p copó' ní co'uáà' mbó'o' se nlimí ì ndá lèè se nlo'u á'a p ndào ndá se stixòà't se lé bm ndào rixòà't se vá canjè' njuá'a.

33 Se ndánjò p njí lèè membadóa por Dios, cojò ì ni canén jò ì manajó'o manatsjào. —Copò ndo'u é ì ndoséèpt re lèèt jò ì se yà ni'yá'o re ndào.

34 Y cojò p rajò ì k ndot'à o ndotsjéèp:

—Jéoc' mi'yá tómmè ì stích'òtc' lé bm se vá quijuá'a chi canjèc', y jéoc' nip lottè jo c' caóc'η manassào'tn.

Y cojò p ndot'éjegη quingyè'p nixéts', ndol'áily' quibià par lé bm.

**Conjí manamáη que co'uáà' se mep loccuájai',
jò ì nnéjegη ηcjà'k se stixòà't**

35 Y ndo'ód' Jesús se yà ndol'áily' quibià ne lèè stixòà't, y cojò p se ndocuèje ndoséèp:

¿Jéoc' cjámbè toccué je'p ne ηgoduí Dios?

36 Y ne lèè ndo'u à o ndo'u è je ':

—Jéoc' se xiquèoc', xik co'uáà' napò, y caóc manojjó'o manoccué je'p jò ì .

37 Y Jesús ndoséèp:

—Jéoc' yà ninjyò ne ηgoduí Dios, y cuás mbe caóc se chó' yà conjí tigyàjo.

38 Y ndoséèp:

—Jéoc' se Xiquèoc', caóc yà toccuájai'.

Y cojò p manéi nikjè' cotào Jesús, ndóttèsè jò ì .

39 Y Jesús ndo'u è je ':

—Caóc ta'é tajuá'a conjí químbyè 'p copó' para manonò pt ra'uàt re lèèt y manossádn't. Cuás cadát se membac'ájai'k nnéjegη ηcjà'k se ccà t stixòà't por se membanjó'o c, y caóc ta'é por se lappái rajò ì k manac'ájai'k y cojò p manattjó'o nanjò c. Y rapò cadát tikkjè tily'è je' que njó'o Dios y chó' se yà caóc tajuá'a y lé bm rajò ì k nimbamján manac'ájai'k, cojò ì nnéjegη ηcjà'k se ccà t stixòà't.

⁴⁰Y cadát léèt fariseos se copò ccà t mmójet Jesús, rajò ì k ndol'òd' napò ninjà , y cojò p ndol'ajabmp jò ì :

—¿Cjá ásta máign'η caóc'η pò quixíc'η cuàm' stixòà'tn?

⁴¹Y cojò p Jesús ndo'u à o t y ndoséèpt:

—Se ndánjò p jéoc'η ndáòdn rixòà't y mi'yá cadé nguinyó'on cadére se caóc totsjào, cojò ì cadé manámmèin rich'òdn. Y chó' se jéoc'η qui'èjen' que majào quinyó'on Dios, cojò ì lé bm tómmèin rich'òdn por re stích'òt'n, por se caóc vá lé bm cadé nguimmyán manaccájai'cη.

**Conjí Jesús manamán ne ninjà xichjáo' se
va'àjo ne ηgocu à jo lp mbá'aik**

10¹Y Jesús ηcjà' ndoséèpt rapò léèt fariseos y ndo'u è je 'l: —Lik'ajam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que co'uáà' se calèè mà njéi' quingyè'p ηgocu à jo lp re sat'è't, y membanjéi' nlocuás mà conè ηgocu' à jo l', napò ne cuás capé se ddóa mbén' se voppé t re sat'è't. ²Y co'uáà' se locuás njéi' mà conè ηgocu à jo lp sat'è't, jò ì ne pastól se vattòdnt re sat'è't. ³Y se njuá'a jò ì se pastól cojò p tsjémp ne conè ηgocu' à jo l' se jò ì manjuí'. Y ne léè se mméjo vattògη ne conè ηgocu' à jo l', jò ì ne vasémp, y re sat'è't majào l'ò'p ne ηgomán jò ì se pastól. Y jò ì se vimjyò 't lójjò 'p ηgonjé o' caá ndá chi ηgomá'ai sat'è' se jò ì voppá'tat rajò ì k se yà manáljèt se vát'è' ì ccà 't quingyè'p napò ηgoc'u à jo l'. ⁴Y yà se lóluè't vi'yát re mmá'aik cojò p jò ì ramá ran'óaja, y re mmá'aik sat'è't ramá t tinjyáin' cjó 'o ts' jò ì por se yà majào l'ò'p ne ηgomán. ⁵Y ndá líxxà'on léè se membanjó' cadé mbát'òajadn', cuás ramá t tikjò 't calèè mà mmà t, por se nimb'al'ò'p ne ηgomán jò ì se mó ò t líxxà'on léè.

⁶Njí ne ninjà xichjáo' se Jesús ndoséèpt rapò xiquè't, y rajò ì k nip ndotjó'o ndol'òd' pé òp mà lolléjebmp napò ninjà se jò ì ndo'u é ì ndoséèpt.

**Conjí Jesús manamán que jò ì majào pastól
se lo'u é ì vattòdnt re sat'è't**

⁷Cojò ì Jesús tsocué't ndo'uàjot y ndoséèpt:

—Lik'ajam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que caóc tijè tichjào ηcjà'k ne conè ηgocu' à jo l' pé òc se malanjé'k re sat'è't. ⁸Y vi'yát re cadát xiquè't se yà nichjá'òdnt ndadòadnt' se ndots'è'k re léèt y tikkjè l'è je ' que manaljòdnt, rapò cuás capé t se vodòadnt' mbént' y calèè vát'è' ì tsjá'pt re léèt. Xiémbè rapò mbá'aik nip ndoc'uájai' ndol'òd' rajò ì k mjámpt mó ò t. ⁹Caóc tijè tichjào ηcjà'k ne conè ηgocu' à jo l'. Y co'uáà' se mana'óajadnc caóc, nnéjegη ηcjà'k se manjuí' quingyè'p ηgocu à jo lp sat'è't y jò ì malaququé't y manaquéje xíkkjuà't, y malatsjào ηcjà'k ndá sat'è' se lojjó'o requè't njéi' y lojjó'o nnéjegη y vaququéje cadére se mananàon.

¹⁰'Y ndá se capé cuás n'ì a se mambén' y n'ì a cáttò t re sat'è't y mi'yá manamèt. Y caóc se ta'ég conjí tajuá'a cuás lappái jéoc'η se lyéèc'η manámmèin ne vinjkjío manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη, y maikkà c'η lik'ajam maijéon'n. ¹¹Co'uáà' se majào pastól nip lojjuèodn' ne manó ò p se vommán jò ì manaququé't re mmá'aik sat'è't. Y caóc cuás ne majàoc pastólç,

y manóttuèŋ ne manó ò tc manoccu'éet re léèt se manac'ájai'k caóc. ¹²Y co'uáà' se ŋcju è jò ì cuás vá'ailyp na'uà se manatè je' re tamèŋ y jò ì nip lik'àjam pastól mó ò t. Y jò ì se ŋcju è nip jò ì lijè mmá'aik rapò sat'è't, y vóccjàp xi'àp se vóppàjo' vodða ne nan'ò scosóà' cojò p mmà likò' vanjyádn't re sat'è't. Y cojò p ne nan'ò scosóà' cadát re sat'è't váccà'ant, y rapò cadát mi'yá lóssà 'o t. ¹³Napò ŋcju è mmà likò' por se jò ì cuás con ndajé 'o lo'u é ì ddóa y cadé mbánnè 'e t re sat'è't y ninlojuèodnt' mó ò t.

¹⁴⁻¹⁵'Y caóc ne majàoc pastól. Y ne Ravé' majào lo'u é ì vannó 'o c caóc, y caóc ŋcjà' majào to'u é ì lannó 'o jò ì se Ravé'. Y copò scadá caóc to'u é ì se majào lannó 'o t re ívia'aik sat'è't y rajò ì k majào njó 'o c caóc. Y cojò ì caóc nintojuèodn' ne manó ò tc, cuás manóttuèŋ por mà re sat'è't para manoccu'éet rajò ì k. ¹⁶Y caóc tómmè ì k ŋcjà' vá tíchjà'òŋ ívia'aik sat'è't se vá cadé ntómmòjolt' scadá mó ò t. Y máigŋk' rajò ì k caóc tómmè ì manottsè'k manójjua'at. Y rajò ì k manac'ájai'k manal'ò'tc caóc namán ŋcjà', y cojò p manómmòjolt' scadá malaccà t y mavodòadnt' tam'òjo y caóc tijè ne pastól se manottòdnt, yà cadé manámjè ì ndá líxxà'òŋ pastól.

¹⁷'Y ne Ravé' vánnè 'e c caóc por se caóc nintojuèodn' ne manó ò tc, cuás manóttuèŋ y copò mano'u é ì tsocuèt matavéjo manó ò c. ¹⁸Ni co'uáà' nllólleje'k caóc manó ò tc, cuás tijè tóttuèŋ ne manó ò tc. Y caóc tómmè ì ninjã se manóttuèŋ, y tómmè ì ninjã se tsocuèt ne manó ò tc manottàjaich' y matavéjo par lé bm. Nanjí ne Ravé' nammáik se voppái notsjào. —Copò ndo'u é ì ndoséèpt Jesús rapò léèt.

¹⁹Y re léèt judíos ndol'òd' rapò rinjã se ndomán Jesús, cojò p tsocuèt nily'é'òŋ por se nip sandá ninjã ndómjè ì. ²⁰Y valík l'è je ':

—Ndá cané è chích'ò mmójo jò ì, y cuás massóa'agn. Cojò ì ¿quíŋjyò p cù à c'ŋ qui'odn' jò ì ŋgomán?

²¹Y cadát l'è je ':

—Co'uáà' se mmójo ndá cané è chích'ò, ni xi'àp manajó'o namán ranjí rinjã se jò ì lo'u é ì nní a. Y ŋcjà' ¿cjá lajó'o ne cané è chích'ò mana'á'ò t re ndàot rixóà't?

Conjí manamán que re xiquè't por mà re léèt judíos ndobbéts' Jesús

²²Y copò com'òds Jerusalén vá vatsjào ne cónjò 'p mantsí y vómjà'a se màs ndè'o' ndottsìgŋ' ne ŋgotóè' nixéts' se nijyáigŋ mantsí. Y rapò cónjò 'p vatsè.

²³Y Jesús ddóa copò se nangà o ne ŋgotóè' nixéts' se lómmè ì mandà ì níxxàòŋ se vóppè jep ne ŋgonjé o' ne chiquè' rey Salomón. ²⁴Y cojò p nimjyóilt' ndamá'aigŋk cadát se re léèt judíos, se re scadá tanjyá t Jesús, y ndotsjèèp:

—Jéoc' lé bm tómmèn'n caóc'ŋ. ¿Xi'àp manassèic'ŋ cjámbe jéoc' ne Cristo? Xìc'ŋ chó' manéi majào matsjá'o.

²⁵Cojò p Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Yà noséic'ŋ y jéoc'ŋ ninguimyan manaccájai'cŋ. Y vi'yá se re caóc totsjào por Ravé' ŋgomaík, rajò ì yà lotsjá'odn mbe caóc ne Cristo. ²⁶Y jéoc'ŋ cadé ntoccuájai'cŋ mó ò t por se nip caóc ívia'aic'ŋ jéoc'ŋ. ²⁷Y se re caóc ívia'aik rajò ì k l'ò' ne namán se caóc to'u é ì laní a, y caóc lannó 'o t dé òc re rajò ì k

y rajò ì k cjò 'o sc caóc. ²⁸Y se re caóc ívia'aik caóc láppòt ne manó ò pt se ni xi'àp maváttjògñ, y rajò ì k ni xi'àp matamjè mó ò t. Ni co'uaá' manajó'o nalléje'k rajò ì k por se con caóc sca'èp to'u é ì lattòdnt. ²⁹Y ne Ravé' se ne yà ndo'u á 'a ì k rajò ì k, jò ì ne màs mméjo Xiquè' se vi'yát. Jò ì máign' vattòdnt con jò ì scan'yàp y ni co'uaá' jò ì manajó'o nalléje'p. ³⁰Lé bm sandác'ñ caóc con Dios se Xiquè'. Y máign' lé bm scadá to'uèèm' totsjàbm' ñcjà'. —Copò ndo'u é ì ndoséèpt Jesús rapò léèt.

³¹Cojò p re xiquè't por mà re léèt judíos tsocuèt ndocjué'i cotòd se manabbé' Jesús. ³²Y cojò p Jesús ndoséèpt:

—Yà valí ninyòn se vajào se re caóc notsjào, y ne Ravé' nammáik notsjào por jò ì manájap. Cojò ì zné ò c mmí a se caóc notsjào se jéoc'ñ qui'èjen' nimbajào se cuás quimmyán manavèocñ con cotòd?

³³Cojò p ndot'à o re léèt judíos y ndol'è je ':

—Mep por seniá' se majào se ni'è ì nichjào se caóc'ñ vomám' manóvnèoc'ñ jéoc'. Cuás por se chích'ò ni'è ì quikké 'è y cadé ntóttèsè Dios, vóccjàp vomám' manóvnèoc'ñ con cotòd. Jéoc' cuás mó ò t quilyéè y qui'è je ' tichjào Diosc'.

³⁴Cojò p Jesús ndo'u à o t y ndo'u è je ':

—Quiñnyó'on que ne ñgoc'uéx se jéoc'ñ tómmèin se quèich' re quimmyái Dios, copò vomám que Dios ndo'u è je ' : “Jéoc'ñ cuás diós'n.” (Y rapò rinjà Dios ndoséèpt re cammáik se re jò ì ndovòdòt quibbyái ndè'o se yà valí ríngyè je y nichjàot xiquè't por mà re caóc'ñ mà rigyó'ik israelitas.) ³⁵Y lé bm vó'odn' que re rinjà vantsí se quèich' ñg'uéx nimbánnia'at malattéon, cuás lé bm lómmè ì co'ua manan'è je ' que lik'àjam likkájai'. Y Dios ndo'u è je 'pt dióst rapò xiquè't se ndè'o jò ì ndovòdòt re quibbyépt y ndol'òd' ne ninyà se ñgomán Dios. ³⁶Y caóc Dios ndóssà'onc y ndováik ta'è tajuá'a conjí químbyè 'p copó'. Cojò ì cadép lottò e je se jéoc'ñ quixfícñ que caóc chích'ò no'u é ì tatté 'è y quixfícñ cadé ntóttèsè Dios se no'u è je ' que caóc jò ì lik'àjam ñgoduíf. ³⁷Si miéc cadére se caóc totsjào mep scadá ntouéèm' ntotsjàbm' ne Ravé', cojò ì nó nikkájai'cñ se caóc no'u è je ' que lik'àjam ñgoduíf Dios. ³⁸Y se mbe scadá to'uéèm' totsjàbm' ne Ravé' cojò ì quikájaign' que ne ñgol'ájo se caóc totsjào lik'àjam to'u é ì totsjào con jò ì manájap. Cojò p quinyòn y lé bm manaccájaign' que Dios se Xiquè' y con caóc lé bm sandác'ñ. —Jesús copò ndo'u é ì ndoséèpt rapò léèt judíos.

³⁹Y cojò p tsocuèt ndotsjào para manáccjà'an Jesús, pero jò ì ndojjó'o nippyògñ y comá .

⁴⁰Cojò p Jesús coccuè nimì a coléjebmp ñgotòè' cotèè se ñgonjé o' Jordán, se loccuás n'ì a njá 'o cónjò', y copò nivíjo jò ì pé òc se ndè'o' mméjo Juan vánquè'est' re léèt. ⁴¹Y valík léèt comá t canjò Jesús, y comá nily'ájo l'è je ':

—Juan jò ì nip ndotsjào ni né ò c ndannò con manájap Dios para malatsjá'odn que Dios ne ñgomaí, pero xiémbe vi'yá re rinjà se jò ì ndomán se va'ájo njí xiquè' se ñgonjé o' Jesús, rajò ì lik'àjam nannèjegñ cuás se jò ì ndo'u é ì ndomán.

⁴²Y valík re léèt ndoc'ué je'p Jesús se jò ì copò nivíjo.

Conjí manamán se cóttò Lázaro

11 ¹Y napò cónjò 'p ván'èñ ndá léè se ñgonjé o' Lázaro, y m'òds cadá rancho se ñgonjé o' Betania. Y jò ì lómmè ì nói njèoi ntjóí se lik'àjam tanjyá t,

María y Marta, y scadá rancho vát'è ì cca t. ²Y njí María najò ì se ne màs ninjáyàn' nan'èèmp vocuà Jesús con aceite se cocuì vómbà'ogn njcjà'k ndá'on' scanjé ì se lik'àjam línjyò rapò. Y cojò p jò ì ndo'u é ì natàjon con scanjé è p se ndo'ó'op re vocuà. Y ne Lázaro se lon'èèn jò ì njèò napò María. ³Cojò ì se Lázaro ván'èn cojò p ne nôi njèoi ntjóì ndovép ninjà Jesús y ndotsjéèp:

—Jéoc' se Xiquèoc', yà ván'èn jò ì se ne majào tigyàjoik'.

⁴Y se Jesús ndo'ó'ò' cojò p ndo'u è je ':

—Napò ndan'èèmp mannéjegη níp mándò p mō ò t. Cuás malatsjá'odn ne manájap Dios y cojò p re léèt màs manáttè jò ì, napò ne ndavváì napò ndan'èèmp. Y njcjà' malatsjá'odn que caóc se ηgoduík Dios máign' tichjào Xiquèoc'.

⁵Y Jesús lik'àjam vánnè 'ε Marta y máign' ne ndá njèò ntjóì y máign' Lázaro, vi'yát rajò ì k vánnè 'ε t. ⁶Y se ndo'ó'ò' Jesús que ván'èn Lázaro, cojò ì vá ndojjuéoc' nôi cónjò' copò se mméjo, níp manéì ηcommà ηcanò mō ò t. ⁷Y se ni'òjij napò nôi cónjò' cojò p Jesús ndo'uàjot re léèt se re lé bm vát'òajadn' tichjáoc' con jò ì y ndosèèpt:

—Mmán ikkè dn novàdn tsocuèt re copó' estado Judea.

⁸Y cojò p rajò ì k ndotsjéèp Jesús:

—Taát, jéoc' se Xiquèoc', vá ninjacobá'o se re xiquè't por mà caócη se lyéè dn judíos ndomjáj manabbéoc' se manáttò c' jéoc', ζy cjá jéoc' vá tsocuèt quimyanávva copò?

⁹Cojò p Jesús ndomán ndá ninjà xichjáoc' se voppái nal'ò' que vá nimbaquéjep cónjò' p se jò ì manáttò. Y ndosèèpt:

—Ndá cónjò' ζcjá mep lómmè ì sesca'ài nôi óras (12 horas) se ηgopá ì'? Cojò ì se co'uá ddóa cotsjá'o ni canén mananjèots' y malávvaì'k por se ne cónjò' lolluich' conjí químbyè 'p copó' y co'uá vóppàjo' majào cotsjá'o. ¹⁰Y se co'uá ddóa ηgosáonη cojò ì jò ì líviaì'k por se jò ì limèp re cotsjá'o.

¹¹Se yà nammàign' copò ndo'u è je ' Jesús, cojò p ndosèèpt:

—Lázaro se ne majào tigyàjotn yà co'u é jì ly', cojò ì caóc manovà cadàò jò ì.

¹²Cojò ì re léèt se re lé bm vát'òajadn' tichjáoc' con Jesús ndotsjéèp jò ì:

—Jéoc' se Xiquèoc', se mbe co'u é jì ly' cojò ì napò cuás lichjàò ndannò se mbe mala'á 'o.

¹³Y Jesús jò ì vománan'è je ' que napò lon'èèn yà cóttò, xiembe rajò ì k ndót'è ì nal'ò' que jò ì va'è je ' cuás co'u é jì ly'. ¹⁴Cojò p Jesús ndosèèpt majào matsjá'oc':

—Lázaro yà cóttò. ¹⁵Y caóc tajéonη se mep copò nivíjo se jò ì ndo'u é ì cóttò, por se mannéjegη màs majào para jéoc'η, cojò p màs manaccájaign' que caóc lik'àjam ne Cristo. Y chó' mmán canòn jò ì.

¹⁶Cojò p Tomás, se ne l'è je 'p ηgocói, jò ì ndosèèpt re cadát se re lé bm vát'òajadn' Jesús, ndo'u è je ':

—Mmán mmyòjotn con jò ì. Si miéc labbéoc'η manáttò tn cojò ì scadá mattò tn con jò ì.

**Conjì Jesús manamán se jò ì lijè ne va'ò't re
vató ò t y vóppòt ne manó ò pt tsocuèt**

¹⁷Cojò ì se cojuà'al Jesús cojò p ndo'ó'ò' yà ndoll'áonη Lázaro, yà lómmè ì quinjóì cónjò' se jò ì ndoll'áonη. ¹⁸Copò lyi rancho se ηgonjé o' Betania se

liṅyóì re cotóè' com'òds Jerusalén, miéc ránjò ' kilómetros lo'u é ì cobá'ap.

¹⁹ Y re léèt judíos valík co'u é t cappjà ì Marta y con María para manántjè p na'uài por se yà cóttò ne njèoi, y vá copò ccà t mbànt'. ²⁰ Y Marta se ndo'óò' que yà vodda Jesús cojò ì manéi nannèjegṅ comá cattè je . Y María jò ì nijyáìṅ, mméjo col'òs. ²¹ Y Marta ndoséèp Jesús:

—Taát, jéoc' se Xiquèoc', se ndánjò p conjí nguimíjo jéoc' cojò ì ni mattò caóc juèo. ²² Xiémbe caóc lannó 'o que vá lé bm Dios manamàik' jéoc' mi'yá cadére se manaddàjabmp jò ì .

²³ Y Jesús ndoséèp:

—Ne njòd tsocuèt mannó ò y malavéjo vá.

²⁴ Y cojò p Marta ndoséèp y ndo'u è je ':

—Likkájai', yà lá'o' que jò ì vá tsocuèt malavéjo tsào se tsocuèt mannó ò t re vató ò t se maváttjòṅṅ ne químbyè 'p copó'.

²⁵ Y cojò p Jesús ndoséèp:

—Caóc tijè pò la'ò't re vató ò t y láppòt tsocuèt ne manó ò pt. Y co'uáà' se caóc laccájai'k, se jò ì mbe ttò , pero tsocuèt malavéjo manó ò con mi'yá ne ṅṅonjì a . ²⁶ Cuás caá ndá léè se vá mméjo manó ò y laccájai'k caóc, ni xi'àp mattò , lé bm malavéjo ne nímbyà ì ' manó ò , cuás lé bm malavéjo cots'én' cotào cónjò'. ¿Cjámbe toccuájai' njí se caóc laséik'?

²⁷ Y jò ì se ntjóì ndo'u à o y ndo'u è je ':

—Sí, likkájai', jéoc' se Xiquèoc'. Caóc yà toccuájai' que jéoc' ne lik'àjam Cristo se ṅgoduík' Dios, se jò ì manamméjoc' jéoc' matatsjào Chiquèoc', se yà lé bm njájṅ que maconjuá'a conjí químbyè 'p copó'.

Conjì manamán se Jesús combàìṅ' copò se ma'áòṅṅ Lázaro

²⁸ Y Marta se nammàìṅ' copò ndo'u è je ' cojò p comá casèèp María se njèo, y sajép ndo'u é ì ndo'uàjo ndoséèp:

—Yà lipíi cojuá'a jò ì se Xiquè' se vasáo'tn ṅgománṅ Dios. Y voppá'atc' voppái návva nannò jò ì .

²⁹ Y se ndo'óò' napò ninjà María, manéi conjá à s y comá canò Jesús. ³⁰ Y Jesús vá nimbanjéi' copò lyi rancho Betania, vá lé bm lojjuéo' copò pé òc se Marta commà ndottò e je . ³¹ Y quingyè'p col'òs se químmìji Marta y María copò ccà t cadát capà t se léèt judíos se vá ppjà ì vántjè p na'uài. Rapò capà t ndonjò se María manéi conjá à s y nannèjegṅ comá . Y rajò ì k l'è je ' pómbo manamà pé òc se ma'áòṅṅ ne njèo y copò mavvài. Cojò ì rajò ì k comá t ninjyáìṅ' ndocjò 'o ts' jò ì .

³² Y se copò cojuà'al María pé òc se vá liṅgyàò' Jesús, cojò p manéi nikèje' rimbyò vocuà y ndoséèp:

—Taát, jéoc' se Xiquèoc', se ndánjò p conjí nguimíjo jéoc' cojò ì caóc juèo ni mattò .

³³ Y Jesús ndonò lik'àjam vvài María y ndonò t máìṅṅk' ṅcjà' vánṅguèṅṅk rapò léèt judíos se mmójo. Cojò p Jesús lik'àjam quingyè'p na'uà ndo'u é ì ndo'uiájabmp y cottó ε'ε p na'uà jò ì ṅcjà'. ³⁴ Y cojò p ndo'uájabmpt y ndo'u è je ':

—¿Pé òc ninjyò l'n jò ì ?

Y rajò ì k ndotsjèp jò ì se ndol'è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', mmán cojò p quinyò.

³⁵Y cojò p Jesús jò ì ñcjà' manéi comá combàign' y sajép lo'ù é ì vvài.

³⁶Cojò p re léèt judíos comá ndol'è je':

—Quíppyàodn' lik'àjam mbe vannée 'e jò ì se majào ligyàjoi.

³⁷Y cojò ì rapò cadát rajò ì k ndol'è je':

—Njí xiquè' ndo'u á 'a p ndào ne léè stixòat', ¿y que mmí a me manajó'o ñcjà' mana'á 'o Lázaro se me mattò ?

Conjí manamáñ se tsocuet connó Lázaro se yà mató ò

³⁸Cojò ì Jesús tsocuet quingyè'p na'uà ndo'u é ì ndo'uiájabmp lik'àjam, y comá canò pé'òpo ma'áògn Lázaro. Y cuás conjèon copò po ma'áògn, y con ndá cotòd lo'ù é ì lavéjel' conè re conjèon. ³⁹Y cojò p Jesús ndo'u è je':

—Villyéjegn'ñ ne cotòd se lavéjel' conè re conjèon.

Cojò p Marta se njeò ne mató ò, ndosèep Jesús, ndo'u è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', pómbò yà vvá'ogn por se chò' yà ndoppà quinyóì cónjò' se jò ì ndo'u é ì cóttò .

⁴⁰Pero Jesús ndosèep:

—¿Cjá mep noséik' que se jéoc' manaccájai'k cojò p manannò ne manájp Dios se lo'ù é ì lómmè i ?

⁴¹Y cojò p ndot'éji' ne cotòd, y Jesús ndoné je ts' cots'éñ' cotào cónjò' y ndo'u è je':

—Ravéc', caóc tajéon se yà nichjàotc majào nigyò' ne namán. ⁴²Y caóc yà lé bm lannò 'o que jéoc' lé bm quí'o' ne namán se la'àjoc', xiémbe conjí no'u è je' por se lappái mana'ò' re cotòè't léèt se conjí vómmà'aigñk lipí, cojò p manac'ájai' que jéoc' pò nivyaík se ta'é .

⁴³Y nammàign' copò ndo'u é ì ndo'uàjo Dios, cojò p manája ndo'u é ì ndová'adn ne mató ò, ndosèep:

—Lázaro, conéjegn'k qui'yé t conjí lán'à t quibià.

⁴⁴Y cojò p napò léè se yà mató ò manéi connó y co'u é nannèjegn, mi'yá mammáin ne ñgonjì a con vobá'ot xóòt caddík, ásta máign' scan'ia, ásta loppò'p re vocuà máign' ma'é ì mammáin con napò xóòt, y lavájagn cotào ndá xóòt. Y Jesús ndoséèpt re léèt:

—Víbbyàic'ñ, ñjyádn lamá .

Conjí manamáñ se nily'ájo mjánaccjà'añ Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵Y rapò léèt judíos se commà t químmìji Marta y María se commà t ndobbé'k, y yà co'u é t col'òs ndót'òajadn' María, rajò ì k ndonjò napò se ndotsjào Jesús, cojò p valík ndoc'ué je'p jò ì . ⁴⁶Pero xiémbe cadát comá t canjò t re léèt fariseos y ndotsjéèpt canén se ndotsjào Jesús. ⁴⁷Y cojò p re léèt fariseos y con re xiquè't cavé dnt' ndobá'at níppìgn'k re xiquè't léèt judíos se re màs vómjè ì quibbyái, y comá nily'ájo ndol'è je':

—¿Chò' canén ne lotsjàodn con napò léè? Jò ì cuás valí ndannò se lo'ù é ì lotsjào se ni co'uàà' n'líxxà'òñ nlojjó'o nlotsjào. ⁴⁸Y si miéc lojué'epm jò ì

se copò la'è ì latsjào, cojò ì vi'yát manac'é je'p jò ì . Y cojò p re léèt romanos se lichjàot xiquè't pómbò labbáik re sandàlt manan'ì a t nattéon ne ngotòè' nixéts' y láttò t re tanjyá tn.

⁴⁹Y ndá se rajò ì k copò ccà t típpìgñk ngonjé o' Caifás, y napò níngyè je jò ì mméjo lichjào chiquè' cavé dn'. Y jò ì ndo'uàjot re cadát se lichjàot xiquè't ndoséèpt:

—Jéoc'η ni canén ηguí'odn' mó ò t. ⁵⁰Y cuás cadé ntóppà tn que mannéjegη màs majào para jéoc'η vi'yát'n se mattò lijè sandá lèè por mà vi'yátñ caócñ lyèè dn, y no maváttjòdnñ caócñ vi'yátñ se tanjyá tn judíos se conjí vo'òòsn.

⁵¹Y napò ninjà se Caifás ndo'u è je' nip jò ì lijè ndolléjegη. Cuás jò ì mméjo lichjào chiquè' cavé dn' napò cónjò 'p, y vóccjap Dios ndovèp se ndoccuás ndomán vá coju è p que Jesús lómmè ì mattò se manáppò'obmpt ndàot vi'yát re tanjyá t. ⁵²Y likkájai' nip lijè re jò ì tanjyá t se jò ì manáppò'obmpt ndàot, cuás máigñk' re tíchjà'oh léèt pé òc se ccà t mi'yá químbyè 'p copó', dé òc se re malatsjàot rippyàik Dios. Y jò ì manamójolt' scadá, manatsjapt sandá ra'uàt. Napò ne ndavváì se jò ì mattò. ⁵³Y tsjàot napò cónjò 'p ndóppòp se comá nily'ájo re léèt judíos se lichjàot xiquè't, nily'ájo pé òc manát'è ì natsjap se manáttò Jesús.

⁵⁴Cojò ì vóccjap Jesús yà ni màs mban'òda sotsj'ò ríngyè' re léèt judíos, cuás comá nannèjegη re copó' estado Judea, comá nimì a nangà p re cotóè' týjyá'p se mi'yá týjyán n'òs. Y copò cojuà'al Jesús cadá com'òòs se ngonjé o' Efraín, y copò nivíjo con se re lé bm vát'òajadn' y tichjáo' con jò ì .

⁵⁵Y yà ndannóp manaquèjep re cónjò 'p vantsí se vatsjào re léèt judíos, se ngonjé o' la pascua. Y re léèt se re vo'òòst cuás mó ò t lyi rancho, valík comá t nimì a t cots'éñ' cotóè' com'òòs Jerusalén para manal'èogη Dios re rat'èogη. Y copò vát'è ì para malattsigñk' re stích'òpt se vómjè ì , se vá nimbaquèjep re cónjò 'p vantsí. ⁵⁶Cojò p valík copò vodòadnt' cjó 'o ts' Jesús, y rajò ì k vómà'aigñk quíngyè'p ne ngocu à jo l' ne nixéts' se cuás requè't tily'àjo l'è je' :

—¿Jéoc'η pé òc qui'èjen'? ¿Cjá qui'èjen' manan'ì a jò ì canò ne mant sí?

Y se copò l'è je' cuás Jesús ne l'àjo.

⁵⁷Y re léèt copò l'è je' por se re xiquè't cavé dnt' y con re léèt fariseos yà ndotsjéèpt rajò ì k que co'uàà' se ladèò' pé òc se mméjo Jesús, o miéc lanò pé òpo ddóa, cojò ì jò ì lómmè ì manamán, cojò p rajò ì k manáccjà'an jò ì .

Conjí manamán ndá ntjóì se nan'éèmp vocuà

Jesús con aceite se vómbà'ogñ cocuì

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12¹Y vá limèp telygyá cónjò' se manaquèjep re cónjò 'p vantsí se malatsjào, se ngonjé o' la pascua, y Jesús tsocuèt comá nimì a copò lyi rancho Betania. Y copò com'òòs mméjo Lázaro, najò ì se ne Jesús yà ndo'uàò', tsocuèt ndovódè ne manó ò p se jò ì yà mató ò . ²Y copò cadát se vajào tily'àjo con Jesús, ndotsjào valí rích'èjegη ndol'èògη jò ì se yà ndatè'o'. Y Marta ne vóppè jednt re rích'èjegη, y Lázaro jò ì ndá se re vanjó ne xich'èjegη con máigñk' cadát capà t se mmójot sséjegñk con Jesús. ³Cojò p

María ndójuuà'a quingyè-mèjep litro aceite ηcjà'k ndá'on' scanjé ì , y lik'àjam mmá'ai quingyáogŋ rapò, y ma'é ì matsjào dájap maquèp ndóŋŋ vaquèi se ηgonjé o' nardo, y rapò cocuì lo'u é ì vómbà'ogŋ. Y ne ntjóì nan'èèmp vocuà Jesús y cojò p jò ì comá natàjon con scanjé è p se lo'u é ì lo'ó'o. Y mi'yá quingyè'p col'òs nijyáigŋ gyèt cocuì vómbà'ogŋ. ⁴Y copò máigŋ' mméjo Judas Iscariote se ηgoduí Simón. Y Judas jò ì ndá se re lé bm vát'òajadn' Jesús, tichjáo' con jò ì , y jò ì lé bm sandá se ne manátteŋ Jesús. Y jò ì ndo'u è je ':

⁵—¿Quínjyò p mep ndo'uéi' rapò ndá'on' scanjé ì , ndolléjegy valí tamèŋ' ηcjà'k se ndá ndojjó'o ndoté jé' mi'yá tres cientos (300) cónjò' ne ηgol'ájo, y cojò p jò ì ndo'uéèdnt re sti'yàst'?

⁶Xiémbe napò Judas cadé mbánnè 'ε t re sti'yàst' se copò ndo'u è je '. Jò ì cuás capé , y jò ì ne vóppèje y vattòŋŋ ne tsonpjàŋ se nda'é' re rand'é jèbmpt vi'yát rajò ì k, y se copò l'è' re tamèŋ' jò ì váququè'ek voppé . ⁷Cojò p Jesús ndosèèp:

—Lánjàt, nó niyà p na'uà njí ntjóì. Ranjí aceite se mmá'ai quingyáogŋ jò ì ndóccjuàt para manan'éònc caóc ne nijí à se yà manamà t nal'áogŋc. ⁸Y re sti'yàst' rajò ì k cuás lé bm cçà t con jéoc'ŋ y quijjyó'odn manávvèpm, y caóc nip lé bm manoppà c'ŋ jéoc'ŋ. —Copò ndo'u è je ' Jesús.

Conjí manamán se nily'ájo mjánáttò Lázaro

⁹Y cotòè't léèt judíos ndol'ód' se Jesús copò mméjo Betania y co'u é t canjò jò ì . Y nip lijè jò ì mjánanjò , máigŋ' mjánanjò Lázaro se Jesús ndo'uà'o' y tsoçuèt ndovòò ne manó ò p. ¹⁰Cojò p re xiquè't cavé dnt' nily'ájo, ndocçuà't re mjámpt mjánáttò máigŋ' Lázaro. ¹¹Mjánáttò por se valík léèt judíos vodòa valjáigŋk rajò ì k se cavé dnt' y vodòa vac'é je'p Jesús se ndol'ód' que jò ì ndo'uà'o' Lázaro se yà mató ò .

Conjí manamán péòc se ndo'u é ì nijí' Jesús re cotòè' com'òòs Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc 19:28-40)

¹²Y napò xínyè'o valík valík léèt ndol'ód' se vodòa Jesús manjuà'a re com'òòs Jerusalén. Y ranjí léèt yà la'é ì cotàp nanjuà'alt' copò com'òòs se mján mananjò re cónjò'p vantsí se ηgonjé o' la pascua. ¹³Cojò ì ndobàjaigŋ re ríxxèbmp xijua'a se mala'é ì ηcjà'k xing'éjily' y ndobé je comá t cat'è je Jesús. Y gyèt vommá'adnt l'è je ':

—Mmá -tondáon Dios. Y Dios se lik'àjam Xiquè' que lamèp jò ì se vodòa por jò ì ηgomáí. Dios que latsjàp majàò njí xiquè' se malavéjo malatsjàò Chiquè' Rey por mà caócŋ lyéèdn se conjí copó' Israel. —Copò ndol'è je ' re cotòè't léèt se ndol'àjaich' Jesús.

¹⁴Y Jesús yà ndocuèje ndá ηgol'uí varèik y nillyèogŋ. Cuás ndotsjàò ηcjà'k se va'è je ' re rinjà vantsí se vá coju è p ma'èts' ηgoc'uéx y vommán ranjí rinjà :

¹⁵Nó ippuic'ŋ, jéoc'ŋ vol'òòs'n com'òòs Sion (se cuás com'òòs Jerusalén).

Vyájodn', yà vodòa jò ì se malavéjo malatsjàò Chiquè' Rey por jéoc'ŋ mà ,

vodà lallèogŋ ndá chi varèik.

¹⁶Y re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' Jesús tichjáo' con jò ì , rajò ì k nip manéi ndóppà t quínjyò p se copò ndo'u é ì nichjào. Pero màs ninjyàin', se Jesús yà nimì a cotào cónjò', cojò p ndómjà'a rapò rinjà se vá coju è p ma'èts' ne ŋgoc'uéx y vommán canén ne manatsjào ne Cristo, y ndómjà'a que nannèjegŋ cuás napò ninjà se copò ndót'è ì natsjàp Jesús.

¹⁷Y napò cónjò 'p se Jesús ndová'at Lázaro ndováí nannèjegŋ pé òc se ma'áògŋ, copò vodòadnt' valík léèt ndonjò se Jesús ndojjó'o ndo'uàò' ne mató ò y tsoeuèt ndovòd ne manó ò p. Y rapò léèt lé bm mján napò se ndót'è ì nanjò. ¹⁸Y vóccjàp cotòè't léèt naljéèt quingyè'p re com'òds comá t cat'è je Jesús, por se yà ndol'òd' que jò ì ndojjó'o ndotsjào napò ndannò se lichjá'odn se jò ì lik'àjam lómmè ì manájap. ¹⁹Cojò ì re léèt fariseos quingyè't nily'ájo ndol'è je':

—Quíppyàjodn', mi'yá nip nojjó'odn notá'apm Jesús. Vyájodn', vi'yát re cotòè't léèt yà comá ndót'òajadn' jò ì .

Conjì manamáŋ se nanjuá'at cadát léèt griegos cjò 'o ts' Jesús

²⁰Y cadát tíchjà'òŋ léèt se vá''à o t rinjà griego máign'k' vodòadnt' mmójet rapò cotòè't léèt se yà nanjuá'alt' cots'éŋ' com'òds Jerusalén se manátsè Dios se rapò cónjò 'p vantsí. ²¹Y rajò ì k comá ndonjó Felipe, se m'òds com'òds Betsaida se livyaí re copó' estado Galilea. Y rapò léèt commà ndotsjéèp Felipe se ndol'è je':

—Jéoc' se xiquèoc', quichjàot'n majào caóc'ŋ, vommán' maiggyájet'n Jesús.

²²Y cojò p Felipe commà ndosèèp Andrés se copò ndol'è je ', y cojò p jò ì nòí comá ì casèèp Jesús. ²³Y Jesús conjì ndo'u é ì ndo'u à o ì y ndosèèp:

—Yà ndocuèjep cónjò 'p se caóc se nichjào tanjyá tn jéoc'ŋ se lyèèc'ŋ yà Dios manatsjá'odnc se caóc tichjào Chiquèoc' y manottàjaich' yà re tmavaí cots'éŋ' cotào cónjò '. ²⁴Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'ŋ, que ndá ŋgots' chíxxè ŋgolju á lé bm malajáigŋ lijè sandá ŋgots' se me manaljáigŋ ttsòd' quingyè'p copó' y maiyyá ŋcjà'k se mattò . Y se yà ma'áily' quingyè'p copó' reyá à y lipjyóòt y njá 'o , cojò p màs lillyí re ringyè'. ²⁵Y copò mala'é ì con caóc y máigŋ'ŋ jéoc'ŋ. Co'uáà' se 'èbm lojjuèodn' ne manó ò p se conjì químbyè 'p copó' se manatsjào se majào, cojò ì manammè napò se lik'àjam manó ò p se cots'éŋ' cotào cónjò '. Y co'uáà' se membapói se manáttèŋ ne manó ò p se manatsjào majào se conjì químbyè 'p copó', cojò ì jò ì majào mana'é ì nattògŋ ne manó ò p se lé bm malavéjo cotào cónjò '. ²⁶Y co'uáà' se vománatsjàotc caóc tmavaí, jò ì lómmè ì mana'òajadnc caóc y manacó 'o sc caóc ne stasáo' se nojuáigŋ, y cojò ì pé òc se caóc matavéjo copò scadá mativíjebm' jò ì se ne lotsjàotc tmavaí. Y co'uáà' se caóc ndotsjàotc tmavaí cojò ì jò ì ne Ravé' manatsjá'odn se majào ndotsjào. —Copò ndo'u é ì ndosèèpt Jesús.

Conjì Jesús jò ì lijè ndomán que mattò

²⁷Y Jesús ndo'u è je':

—Chó' caóc lik'àjam tigyájo y tómmè ì nímyà'ap. Cojò ì ¿pè òp mano'u è je '? ¿Cjá manojjó'o no'u è je ': “Ravéc', quikké'etc por napò se

maláts'òtc caóc"? Ni manojjó'o copò manò'u è je ' por se nanjí ne ndavváik se caóc ta'é , y vá lé bm conjí laméjo químbýè 'p copó' para manó'ójij nanjí se maláts'òtc.

²⁸ Cojò p Jesús ndò'uàjo Dios se Vómmè'o y ndoséèp:

—Jéoc' se Ravéc', caóc manotsjào mi'yá se jéoc' ni'è ì nivyaík se manotsjào. Chó' jéoc' quichjào por mà caóc y cojò p re léèt màs majàò manát'è ì náts'èc' jéoc' se Xiquèoc'.

Cojò p ndò'ód' cottò ε'ε Dios cots'éη' cotàò cónjò' , ndò'u è je ':

—Yà copò no'u è ì notsjàò por jéoc' mà , y chó' re léèt màs majàò vát'è ì náts'èc' caóc, y vá tsoeuèt copò manò'u è ì notsjàò por jéoc'.

²⁹ Y re cotòè't léèt copò lipí vómmà'aigηk y ndol'ód' se nijéo, y cadát ndol'è je ':

—Cjuà't ndá ηgonu é ne nijéo.

Y cadát ndol'è je ':

—Cjuà't nda'è je ' ndá ηgoljògη matsàjoη ne ndò'uàjo Jesús.

³⁰ Cojò p Jesús ndoséèpt re léèt:

—Napò se ndò'u è ì cottò ε'ε ndò'u à o c, cuás por mà jéoc'η Dios voppái manaddèodn', nìp por mà caóc mó ò t. ³¹ Y chó' yà ndocuèjep cónjò' p se Dios manamóòt xikjá'ampt re léèt se vo'óòst conjí químbýè 'p copó'. Y yà manammè ne manájap jò ì se ne lichjàò chiquè' conjí químbýè 'p copó', se cuás ne chinjyé'η. ³² Y xi'àp se caóc manátjtà ì xc y manátjtè'egηc ne cruz cojò p manò'u è è pt ra'uàt valík re léèt se ccà t mi'yá químbýè 'p copó' se manac'ájai'k caóc.

³³ Y se copò ndò'u è je ' Jesús, yà ndomán pé òp stiηkjáá' ne mándò p se jò ì mana'é ì na'ójij. ³⁴ Cojò ì re léèt ndot'à o y ndotsjéèp:

—Caóc'η yà vó'obm' que re ηg'uéx se tómmèm' se quéich' re rinjà vantsí, copò vommán que ne Cristo se Dios manamméjo malatsjào Chiquè', jò ì ne malavéjo par lé bm. Y chó' se jéoc' tijè qui'è je ' que jéoc' nichjàò tanjyá tn caóc'η se lyéèbm', cojò ì ¿quíηjyò pò qui'è je ' que jéoc' manátjtè'egηc' manátjtò c'? Cojò ì ¿co'uáac' jéoc'? ¿Cjámbe qui'è je ' que jéoc' pò Cristo? Se mbe manátjtò c' cojò ì ¿pé òp mana'é ì tatsjàò Chiquèoc'?

³⁵ Cojò p Jesús ndoséèpt:

—Lijè cosàò' cónjò' vá conjí matavéjo caóc se tichjàò re cotsjá'o y cojò p quijjyó'odn manannòn y manaddèodn' ne niηjà . Se caóc vá laméjo conjí químbýè 'p copó', gyòdn' majàò re rinjà se caóc lasèic'η, y no mbáttjòt'n jéoc'η. Cuás co'uáà' se ddóa re quíηkjód't nimbóppàjo' pé òp mmà . ³⁶ Caóc cuás tichjàò re cotsjá'o. Cojò ì vikkájaic'η caóc se vá conjí laméjo con jéoc'η. Cojò p malavàodn' re qui'uàdn para manámmèiη re cotsjá'o quingyè'p re qui'uàdn.

Y se yà nammàigη' ndomán Jesús rapò rinjà cojò p comá nanjyádn y nijyó'o.

Conjí manamán canén ne livyaí se membac'é je'p Jesús re léèt judíos

³⁷ Y Jesús yà ndotsjàò mà ndàot rajò ì k valí ndannò se lichjá'odn se jò ì Dios ndováí, y lé bm rajò ì k cadép ndoc'ué je'p Jesús mó ò t. ³⁸ Y se re léèt nìp ndoc'ué je'p cojò ì copò ndò'u è ì nannèjegη cuás rapò rinjà se vá coju è p

ndo'uèts' ne lèè se ñgonjë 0' Isaías, jò ì se ndèo' nivíjo y lé bm nní a por mà Dios. Conjí ndo'u é ì ndo'uaìjo Dios, ndo'u è je ':

Jéoc' se Xiquèoc', cjuà't ninlimì ì ndá lèè se yà ndoccuájai' ne ninjà se caóc'ñ nomám'.

Jéoc' cuás nin'yó 'o pt re lèèt ne manájate' se jéoc' tómmè ì , jéoc' se lik'àjam Xiquèoc',

xiémbe re lèèt nip ndotjó'o ndonjò .

³⁹Y lichjá'odn quínjyò p mep ndotjó'o ndoc'uaíjai' re lèèt, por ranjí cadá rinjà se máign' ndo'u è je ' Isaías:

⁴⁰Dios ndotsjàpt ñcjà'k ndàot rixò'à't

cojò p cadép ndotjó'o ndonjò rapò se bbájo',

y ñcjà' ndotsjàpt rik'yà re ra'ua't

cojò p nip ndotjó'o ndóppà t pé òc se manát'è ì tal'ájo quingyè'p ra'ua't

y ñcjà' máign' nip ndotjó'o ndóccjuè ra'ua't se manac'èje xíkkuàt.

⁴¹Ranjí rinjà ndomán Isaías se Jesús ne va'àjo, por se Dios yà ndo'ó 'o p vá coju è p pé òp stiñkjáà' ne nichèbmp Jesucristo se manámmè ì , y máign' ndo'ó 'o p que re lèèt cadé manamján manac'è je'p jò ì .

⁴²Xiémbe valík lèèt judíos ndoc'uaíjai' que Jesús cuás ne Cristo, ásta máign'k' se re lichjàot xiquè't valík ndoc'uaíjai', pero cadé mbomján sotsjá'o ndàot re lèèt por se ljèont' re lèèt fariseos. Cuás tilyjó'o ño t mbáttjèt quingyè'p re rixéts' mbaljíolt' quibià par lé bm. ⁴³Y tilyjó'o por se rajò ì k màs váququje'pt ra'ua't se re cadát tíchjà'onj lèèt manal'è je 'pt que majào vát'è ì vatsjào, y cadép li'yájabmpt rajò ì k se Dios manan'è je 'pt que majào vát'è ì vatsjào.

Conjí manamán que dé òc lèèt se membomján nac'è je'p re mmán Jesús, cojò ì rapò mmán manamóòt xikjá'ampt

⁴⁴Y Jesús manája ndo'u é ì cottò ε'ε ndo'u è je ':

—Co'uaà' se caóc loccuájai'k, nip tijè caóc pò nloccuájai'k, cuás loccué je'p máign' ne Ravé' se ne ndováik ta'è . ⁴⁵Co'uaà' se majào vannó 'o c co'uaà'c caóc talèp, nnéjegñ ñcjà' majào vannó 'o jò ì se ne ndováik ta'è . ⁴⁶Caóc ta'è tajuá'a conjí químbyè 'p copó' y caóc tijè tichjào re cotsjá'o, y cojò p dé òc se re manac'ájai'k caóc, rajò ì k manattjó'o mananjò y manal'ò' ne ninjà , cuás manámjè ì re cotsjá'o quingyè'p re ra'ua't, y ni mataljáigñ quínkjòd't. ⁴⁷Se co'ua' ladèo' caóc namán y me manátsè se ne caóc la'è je ' , cojò ì caóc chó' cadé manónvò jò ì ne snacá'an, por se caóc nip ta'è 'è -camóòt xikjá'ampt re vo'òdst conjí químbyè 'p copó'. Cuás tajuá'a 'è -caququ'et rajò ì k. ⁴⁸Y co'uaà' se lots'òdnc caóc y labbèts' re caóc mmyán y lan'è je ' ni cadép li'yájodn', cojò ì jò ì yà lómmè ì seniá' se manamóòd snacá'an. Cuás re rinjà se re caóc nomán, rapò re manamóòd ne snacá'an se maváttjògñ ne químbyè 'p copó', por se nip ndoccuájai'k. ⁴⁹Y nip caóc tijè po nlammán re rinjà . Cuás Dios se Xiquè', jò ì se ne ndováik ta'è , jò ì ne nammáik né ò c ne lottè jo c caóc manommán y pé òc mano'u è je ' se manosá'pt re lèèt. ⁵⁰Y caóc lannó 'o que co'uaà' se manátsè re quimmyaí Dios se Ravé', cojò ì napò lèè manaquèje ne vinjkjío manó ò p se ni xi'àp maváttjògñ. Cojò ì re rinjà se caóc lammán,

lé bm to'u é ì laní a ηcjà'k se ne Ravé' ndo'u é ì nammáik. —Y Jesús copò ndo'u é ì cottó ε'ε.

**Conjí manamáη se Jesús ndosuèèbmpt voncjuàpt
re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' jò ì**

13¹Y tsjàot napò cónjò 'p yà mavandé'p ne mantsí se ngonjé o' la pascua. Y Jesús jò ì vannó'ò que yà ndocuèjep ne cónjò 'p se jò ì manamá nanjyágη conjí químbyè 'p copó' y manamá lavéji ne Vómmè'o'. Y jò ì yà lé bm vannè 'ε t re léèt se vac'é je'p jò ì y vajào tily'ajò se conjí ccà t químbyè 'p copó', y ndoné 'ε t ásta lé bm se jò ì manamá ttò. ²⁻⁴Y ne chinjyé'ej yà ndotsjàp na'uà Judas se ηgoduí Simón Iscariote, se jò ì nigvájyo malatsjào cáttèη manáttèη Jesús. Y Jesús jò ì yà lé bm vannó'ò que jò ì lijè co'u é pé òc se mméjo Dios y que jò ì lómmè ì manamá tsocuèt malavéji con jò ì, y ηcjà' vannó'ò que jò ì se Vómmè'o' yà nám mò ninjà se mi'yá jò ì lijè malavái y cojò p manatsjào vi'yá cadére se jò ì vattsáo' lottò e je. Cojò ì napò ndatè'o' nanjuá'at, y yà ndonjò ne xich'éjegη se massóejegηk scadá, Jesús con rapò léèt rikuánt se vimyójo'pt. Cojò p Jesús jò ì conjá à s cómmà'ai y ndocuèjogη ne nacò'i' se químbyè 'p vaccà sp, y nikéjel' ndá xòt se ndattàjon co'uá ηgonjì a. ⁵Cojò p ndonjúé'el cotèè ndá ηgotóè' mammò y comá ndosuèèbmpt voncjuàpt re léèt rikuánt se re lé bm vát'òajadn' tichjá'o' con jò ì, y comá natàjampt voncjuàpt con napò xòt se laquéjel'.

⁶Y Jesús ndonnó Simón Pedro para manasèbmp vocuà. Cojò p Pedro ndosèp:

—Jéoc' se Xiquèoc', ζcjà jéoc' manassìηk caóc voccuà?

⁷Y Jesús ndo'u à o y ndo'u è je ':

—Chó' manéi jéoc' nintóppà t canén ne totsjào caóc, pero màs sajép cojò p manaddè'o'.

⁸Cojò p Pedro ndo'u è je ':

—Jéoc' ni xi'àp manónnu à tc' se manassìηk caóc voccuà mó ò t.

Y cojò p Jesús ndo'u è je ':

—Se me manóssuìηk' re vóccuà cojò ì yà ni màs manajjó'o' na'òajadnc caóc.

⁹Cojò p Simón Pedro ndosèp Jesús se ndo'u è je ':

—Cojò ì mep lijè voccuà nlappái manassìηk, cuás lappái manassìηk máign' sca'ài y nganàηc ηcjà'. —Copò ndo'u è je ' Pedro.

¹⁰Cojò p Jesús ndosèp:

—Co'uáà' se yà nivváy'aaily yà mi'yá nichìηη', yà ssáo' lijè vocuà lómmè ì manassìη. Y jéoc'η yà richìηη'η pero cadép vi'yát'n richìηη'η mó ò t, cuás mmójo't'n ndá se mep nichìηη'.

¹¹Y Jesús yà vannó'ò né ò c ne léè se vá lómmè ì stích'òp y mep nichìηη', cuás malatsjào cáttèη. Y vóccjàp ndo'u è je ':"Cadép vi'yát'n richìηη'η mó ò t."

¹²Y Jesús nammàign' ndosuèèbmpt re voncjuàpt cojò p tsocuèt ndocó'oi ne nacò'i' se químbyè 'p vaccà sp re rik'yè'. Y cóttsojo nangà o ne xich'éjegη y cojò p ndosèp:

—¿Cjámbe tóppà t'n canén napò ndavváí se caóc nosufíng'η re vóccuàdn? Y chό' manóssic'η quínjyò po copò no'u é ì notsjào. ¹³Jéoc'η qui'è je'cη caóc casáo'c se lasáot'n ne ηgomán Dios y ηcjà' quixífcη que caóc totsjàocη xiquèo'c. Y se jéoc'η copò qui'è je'cη caóc que jéoc'η totsjàocη xiquèo'c, cojò ì majào toccuás'n por se likkájai' mbe caóc. ¹⁴Chό' se caóc yà nosufíng'η re vóccuàdn, y likkájai' mbe caóc se ne lasáot'n y totsjàocη xiquèo'c, cojò ì chό' jéoc'η lottè jò c'η vi'yát'n quingyè'cη maivyàic'η, ásta si miéc tómmèin manassèbm nvojcuàpt re cadát, jéoc'η lé bm manatsjàodn. ¹⁵Yà no'ó'ò t'n ne xichjáo' se manojúa'aic'η jéoc'η, cojò ì jéoc'η copò mana'éin natsjàodn scadá ηcjà'k se caóc no'u é ì notsjào. ¹⁶Lik'àjam likkájai' njí rinjà se manóssic'η, que co'uáà' se cuás ηcju è ni manajó'o malándà ì manan'è je' que jò ì màs láttèsè y ne xiquè' se ne jò ì voppái, jò ì mó ò t. Y so'uáà' se ηgobaí ni manajó'o malándà ì manan'è je' que jò ì màs láttèsè y ne xiquè' se ne ndováí, jò ì mó ò t. Y se caóc se totsjàocη xiquèo'c mep nots'ódn se manotsjào ne ηgol'ájo se lottè e je ndá ηcju è manatsjào, cojò ì jéoc'η se cuás totsjàoc'η roccju è t'n, ¿quínjyò po tots'ódn jéoc'η se manatsjàodn ne ηgol'ájo se lottè e je manatsjào ndá ηcju è ? ¹⁷Y se mbe nigyòdn' pé òp mà nnéjebmp ranjí rinjà se noséic'η y máign' njí xichjáo' se notsjào y no'ó'ò t'n, y se mbe quikó'ò s'n cojò ì lik'àjam majào mana'é ì nammà t'n, y maijéon'n se lé bm copò mana'éin natsjàodn.

¹⁸'Caóc nip vi'yát'n nla'àjoc'η se copò no'u è je' que majào mana'é ì nammà t'n. Caóc lannó'ò c'η caá ndá se jéoc'η se re nocué'ic'η pé òc stíngjác'η. Xiémbe napò ndá nocuéje' por se lómmè ì malatsjào ηcjà'k se lo'u é ì vommán re rinjà vantsí se quéich' ηgoc'uéx pé òc se va'è je' ranjí rinjà : “Jò ì se scadá tánnàm' ne pan se caóc lá'eogn, chό' yà comá ndo'uèoc.” ¹⁹Y chό' yà laséic'η se vá ní canén nlích'òtc pero yà nigyòdn'. Cojò ì se yà copò la'é ì láts'òtc cojò p quikkájai'cη que caóc lik'àjam najò ì k se caóc copò ti'è je' se yà lé bm laméjo. ²⁰Lik'àjam likkájai' njí rinjà se manóssic'η, se co'uá manatàjaich' nē ò c lèè se caóc novái, nnéjegη ηcjà'k se caóc pò ndotàjaixc. Y co'uáà' se caóc manatàjaixc, nnéjegη ηcjà'k se ndotàjaich' jò ì se ne ndováik ta'é . —Jesús copò ndo'u é ì ndoséèpt re léèt se lé bm vát'dajadn' tichjáo' con jò ì .

Conjí manamán se Jesús ndomán que Judas malatsjào cáttèη manáttèη jò ì

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹Y se nammàign' ndomán rapò rinjà cojò p Jesús lik'àjam comá cottó ε'ε p na'uà y sotsjá'o ndomán ndo'u è je' :

—Lik'àjam likkájai' njí rinjà se manóssic'η, que ndá se jéoc'η se chό' conjí cuàn malatsjào cáttèη se caóc manáttèηk.

²²Y cojò p re léèt rikuánt se re lé bm vát'dajadn' Jesús, comá gyèt tinjyòn', tikkjè tily'ájo l'è je' : “¿Co'uáà' mmí a se malatsjào cáttèη? Cadé ntóppà tn mó ò t.” ²³Y caóc se najó' Juan copò nivíjo se vi'yát'n cuàm' ssóejegη', y Jesús copò lipí tiviyé'l'n y caóc mà majàp por se lik'àjam majào tigyàjabm' y lé bm vánnè' ε'c. ²⁴Y Simón Pedro ndotsjàotc ndannò voppái no'uàjabm

Jesús co'uaà' napò se jò ì ndo'u è je ' malatsjào cáttèn. ²⁵ Cojò ì se caóc copò tivyé'l'n tingyàbm' cojò p covvâ gyèt mata'àich' lipî no'uàjabmp y no'u è je ' :
—Jéoc' se Xiquèoc', ¿co'uaà' napò se qui'è je ' malatsjào cáttèn?

²⁶ Cojò p Jesús ndo'u à ò c y ndosèik:

—Manottuèjel' ndá chi masàjaign pan y co'uaà' se mano'uèògn, napò ne najò ì se caóc la'è je '.

Cojò p jò ì natèjel' ne masàjaign pan y ndo'uèògn Judas, se ngoduí Simón Iscariote. ²⁷ Y se ndotàjaich' Judas ne chi masàjaign pan cojò p manéi ndové' l' ne chiquè' chinjyé'en nijé'p ne na'uà napò lèè. Cojò p Jesús ndosèèp:

—Vichjàot manéi jéoc' canén se quimmyán manatsjào.

²⁸ Y vi'yát'n caóc'η se copò vantsòjodn'n ssóejegn' ni co'uaà' ndóppà t mó ò t canén napò nammái Jesús se copò ndo'u é ì ndosèèp jò ì . ²⁹ Y Judas jò ì ne vóppè je y vattògn ne tsompján se nda'è' re tandé jedn'n caóc'η vi'yát'n se to'uéem' mmójt'n, y vóccjàp cadát l'è je ' que Jesús pómbò vaséèp que voppái manamá catáogñ seniá' se mala'ájodn' para ne cónjò 'p mantí, o miéc seniá' voppái manadèdnt re sti'yást' se jò ì copò ndo'u é ì ndosèèp. ³⁰ Y Judas se yà ndotàjaich' napò masàjaign pan se Jesús ndo'uèògn, cojò p jò ì manéi comá nannèjegn, y yà lik'àjam ηgosáon.

Conjì manamáη ne viñkjío niñjà co'ua manáttè

³¹ Y se yà nannèjegn comá Judas cojò p Jesús ndo'u è je ':

—Chó' napò se manéi maláts'òtc manatsjá'odn que lik'àjam caóc Xiquèoc' se nichjào tanjyá tn jéoc'η se lyéèc'η, y por napò se caóc manatsjàotc cojò p malatsjá'odn que Dios jò ì ηcjà' lik'àjam mméjo Xiquè'. ³² Y se napò maláts'òtc caóc cojò p malatsjá'odn que lik'àjam lómmè ì manájap Dios se Ravé', cojò p jò ì se Xiquè' lijè tsocuèt manatàjaixc se tsocuèt scadá mativíjebm' con jò ì, y copò mana'é ì latsjá'odn que máign' caóc lik'àjam ηcjà' Xiquèoc'. Y napò manéi malatsjào. ³³ Gyòdn' jéoc'η se rovvàic'η, yà lijè ndá chi cosáp maimyòjotn vá. Y ηcjà'k se no'u é ì noséèpt re xiquè't por mà re lèèt judíos, chó' jéoc'η ηcjà' manóssic'η, que jéoc'η manáccò 'ò sn caóc pero ni manajjó'odn návvdn pé òc se caóc manovà. ³⁴ Y chó' manojúa'aic'η ndá viñkjío niñjà se lappái manáttèdn, que jéoc'η tómmèñ quingyè'cñ maiñnyé 'ε c'η. Ncjà'k se caóc no'u é ì noné 'ε c'η jéoc'η, y jéoc'η ηcjà' tómmèñ copò scadá mana'éñ maiñnyé 'ε c'η. ³⁵ Se jéoc'η manámmèñ ne ηgané 'ε t'n se copò mana'éñ maiñnyé 'ε c'η quingyè'cñ cojò ì vi'yát re lèèt copò manát'è ì nanjò c'η que jéoc'η to'óajadnn caóc. —Napò ne ηgomán Jesús.

Conjì manamáη se Jesús ndomán que malammò ji'

Pedro se manan'è je ' que nip lo'óajadn' jò ì

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Y Simón Pedro ndo'uàjabmp Jesús, ndo'u è je ':

—Jéoc' se Xiquèoc', ¿pé òpo manávvà?

Y Jesús ndo'u à ò y ndo'u è je ':

—Chó' jéoc' ni manajjó'lo náccò 'ò sc pé òc se manovà caóc, xiémbe jéoc' màs sajép manávvà tanáñ'.

³⁷Cojò p Pedro ndo'uàjabmp ndo'u è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', ¿quíñjyò me manójjó'lo manová no'óajadnc' chó' manéi? Si miéc mjánáttò c' cojò ì caóc lóttuèñ ne manó ò tc se jéoc' mà .

³⁸Cojò p Jesús ndo'u à o y ndo'u è je':

—¿Cjámbe lik'àjam quiccháo' quíqquèñ ne manó ò tc' por mà caóc se mjánáttò c? Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssik', que cosáp se vá membandá o talógn, jéoc' canjó' mà mana'é ì tammò jì' se manan'è je' cadé nto'óajadnc caóc. —Jesús copò ndo'u é ì ndoséèp ne Pedro.

Conjí manamáñ se Jesús lichjào ne nan'è je'
co'úa manamá cangàò' Dios se Xiquè'

14 ¹Y Jesús ndoséic'ñ y ndo'u è je':

—Yà nó latté 'è t'n qui'uádn. Jéoc'ñ lé bm tómmèiñ manacqué je'pm Dios se Xiquè' y máign' caóc tómmèiñ lé bm manaccájai'cñ. ²Ne químmijo Ravé' lómmè ì valí tijyá'p para maikkà c'ñ. Se ndánjò p mep nlómmè ì tijyá'p cojò ì ni manóssic'ñ que manová caddéogñ pé òc se jéoc'ñ maikkà c'ñ. ³Y se yà lamá y lovvàign' loddéogñ re tijyá'p para jéoc'ñ cojò p tsocuèt taddòà 'è -catsèic'ñ manovádn myòjotn, y cojò p jéoc'ñ maikkà c'ñ pé òc se caóc matavéjo, y copò lé bm scadá maikkàn. ⁴Y copò se caóc manová yà jéoc'ñ quiñnyó'on ne nan'è je'.

⁵Y cojò p Tomás ndoséèp Jesús:

—Jéoc' se Xiquèoc', nimbó'obm' pé òc manávva, y cojò ì ¿pé òp lo'uéem' caóc'ñ se lojó'obm' lannòm' ne nan'è je'?

⁶Y Jesús ndo'u à o y ndo'u è je':

—Caóc tijè tichjào ne nan'è je', y por mà caóc manal'ò' re léèt né ò c ne lik'àjam likkájai' ninjà , y caóc tijè ne láppòt re léèt ne viñkjío manó ò pt se ni xi'àp maváttjògn. Ni co'uáà' manajó'lo manamá cangàò' Dios se Ravé' se me manaccájai'k caóc. ⁷Se ndánjò p caóc ñguiñnyó' o cñ co'uáà'c caóc talèp, cojò ì máign' ne Ravé' manannòn. Y chó' yà cots'éñ' lammà cónjò'p yà lé bm manannòn jò ì por se yà ninjòn. —Copò ndo'u è je' Jesús, ndoséic'ñ caóc'ñ se jò ì to'óajadn'n.

⁸Cojò p Felipe ndoséèp Jesús:

—Jéoc' se Xiquèoc', quíñnyu à t'n se manóvvàjabm' Dios se Xiquè', y con napò caóc'ñ yà vaqquéje.

⁹Y cojò p Jesús ndoséèp se ndo'u è je':

—Ay, Felipe, yà nómmè ì cónjò' se lé bm mmójotn, ¿y cjá vá menñguiñnyó' o c? Se ndá yà ndonò c caóc cojò ì nnéjegñ yà ndonò máign' Dios se Ravé'. Cojò ì ¿quíñjyò vá lé bm qui'àjodn' quippyái manónnu à t'n manavájodn' Dios se Xiquè'? ¹⁰¿Mentoccuájai' que caóc scadá táccjàbm' Dios se Ravé' y lé bm sandá ta'uàbm'? Re rinjà se caóc noséic'ñ, mep tijè caóc pò nla'è je', —ndo'u è je' Jesús— cuás ne Ravé' jò ì ne lotsjào vi'yá por se jò ì lé bm mméjo quingyè'p ne ta'uà. ¹¹Vikkájaign' né ò c se ne vodòà laséic'ñ, que caóc scadá táccjàbm' Dios se Ravé' y sandá ta'uàbm'. Y se menñguimyan manaccájaign' né ò c se caóc laséic'ñ, xiémbe tómmèiñ manaccájai'cñ caóc por se ninjòn cadére se caóc notsjào por mà ne manájap Dios se Ravé'.

¹² Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que co'uáà' se manaccájai'k caóc cojò ì jò ì máigη' manatsjào sandá ηgol'ájo ηcjà'k se caóc to'u é ì totsjào. Y vá màs valí manajó'o natsjào por se caóc yà manovà tavéjo pé òc se mméjo ne Ravé'. ¹³ Y mi'yá cadére se jéoc'η manaddàjabmn ne Ravé', se re lottè jò c'η jéoc'η por se to'óajadnn caóc, cojò ì caóc mi'yá manotsjào rapò se jéoc'η quippyáigη manotsjào. Y manotsjào para que latsjá'odn ne ηgané 'ε p y ne manájap se lo'u é ì lómmè ì Dios se Xiquè' por cadére se totsjào caóc se jò ì ηgoduík. ¹⁴ Y caóc mi'yá manotsjào canén se jéoc'η manaddàjodnn por mà caóc najó', por se jéoc'η to'óajadnn caóc. —Jesús copò ndo'u é ì ndoséic'η caóc'η se lé bm to'óajadn'n jò ì.

Conjí Jesús manasèpt que manan'ì a ne Nímbyà ì Dios Mantsí

¹⁵ Y ηcjà' Jesús ndoséic'η:

—Se mbe lik'àjam tómmà'acη caóc cojò ì jéoc'η manáttèsdn ne caóc tmavaí y manatsjàodn canén se caóc manovváic'η. ¹⁶ Y caóc manóssèp Dios se Ravé' que lamái la'ε tsocuèt ndá para manamàic'η y manándà ì c'η ne qui'uàdn, y que jò ì ne maimyòjot'n par lé bm. ¹⁷ Jò ì cuás ne Nímbyà ì Dios Mantsí y por mà jò ì manal'ò' re léèt né ò c ne lik'àjam likkájai' ninjà. Y re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó', rajò ì k cadé manattjó'o nal'àjaich' jò ì quingyè'p re ra'uàt por se mi'yá nimbabájo' nimbánjó 'o jò ì mó ò t. Xiémbe jéoc'η yà quingyó'on jò ì por se jò ì yà lé bm mmójo'ot'n jéoc'η y jò ì lé bm malavéjo quingyè'p ne qui'uàdn. ¹⁸ Y vóccjàp caóc cadé manojjuáigη'η jéoc'η ηcjà'k se lonjéodn'n par lé bm. Cuás por mà ne Nímbyà ì Dios Mantsí caóc tsocuèt taddà para maimyòjotn. ¹⁹ Yà ninjóbá'o se manaquèjep y re léèt se re cuás tityaí conjí químbyè 'p copó' se caóc membac'ájai'k, yà ni màs manabbàjo'c mó ò t, xiémbe jéoc'η tsocuèt manavvájoc'η. Y caóc tsocuèt mannò ò y matavéjo par lé bm, vóccjàp jéoc'η máigη'η lé bm maikkà c'η manámmèiη ne manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη. ²⁰ Y napò cónjò 'p se caóc tsocuèt mannò ò y jéoc'η manannò cη, cojò p manaquèjep cónjò 'p se jéoc'η manáttèsodn' que caóc lé bm scadá táccjàbm' con Dios se Ravé' y sandá ta'uàbm', y ηcjà' manáttèsodn' que jéoc'η yà lik'àjam nimyójo'otn caóc y nichjàotn sandá ta'uàdn, y que caóc laméjo ne quingyè'p qui'uàdn jéoc'η. ²¹ Y co'uáà' se manadè'o re caóc immyán y manáttèsè rapò se nojuá'aic'η se lappái manáttèsdn, cojò ì jò ì ne lichjá'odn lik'àjam lómmà'ac caóc. Y ne Ravé' mananné 'ε co'uáà' se lómmà'ac caóc, y caóc ηcjà' manónnè 'ε jò ì, y mano'ó 'o p jò ì se caóc pé òc stinjkjáà'c taléè, y matavéjo quingyè'p ne na'uà. —Y conjí ndo'u è je' Jesús ndoséic'η.

²² Y ndá se ηcjà' ηgonjé o' Judas, se mep Judas Iscariote mó ò t, jò ì ndoséèp Jesús se ndo'u è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', ¿pé òp ni'é ì cnigyájo se jéoc' quimmyán manán'è 'o t'n caóc'η se jéoc' pé òc stinjkjáàc' quilyéè, y ninquimyán manán'è 'ε pt re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó'?

²³ Y cojò ì Jesús ndo'u à o ndoséèp:

—Co'uáà' se lik'àjam lómmà'ac caóc cojò ì jò ì manáttèsè re caóc immyán. Y cojò p ne Ravé' mananné 'ε napò léè, y ne Ravé' mano'uèm' mativíjebm'

quingyè'p ne na'uà jò ì se léè. ²⁴Y co'uàà' se mep lómamà'ac caóc cojò ì jò ì cadé nlóttèsè re caóc immyán. Y re rinjà se jéoc'η qui'odn' nip caóc tijè immyán, cuás mmán Dios se Xiquè', jò ì se ne ndováik caóc ta'è .

²⁵Vi'yá ranjí rinjà caóc yà noséic'η se vá laméjo conjí lappà c'η jéoc'η. ²⁶Y jò ì se manamàic'η jéoc'η y manándà ì c'η qui'uàdn, cuás ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí, jò ì ne Ravé' manamáí manan'ì a por mà caóc matíppyò'obm'. Y jò ì mi'yá manasáot'n jéoc'η y manámmà'at'n vi'yá re rinjà se caóc yà noséic'η.

²⁷Yà manovà nojjuáigη'η y lappái majàò mana'éin maikkà c'η y nó mó ò t nigyájoc'η quingyè'p re qui'uàdn. Y re léèt se tibiaí conjí químbyè 'p copó' tsjèic'η que membabái maigyájoc'η quingyè'p re qui'uàdn, pero cuás dájap lijè ninjà . Y caóc manotsjàò que ni pé òc mana'éin maigyájoc'η quingyè'p re qui'uàdn jéoc'η se maijyáigη'η. Cuás nó latté 'e t'n qui'uàdn, y que nó ippuí'c'η. ²⁸Yà nigyòdn' se noséic'η que yà gyèt manovà y tsocuet taddà para maimyòjotn. Se ndánjò p lik'àjam mbe ηguíηnyè 'e cη caóc cojò ì jéoc'η maijéon'n se yà nigyòdn' que manovà tavéjo pé òc se mméjo Dios se Ravé', por se ne Ravé' jò ì màs Xiquè' y caóc mó ò t. ²⁹Chó' njí yà noséic'η se vá ninlavà ntojuáigη'η, y se yà copò la'é ì latsjàò cojò p vá lé bm manaccájaign' canén se yà noséic'η caóc.

³⁰Yà nimbali rinjà manóssic'η se mano'u é ì ggyájotn, por se yà vodà ndá léè se vanjè 'p na'uà chinjy'é'η. Y ne chinjy'é'η jò ì lichjàò chiquè' conjí químbyè 'p copó'. Xiémbe jò ì ninlómme ì manájap para caóc manajó'o nammáik. ³¹Y conjí lómme ì mala'é ì por se vi'yát re léèt vo'òòst conjí químbyè 'p copó' vómjè ì mananjò c que caóc tómmà'a y tóttèsè Dios se Xiquè', y vóccjàp mi'yá totsjàp re quimmyaí ηcjà'k se jò ì ndo'u é ì nammáik. Chó' kkájai', ínjyà t'n, mmán yà se conjí . —Copò ndo'u è je ' Jesús.

Conjí manamáη se lo'u é ì lichjàò xichjáo' ndá nimbyò nats'è y con máigη' re rikkjè

15 ¹Y Jesús ndoséic'η caóc'η se lé bm to'óajadn'n tixáo'tn con jò ì , y ndo'u è je ':

—Caóc tichjàò ηcjà'k ndá nimbyò nats'è se mattó 'o se lómme ì vajào ringyè' y va'á ò s. Y ne Ravé' jò ì cuás ηcjà'k ne léè se vattògη ne nimbyò nats'è . ²Quingyó'on, se ndá léè vattògη ndá nimbyò nats'è , jò ì voppájaign y lolléje'p re rikkjè dé òc se re nip lómme ì ringyè'. Y re rikkjè dé òc se re vá lómme ì ringyè', rajò ì jò ì lóppàin y lottsiñ', cojò p màs mananía'at manadèots' re ringyè'. Y copò lo'u é ì lotsjàò ne Ravé' con re léèt se re vát'òajadnc caóc. ³Y jéoc'η mai'é ì c'η ηcjà'k re rikkè lats'è se va'éts' vajào ringyè' por se yà tóttèsèdn re rinjà se no'u é ì nosáot'n y noséic'η. ⁴Jéoc'η lé bm tómmèin maikkà c'η con caóc y caóc lé bm matavéjo quingyè'p re qui'uàdn. Quingyó'on, ndá nikkjè se yà nimbásájots' ne nimbyò ni mananía'at lijè manámmè ì re ringyè'. Y scadá vóccjàc'η se jéoc'η, se mep lé bm maikkà c'η con caóc, cojò ì jéoc'η cuás ni manajjó'odn manatsjàodn se re lik'àjam vajào se lotsjá'odn que jéoc'η to'óajadnn caóc.

⁵Y caóc tichjàò ηcjà'k ne nimbyò nats'è y jéoc'η tichjàot'n ηcjà'k re rikkjè . Co'uàà' se lé bm malavéjo con caóc y caóc matavéjo quingyè'p ne

na'uà, cojò ì jò ì valí mana'é ì natsjào se re lik'àjam vajào se malatsjá'odn que lo'óajadnc caóc. Cuás jéoc'η ni canén manajjó'odn natsjàodn se lik'àjam majào se me mana'éin̄ ikkà c'η con caóc. ⁶Y co'uàà' se malajáign̄ y nimbamméjo con caóc cojò ì napò léè Dios se Ravé' manássà'or̄n y manadiágn̄ quibià, ηcjà'k se ma'é ì seniá' nikkjè nats'è, y cojò p cuás malajáign̄ y maddío. Cojò ì napò léè mala'é ì ηcjà'k rapò rikkjè lats'è se yà nda'ó, y re léèt vóppign̄ y ljígn̄ quingyè'p ne nin̄gyè.

⁷Y se mbe jéoc'η lé bm maikkà c'η con caóc, y se mbe lé bm malajá'aic'η quingyè'p ne qui'uàdn caóc immyán y lé bm manámmà'adn, cojò ì quijjyó'odn quigyàjabmn Dios canén se jéoc'η quimmyán y jò ì manadèogn̄'η canén se jéoc'η qui'ajabmn. ⁸Y re léèt màs manáttsè ne Ravé' se mananjò que jéoc'η valí to'ueín̄ totsjàodn se lik'àjam vajào, y copò mana'é ì latsjá'odn que jéoc'η lik'àjam to'óajadnn caóc. ⁹Y ηcjà'k se Dios se Ravé' lo'u é ì vánne 'ε c caóc, copò scadá to'u é ì caóc ηcjà' se lánne 'ε c'η jéoc'η. Cojò ì lé bm majào qui'éin̄ ikkà c'η y cojò p lé bm manáttsàodn' que caóc lánne 'ε c'η jéoc'η. ¹⁰Y se mbe quícchèdn re caóc immyán, cojò ì lé bm manónne 'ε c'η jéoc'η, scadá ηcjà'k se caóc to'u é ì tóttse re mmán ne Ravé' y jò ì lé bm vánne 'ε c caóc.

¹¹Y vi'yá ranjí yà noséic'η jéoc'η por se lappái maijéon'n ηcjà'k se caóc to'u é ì tajéon. Yà noséic'η y lé bm caá xínyè'o lik'àjam maijéon'n. ¹²Y njí nin̄jà ne lappái manáttsèdn, que jéoc'η tómmèin̄ quingyè'c'η main̄nyé 'ε c'η, ηcjà'k se caóc no'u é ì noné 'ε c'η jéoc'η, y jéoc'η chó' copò mana'éin̄ ηcjà'. ¹³Y se ndá léè lijè va'è je' se maláttn̄ y mattò para manacqué'et se re vajào tily'àjo, cojò ì lichjá'odn que napò léè lómmè ì ne màs mandà ì ηgané 'ε p. Ni nē ò c léè nlimí ì se ndo'u é ì ndómmè ì màs mandà ì ηgané 'ε p. ¹⁴Y jéoc'η cuás majào tigyàjotn se mbe lé bm manatsjàodn nē ò c se caóc tovváic'η. ¹⁵Quín̄nyó'on, co'uàà' se cuás ηcju è y mep majào ligyàjoi ne Xiquè' se ne vaqqué', cojò ì jò ì nimbó'o' canén ne lotsjào ne xiquè'. Y jéoc'η yà ninla'è je c'η que lijè ssáo' roccju è t'n, cuás yà no'u è je c'η majào tigyàjotn por se yà noséic'η vi'yá cadére se ne Ravé' ndoséik caóc. ¹⁶Caóc nocué'ic'η jéoc'η se lé bm maikkà c'η con caóc, se mai'é ì c'η ηcjà'k re rikkjè lats'è se vá vasájodn ne nimbyò. Cadép jéoc'η pò níkéjocn̄ caóc mó ò t. Y caóc yà novváic'η njí quibbyái se lappái manávvàdn maichjàot'n mbaic'η y lé bm manammàn ne ηgomán Dios por mà caóc, y cojò p re léèt manal'ò' y manac'ájai' ne nin̄jà y manámjà 'o par lé bm. Y cojò p Dios se Ravé' manatsjào se manamáic'η cadére se jéoc'η manaddàjabmn jò ì se re lo'u é ì lottè jo c'η por se jéoc'η to'óajadnn caóc. ¹⁷Cojò ì njí ne tsocuèt manovváic'η se lappái natsjàodn, que jéoc'η lé bm quingyè'c'η main̄nyé 'ε c'η.

**Conjí manamán que vats'ódn Jesús re léèt se tibiai conjí
químbye 'p copó', y vats'ódn̄t máign̄k' re léèt se vát'òajadn' jò ì**

¹⁸Y ηcjà' Jesús ndoséic'η y ndo'u è je ':

—Y se mbe vats'ódn'n jéoc'η re léèt se re membomján̄ manac'ájai'k caóc, cojò ì químmà'adn se caóc pò cotàp ndots'ódnc, se vá membats'ódn'n jéoc'η. ¹⁹Se ndánjò p jéoc'η ntivyaic'η conjí químbye 'p copó' cojò ì re léèt se

tibyaí conjí químbyè 'p copó' majào maigyágot'n con jéoc'η, ηcjà'k se majào vát'è ì tily'ájo con re cadát se scadá vát'è ì ccà t. Xiémbe caóc yà nóssà'on'n jéoc'η ringyè' re vi'yát se tibyaí conjí químbyè 'p copó', y chó' yà jéoc'η cadé ntivyaí'c'η conjí químbyè 'p copó'. Vóccjàp cuás vats'ódn'n rapò lèèt se membac'ájai'k caóc. ²⁰Y químmyà'adn ne ninjà se yà noséic'η, que “Co'uáà' se cuás ηcju è ni manaj'ó malándà ì manan'è je' que jò ì màs láttèsè y ne xiquè' se ne jò ì voppái, jò ì mó ò t.” Y jéoc'η se tichjàot'n roccju è t'n, nó nin'yèjen' que jéoc'η màs majào mana'é ì nammà t'n y caóc mó ò t. Se mbe caóc ma'é ò ndotsjàotc cojò ì máign'η jéoc'η ηcjà' ma'é ò manatsjàot'n, y si miéc re lèèt ndóttèsè re rinjà se caóc nosá'pt, cojò ì manal'ò' ηcjà' re rinjà se jéoc'η to'uéin quixá'pm. ²¹Y re lèèt manát'è ì natsjàot'n jéoc'η mi'yá njí se yà noséic'η, por se jéoc'η to'óajadnn caóc. Y rajò ì k napò manatsjào por se cadé mbanj'ó'ò jò ì se ne ndováik ta'é.

²²Y caóc co'u è nosèèpt ne ηgomán Dios y rajò ì k cuás ndots'ódn'c caóc. Se ndánjò p caóc ni mano'u è se manóssèpt ne ηgomán Dios cojò ì me manámjè ì rích'òt por re stích'òpt se ndót'è ì ndots'ódn'c. Pero chó' se caóc co'u è no'uàjot, cojò ì rajò ì k tikkjè ndómjè ì ηgol'ájapt se ndots'ódn'c y ndómjè ì re stích'òpt. ²³Y co'uáà' se caóc lots'ódn'c cojò ì nnéjegn máign' lots'ódn'c ne Ravé'. ²⁴Y copò se rajò ì k vát'è ì ccà t caóc notsjào valí nl'ájo se ni ndá léè líxxà'on'η nloj'ó natsjào, tijè caóc nojj'ó notsjào. Y se ndánjò p caóc me manotsjào se rajò ì k ndàot, cojò ì ni manámjè ì rích'òt por re stích'òpt. Y cuás yà ndonjò cadére se caóc notsjào con ne manájap ne Ravé', y lé bm vats'ódn'c caóc, y máign' vats'ódn'c jò ì se Ravé'. Y vóccjàp ndómjè ì rích'òt rajò ì k se ndotsjào napò stích'òpt. ²⁵Xiémbe cuás copò lo'u é ì lichjào por se lómmè ì mannéjegn cuás re rinjà vantsí se quèich' ne ηgoc'uéx se rajò ì k vómjè ì pé òc se va'è je' ranjí rinjà : “Ndots'ódn'c caóc y nimbaqquéje ninjà se rajò ì k manats'ódn'c.”

²⁶Y caóc manovvá manan'ì a jò ì se ne manamàic'η y manándà ì c'η qui'uàdn, y jò ì ne Nímbyà ì' Dios Mantsí se lik'ájam líkkájai' ninjà ne vommán, y Dios se Xiquè' manannóji' jò ì manan'ì a cotào cónjò'. Y se jò ì conjí lajuá'a cojò p jò ì manamán co'uáà'c caóc talèp. ²⁷Y máign'η jéoc'η tómmèin mavá''à ò t'n manammàn co'uáà'c caóc talèp por se jéoc'η nichjàot'n canò t'n, yà lé bm vodòadn'n mmójotn con caóc ásta se vá nóppòp comá tan'òda nosá'pt re lèèt. _

16 ¹Yà noséic'η vi'yá ranjí rinjà se cuás jéoc'η manats'ódn'n re lèèt se tibyaí conjí químbyè 'p copó', y noséic'η por se cadép lavái manappóign qui'uàdn y no nlanjáàdn se to'uéin toccuájaign'. ²Tsào jéoc'η manáttjèt'n quingyè'p rixéts' pé òc se típpign'k re caócη tanjyá tn judíos y manal'é òl'n quibià par lé bm. Y manaquèjep ne cónjò'p se so'uáà' se manáttò t'n jéoc'η cuás manan'è je' que copò mana'é ì natsjào por se lóttèsè Dios y lotsjàp jò ì quimmyaí. ³Copò manát'è ì natsjào por se ni xi'àp mbanj'ó'ò Dios se Ravé' pé òp stin'kjáà', y máign' ni caóc mbanj'ó'ò c. ⁴Chó' njí yà noséic'η, cojò ì xi'àp se manaquèjep ne cónjò'p se copò mana'é ì láts'òt'n, cojò p manámmà'adn y maigyájoc'η se yà lé bm màs cotàp noséic'η pé òc manan'èin na'ójin'η.

Conjí manamán ne ngol'ájo se lotsjào ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí

Y Jesús ηcjà' ndosèic'η caóc'η se lé bm to'óajadn'n jò ì , ndo'u è je ' :
 —Njí nip nosèic'η se vá comá nóppòp nosáot'n, por se caóc vá cuàn mmójotn. ⁵Y chó' yà manovà tivíjebm' jò ì se ne ndováik ta'έ y ni ndá se jéoc'η mba'ajodnc pé òc se manovà. ⁶Cuás yà mbe lik'àjam nímminj nímjya'ap se nigyòdn' ranjí rinjà se nosèic'η. ⁷Xiémbe manóssic'η ne lik'àjam cuás ninjà , que màs majào mannéjegη para jéoc'η se caóc manovà. Se ndánjò p caóc cadé manovà cojò ì ni manan'ì a ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí se ne manamàic'η y manándà ì c'η qui'uàdn. Xiémbe se caóc lamá cojò p jò ì manovvá nan'ì a para manamàic'η jéoc'η. ⁸Y xi'àp se jò ì manjuá'a para malavéjo quingyè'p ne qui'uàdn cojò p jò ì manandá'ampt re ra'uàt re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó', y rajò ì k manats'áo' dé òc re stích'òpt se vómjè ì . Y ηcjà' manan'έ 'e pt y manatsjá'abmpt que caóc yà lé bm láccò 'o ts' ne majào nan'έ je ' y lé bm totsjào né ò c se lottò e je . Y ηcjà' jò ì se Nímbyà ì ' Dios Mantsí manatsjàpt que rapò léèt se membac'ájai'k caóc, matal'ájo que Dios manamóòt xikjá'ampt por re stích'òpt. ⁹Y cojò p re léèt manats'áo' que vómjè ì stích'òpt por se membac'ájai'k caóc. ¹⁰Y ηcjà' ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí manandá'ampt ra'uàt y manats'áo' que lottò e je dé òc se re caóc notsjào y cadé ntómmè ì stích'òtc. Y jò ì se Nímbyà ì ' Dios Mantsí, napò jò ì manatsjá'odn por se caóc manovà tavéjo pé òc se mméjo Dios se Ravé' y cojò p jéoc'η yà ni màs manannò cη mó ò t. ¹¹Y jò ì se Nímbyà ì ' Dios Mantsí ηcjà' manatsjàpt re ra'uàt se rajò ì k manats'áo' que yà ndómmè ì snacá'η ne chinjyè'η, jò ì se ne lichjào chiquè' y lonjòmpt re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó'. Y rapò léèt copò manát'è ì nac'èje rajò ì k ηcjà' re xikjá'ampt.

¹²Y vá valí tómmè ì se lamánóssic'η pero jéoc'η chó' manéi vá ni manajjó'odn naddèodn' por se 'èbm ngol'ájo. ¹³Y se yà lajuá'a ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí, jò ì se ne vommán ne lik'àjam likkájai' ninjà , cojò p jò ì manasáot'n mi'yá ne ninjà se lik'àjam cuás se caóc pò va'ájoc. Y re rinjà se jò ì manamán nip jò ì lijè manatsjào, cuás manamán mi'yá dé òc se re manadèò', Dios se Xiquè' manasèp. Y ηcjà' jò ì manamàic'η se manáppà t'n canén ne livyaí cadére se tsào vodddà malamí ì . ¹⁴Y ηcjà' jò ì se Nímbyà ì ' Dios Mantsí manatsjá'odn vi'yá se re vajào se caóc to'u é ì tichjào y máign' se to'u é ì notsjào. Y jò ì manasèic'η jéoc'η pé òp mà nnéjebmp re rinjà se re caóc nomán. ¹⁵Y vi'yá se re vajào se ne Ravé' lo'u é ì lichjào y máign' se lo'u é ì natsjào, rapò caóc ηcjà' to'u é ì tichjào y máign' to'u é ì notsjào. Y re rinjà se re caóc lammán máign' jò ì ne ndoséik. Y vóccjàp no'u è je ' que ne Nímbyà ì ' Dios Mantsí manasèic'η pé òp mà nnéjebmp re rinjà se caóc nomán. —Copò ndo'u é ì ndosèic'η Jesús caóc'η se lé bm to'óajadn'n jò ì .

Conjí manamán se manámjè ì nímjya'ap re xiquè't mmaík Jesucristo y cojò p se lanáin' lik'àjam mataljéon

¹⁶Y ηcjà' Jesús ndosèic'η se ndo'u è je ' :
 —La'òjijη ndá chi cosáp cojò p jéoc'η yà ni manannò cη mó ò t. Xiémbe se la'òjijη tsocuet ndá chi cosáp cojò p jéoc'η tsocuet manannò cη caóc, y copò mala'è ì por se caóc manovà cots'én' pé òc se mméjo ne Ravé'.

¹⁷Cojò p caóc'η se lé bm to'óajadn'n Jesús, cadát'n no'uèjem' quingyè'cη: —¿Pé òc mmí a mà nnéjbmp napò ninjà se jò ì ndo'u è je'? Cuás ndo'u è je' que la'òjij ndá chi cosáp cojò p yà ni manonnòn jò ì mó ò t, y se la'òjij tsocuet ndá chi cosáp cojò p manonnòn tsocuet jò ì, y jò ì ηcjà' ndo'u è je' que copò mala'é ì por se jò ì manamà cots'éñ' pé òc se mméjo ne Vómmèo'. ¹⁸¿Pé òc mmí a mà nnéjbmp napò ninjà se jò ì ndo'u è je' que “ndá chi cosáp”? Cuás cadé ntóppà tn quíñjyò p se jò ì copò ndo'u è je'.

¹⁹Y Jesús ndonò c'η que vommám' mano'uàjabm'm napò ninjà se jò ì ndo'u è je', y cojò p jò ì ndoséic'η:

—Yà noséic'η que se la'òjij ndá chi cosáp cojò p jéoc'η yà ni manannò cη mó ò t, xiémbe se la'òjij tsocuet ndá chi cosáp cojò p jéoc'η tsocuet manannò cη caóc. ¿Cjámbe njí ne quimmján se jéoc'η gyèt tigyàjot'n pé òc mmí a mà nnéjbmp? ²⁰Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que jéoc'η maváñguèñ' se manassènn caóc, xiémbe re léèt se vats'ódnc caóc y membac'ájai'k, cuás mataljéon. Y jéoc'η lik'àjam manámmèij nímjya'ap, xiémbe se lanáñ' yà cadé manámmèij nímjya'ap, cuás jéoc'η yà maijéon'n. —Copò ndo'u è je' Jesús por se jò ì yà vannó 'o c'η que caóc'η maváñguèñ'η se jò ì ma'é ò mana'é ì na'òjij se mattò, y máigñ' maijéon'n se manonnòm' jò ì tsocuet mannó ò. ²¹Jesús ηcjà' ndo'u è je':

—Quingyó'on que ndá ntjóí se yà vaquéjep ne cónjò 'p se manámmè ì ne ηgoduí cojò p ma'é ò lo'u é ì natsáo' por se yà va'ébmp ne ηgomád. Y se yà ndómmè ì ne canjè' cojò p yà ninlómamá'a pé òc se jò ì ndo'u é ì na'òjij, jò ì cuás lajéon se yà conjí químbyè 'p copó' jò ì ndomméjo ndá chi canjè'. ²²Y cojò ì chó' jéoc'η ηcjà' copò to'uéij náttàsodn' se nì á t'n qui'uàdn, pero caóc tsocuet manonnò c'η y cojò p jéoc'η lik'àjam maijéon'n ásta ni co'uáá' manajó'o manattá'ot'n se jéoc'η to'uéij tajéon'n.

²³'Cojò p napò cónjò 'p jéoc'η yà ni màs canén ninjà manaddàjodnn caóc pé òp mà nnéjbmp. Lik'àjam likkájai' njí ninjà se manóssic'η, que Dios se Ravé' mi'yá manadèogñ'η jéoc'η cadére se manaddàjabmn se lottè jo c'η jéoc'η por se to'óajadnn caóc. ²⁴Y ásta chó' manéi jéoc'η vá ni canén ηgui'àjabmn jò ì se Ravé' por caóc mà. Y cojò ì chó' lé bm copò qui'éij quigyàjabmn jò ì y cojò p manámmèij mi'yá cadére se manaddàjabmn y cojò ì caá xínyè'o lik'àjam maijéon'n. —Jesús copò ndo'u é ì ndoséic'η caóc'η se lé bm to'óajadn'n jò ì.

Conjí manamáñ se Jesucristo màs lómmè ì manájap y nò re léèt se tityái conjí químbyè 'p copó'

²⁵Y Jesús ηcjà' ndoséic'η y ndo'u è je':

—Vi'yá ranjí yà noséic'η con rinjà xichjáo', y manaquèjep ne cónjò 'p se yà ni màs mano'uàjoc'η con rinjà ma'áògñ, cuás manóssic'η majào matsjá'o se manommán pé òc stiñkjáà' jò ì se ne Xiquè' Ravé'.

²⁶'Cojò p napò cónjò 'p jéoc'η manaddàjabmn Dios por caóc mà por se jéoc'η to'óajadnn caóc. Y cadé nla'è je' que caóc pò matané 'ε p jò ì se ne Xiquè' Ravé' se mano'uàjabmp por mà jéoc'η. ²⁷Y ninlottè jo c caóc matané 'ε p jò ì por mà jéoc'η por se jò ì lijè yà vánnè 'ε c'η. Y jò ì váquje'p na'uà con jéoc'η

por se majào tigyàjotn con caóc, y ηcjà' por se yà nikkájaign' que caóc con cotào Dios no'u é ì ta'έ . ²⁸ Y caóc ta'έ nannèjegn nojuáign jò ì se ne Xiquè' Ravé' y tajuá'a conjí químbyè 'p copó' tan'ða. Y yà manovà nojjuáign tsocuèt ne químbyè 'p copó' para manovà ccué'ε tivíjebm' jò ì se ne Xiquè' Ravé'. — Jesús copò ndo'u é ì ndoséic'η caóc'η.

²⁹ Y cojò p caóc'η se lé bm to'óajadn'n Jesús, nosèèpm jò ì y no'uèjem': — Chó' kkájai', majào matsjá'o ni'έ ì nassèic'η, cadép nixic'η con rinjà ma'áògn mó ò t. ³⁰ Chó' yà vannó'om' que jéoc' mi'yá quingyó'ò y jéoc' cuás tijè tojjó'o tóppà t ndá léè pé òc lo'u é ì ligyájo quingyè'p ne na'uà se vā nimbaní a para manadàjodnc' seniá' rinjà . Y vóccjàp toccué jebm' que jéoc' lik'àjam con cotào Dios ni'έ ì qui'yé .

³¹ Y cojò p Jesús ndo'u à o c'η ndo'u è je' : — Cojò ì chó' qui'èjen' yà mbe lik'àjam toccuájai'cη. ³² Y cuás manóssic'η que manaquèjep cónjò 'p, y chó' kkájai' yà ndocuèjep, se jéoc'η maixá'ò t'n se manávvdn nánjàcη caóc tijè, y caá ndá manamá jò ì lijè químmijo. Xíembe caóc nip lik'àjam tijè matajáign por se ne Ravé' lé bm tamójobm'. ³³ Yà noséic'η vi'yá ranjí rinjà por se lappái jéoc'η ni màs pé òc mana'éin gyájoc'η quingyè'p ne qui'uàdn, por se yà toccuájai'cη caóc y sandá ta'uàdn. Y se jéoc'η vá cu à c'η mmójot'n re léèt se cadé mbomján manac'ájai'k caóc, rajò ì k manats'ódn'n y ma'έ ò manát'è ì natsjàot'n. Pero lé bm quíngyàign ne qui'uàdn por se caóc yà tómmè ì màs mandà ì ne manájatc y nò rajò ì k se cuás tityái conjí químbyè 'p copó'. — Copò ndo'u é ì ndoséic'η Jesús se nammàign' ndo'uàjoc'η caóc'η se lé bm to'óajadn'n tixáot'n con jò ì .

**Conjé manamán pé òc se Jesús ndo'u é ì ndo'uàjo Dios se
Vómmè'o por mà re léèt se re lé bm vát'òajadn' jò ì**

17 ¹ Y Jesús nammàign' ndomán rapò rinjà se ndoséic'η caóc'η sesca'ài ndát'n (11) xiquèo'cη se jò ì mmaic'η, cojò p ndoné je ts' cotào cónjò' y ndo'u è je' :

— Jéoc' se Ravé', yà ndocuèjep ne cónjò 'p se caóc manóttuèη ne manó ò t.c. Chó' quichjá'odn y quingyó'ò pt re léèt que lottò e je t manáttsc caóc por mantsík se jéoc' ηgoduik, y cojò p caóc ηcjà' manotsjá'odn y mano'ò'ò pt re léèt que lottò e je t manáttsc' jéoc' por mantsík'. ² Jéoc' yà nivyoóc caóc se ηgoduik re quibbyái por vi'yát mà re léèt se ccà t conjí químbyè 'p copó'. Y ηcjà' nivyoóc manájatc se mano'uèèdnt vi'yát dé òc se re jéoc' yà níququèηk se manac'ájai'k, mano'uèèdnt ne viηkjío manó ò pt se ni xi'ap maváttjògn. ³ Y co'uáà' se manattè je ne viηkjío manó ò p se ni xi'ap maváttjògn, cojò ì li'yájodn' se jò ì mananò c' jéoc' pé òc stiηkjáàc', por se jéoc' tijè ne lik'àjam Diosc'. Y ηcjà' li'yájodn' se mananò c máign' caóc se najó' Jesucristo, se jéoc' ni'έ ì nivyaík ta'έ .

⁴ Y yà novvàiηη' notsjào ne quibbyái se jéoc' navvaík manotsjào. Y se copò no'u é ì notsjào conjí químbyè 'p copó', caóc yà notsjá'odn se jéoc' lik'àjam Xiquèoc', por se lavái re léèt manáttsc' jéoc' por mantsík'. ⁵ Cojò ì chó', jéoc' se Ravé', tsocuèt quivyòc ne quibbyái cots'è cotào cónjò' se jéoc' quimíjo, lé bm ηcjà'k se caóc tómmè ì ndè'o se vá scadá taméji, se vá mep limí ì ne químbyè 'p copó'.

6'Y dé'òc se re jéoc' yà níké'ík se re vo'òdòst conjí químbyè 'p copó' y níququènk caóc y notàjaixt', rajò ì k yà no'ó'ò pt co'uàac' quilyèp jéoc'. Y jéoc' quippyáik rajò ì k se vá, y cojò p caóc níququènk, y chó' yà váttsè ne jéoc' ñgomàn se caóc noséèpt y nosá'pt. 7'Y chó' rajò ì k yà ndonjò que mi'yá se re caóc yà notsjào mà ndàot rajò ì k, y máign' se re nosá'pt, ranjí re jéoc' lík'àjam navváik. 8'Y rapò ndonjò por se re rinjà se caóc yà noséèpt rajò ì k, rapò cuás rajò ì se jéoc' níxik y rajò ì k yà ndoc'uájai'. Y chó' rajò ì k yà ndonjò que lík'àjam con jéoc' cotáò no'u é ì ta'è, y yà ndoc'uájai' que jéoc' pò nivyáik se ta'è.

9'Y caóc la'àjodnc' jéoc' por mà ranjí se caóc vac'ájai'k, por se rajò ì k tityaí por mà jéoc'. Y cadép la'àjodnc' por mà re léèt se membac'ájai'k, cuás tikkjè dé'òc se re yà notàjaixt' se re jéoc' níququènk. 10'Vi'yát re léèt se re caóc lappáik, máign' jéoc' quippyáik, cuás caóik quingyèi' tappáik rajò ì k. Y se mbe majào vát'è ì ccà t re léèt se re caóik tappáik, cojò ì cuás lichjá'odn se caóc lík'àjam Xiquè'o'c, se jéoc' ñgoduik.

11'Y yà ni màs matavéjo conjí químbyè 'p copó', pero ranjí se re vac'ájai'k vá mataljáign conjí químbyè 'p copó', y caóc yà manovà tavéjo con jéoc'. Jéoc' se Ravéc', se máign' cnichign' y cmantsí, lavái manattòdnt rajò ì k con jéoc' manájatc', scadá ne manájaik se nivyo'òc caóc. Y lavái manattòdnt por se lappái rajò ì k lé bm manámjè ì sandá ra'uàt y malatsjàot ñcjà'k se sandá léè, ñcjà'k se caóik yà lé bm tómmè ì sandá ta'uàt y tichjàoi sandáik. 12'Se caóc vá laméjo con rajò ì k mmójot'n conjí químbyè 'p copó' cojò ì dé'òc se re jéoc' níququènk, caóc lé bm lattòdnt con jéoc' manájatc', scadá ne manájaik se nivyo'òc caóc. Lattòdnt rajò ì k y ni né'òc nimè, lijè jò ì se ne yà lé bm malamè. Y jò ì ne malamè y cojò p mannéjegn cuás re rinjà vantsí se vá coju è p ma'é ì ma'èts' re ñg'uéx.

13'Y yà manovà tavéjo pé'òc se jéoc' quimíjo, y chó' manéi se vá laméjo caóc conjí químbyè 'p copó' la'àjodnc' jéoc' por mà ranjí se vac'ájai'k, por se lappái rajò ì k lé bm mataljéon lík'àjam ñcjà'k se caóc to'u é ì tajéon. 14'Caóc yà noséèpt rajò ì k ne jéoc' ñgomàn. Y re cadát se membomján manac'ájai' ne ninjà, cuás vats'òdnt rajò ì k se re yà vac'ájai', por se rajò ì k yà cadé ntityaí conjí químbyè 'p copó', scadá ñcjà'k se caóc cadép tityaí conjí químbyè 'p copó'. 15'Y caóc nip lavái jéoc' manáljèt rajò ì k se conjí químbyè 'p copó' vát'è ì ccà t, cuás lavái manaqu'et rajò ì k y no canén nlotjàpt ne cané è chích'ò. 16'Y rajò ì k cuás cadé ntityaí conjí químbyè 'p copó', scadá ñcjà'k se caóc cadép tityaí conjí químbyè 'p copó' mó'òt. 17'Y quíxxà'ont rajò ì k para manatsjàotc' jéoc' ne cmavaí. Y jéoc' quijjy'ó manássà'ont rajò ì k por se yà ndoc'uájai' ne lík'àjam líkkájai' ninjà. Cuás jéoc' ñgomàn napò ne lík'àjam líkkájai' ninjà. 18'Ncjà'k se jéoc' ní'é ì navváik ta'è tan'òda conjí se vát'è ì ccà t re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó', copò scadá caóc ñcjà' no'u é ì novváik rajò ì k, lappái manamà t vodòadnt' pé'òc se vát'è ì ccà t re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó', y manatsjèpt ne jéoc' ñgomàn. 19'Y por mà rajò ì k caóc tijè tíququènk', se manotsjàotc' jéoc' cmavaí. Copò to'u é ì totsjàò por se lavái jéoc' manássà'ont rajò ì k. Cojò p ñcjà' lík'àjam manattjó'o manatsjàotc' ne jéoc' cmavaí ranjí se ndoc'uájai' ne lík'àjam líkkájai' ninjà.

20 Y yà no'uàjodnc' jéoc' por mà ranjí se re yà níququènk, y mep tikkjè rajò ì k ntómmà'at. Cuás máigñk' la'ajodnc' por mà dé'òc se re vá sajàp manac'ájai'k se manal'ò' re mjàmpt ranjí se manatsjàot. 21 Y la'ajodnc' por mà vi'yát rajò ì k, lavái malatsjàot sandá ra'uàt y malatsjàot ñcjà'k se sandá léè, ñcjà'k se jéoc' se Ravéc' tómmè ì sandá ta'uài y tichjàoi sandáik. Y lavái máigñk' rajò ì k maichjàotn sandá ta'uàdn con caóik, cojò p re léèt se tityaí conjí químbyè 'p copó' y membac'ájai'k caóc, rajò ì k mananjò y cojò p manac'ájai' que jéoc' pò nivyaík se co'u è tan'òa conjí químbyè 'p copó'. 22 Y caóc yà no'u è je' que manóvvòt rajò ì k mi'yá se re caóc tómmè ì se to'u é ì tichjào chiquè'o'c, y rapò jéoc' nivyo'òc. Cuás rajò ì k manóvvòt por se manotsjàot se latsjàot sandá ra'uàt y latsjàot ñcjà'k se lijè sandá léè, se ñcjà'k caóik lé bm tómmè ì sandá ta'uài y lé bm tichjàoi sandáik. 23 Y ñcjà'k se caóik yà lé bm sandá ta'uài, copò scadá to'uèèm' caóc ñcjà' tichjàot'n sandá ta'uàbm' con rajò ì k. Y copò manát'è ì máigñk' rajò ì k malatsjàot sandá ra'uàt y malatsjàot ñcjà'k se sandá léè lik'ajam. Y se copò mala'è ì cojò p re léèt se re tityaí conjí químbyè 'p copó' mananjò c que jéoc' pò nivyaík se ta'è, y que jéoc' lé bm quíñnyè 'è t rajò ì k se vac'ájai'k caóc, scadá ñcjà'k se caóc to'u é ì quíñnyè 'è c.

24 Jéoc' se Ravéc', jéoc' yà níququènk rajò ì k y caóc notàjaixt', y caóc lavái malaccà t maimyòjotn scadá maikkàn lé bm, cojò ì que máigñk' rajò ì k lanjò mi'yá se re caóc tómmè ì se to'u é ì tichjào Chiquè'o'c, cuás jéoc' pò nivyo'òc por se jéoc' yà lé bm quíñnyè 'è c ásta ndè'o' se vá mep lichjào ne químbyè 'p copó'. 25 Jéoc' se Ravéc' se lé bm totsjào canén se lottò e je, cuás re léèt se re tityaí conjí químbyè 'p copó' y membac'ájai'k jéoc', rajò ì k ni xi'àp mbanjò 'o c'. Xiémbe caóc yà lé bm lannó 'o c' y ranjí se vac'ájai'k chó' yà njó 'o c que jéoc' pò nivyaík se ta'è. 26 Y caóc yà no'ó'ó pt rajò ì k pé'òc stíñkjààc' jéoc', y vá lé bm mano'ó'ó pt por se lappái manámjè ì ne ñgané 'è pt con re cadát se máigñk' vac'ájai'k caóc, ñcjà'k se ne jéoc' ñgané 'è tc' tómmè ì con caóc, y máigñ' por se caóc lammán matavéjo quíñnyè'p re ra'uàt rajò ì k.

Jesús conjí ndo'u é ì ndo'u è je' se ndo'uàjo ne Vómmè'o' por mà re léèt se vac'è je'p jò ì.

Conjé manamán se commà t cats'ì' Jesús por ñgocjuá'añ

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 ¹ Y Jesús yà nammàigñ' ndomán rapò rinjã se ndo'u é ì ndo'uàjo Dios se Vómmè'o', cojò p comá nannèjegñ copò com'òòs con máigñ'ñ caóc'ñ se lé bm to'óajadn'n tixáot'n con jò ì. Y tammám' no'ò jì x'n ndá nanjá ñgonjé o' Cedrón novàbm' coléjebmp pé'òc se vómmà'aigñk re ñguán se mattó'ò, y copò novàbm' nanjéic'ñ quíñnyè'p copò se vómmà'aigñk rapò ñguán. ² Y Judas se yà malatsjào cáttèñ, máigñ' jò ì vannó'ò copò se mattó'ò rapò ñguán, por se yà valí mà copò to'uèèm' novàbm' tívnvìñ'ñ con Jesús, caóc'ñ se lé bm to'óajadn'n tixáot'n con jò ì. ³ Cojò p Judas copò cojuà'al, vattsé'k cotóè't sandàlt. Cadát sandàlt se re léèt romanos, y cadát sandàlt se re ljògñ ne ñgotóè' nixéts', y rajò ì k cuás ndobáik re xiquè't cavé dnt' y con re léèt fariseos ndobáik ñcjà'. Y rapò se sandàlt

cadát vátjtjè'ets' xiquich' y cadát bbé je riŋgyè, y vi'yát rajò ì k maddéodnt conjuà'alt'. ⁴ Y Jesús yà mi'yá vannó 'o canén se jò ì maláts'òp, cojò ì jò ì cuás comá cattè je t y ndo'uàjabmpt ndo'u è je ':

—¿Co'uáà' ne quíkkò 'o s'n?

⁵ Y cojò p rajò ì k ndot'à o y ndol'è je ':

—Táccò 'o s'n Jesús m'óòs Nazaret.

Y cojò p Jesús ndoséèpt:

—Yà mbe caóc se ne jéoc'η quíkkò 'o s'n.

Y máigη' copò mmá'ai mmójot rajò ì k Judas se ne yà vodòa lichjào cáttèη.

⁶ Y se Jesús yà ndoséèpt: “Yà mbe caóc se ne jéoc'η quíkkò 'o s'n”, cojò p rajò ì k nimì a t mbèxt y niqú é o 't. ⁷ Y cojò p Jesús tsocuèt ndo'uàjabmpt rajò ì k se ndo'u è je ':

—¿Co'uáà' ne quíkkò 'o s'n?

Y cojò p rajò ì k ndot'à o y tsocuèt ndotsjéèp:

—Jesús m'óòs Nazaret ne táccò 'o s'n.

⁸ Cojò p Jesús ndo'u à o t y ndoséèpt:

—Yà noséic'η mbe caóc. Y se caóc pò quíkkò 'o s'n cojò ì lanjyá'apm que lamá t ranjí cadát se caóc mmójot'n.

⁹ Y copò ndo'u è je ' Jesús para que mannéjegη cuás ne niŋjà se vá coju è p ndoséèp ne Vómmè'o, ndo'u è je '：“Dé òc se re jéoc' níquqenjk se manac'ájai'k caóc, rajò ì k ni né ò c nimè.” ¹⁰ Cojò p Simón Pedro ndocuèjogη ne naljéx canói cotào se jò ì vóppè je, y ndovájaixp ndóccuàbmp ne chikà o mà majàp ndá léè se ŋgonjé o ' Malco, se ne vikkjè se ne màs chiquè' cavé dn'. ¹¹ Y cojò p Jesús ndoséèp Pedro, ndo'u è je ':

—Vikkjàt yà ne quijéx, vímmýadnt ne ndajó ò l'. Caóc lé bm conjí voppái mano'u é ì no'ójin ne Ravé', cojò ì ¿cjá qui'è je ' jéoc' que caóc cadé matajé'ep?

Conjí manamán se Jesús ndots'i' comá t nimì a t cotào ne màs chiquè' cavé dn'

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Y cojò p ne chiquè' sandàl y con re rikkjè t y con máigηk' re cadát sandàl se re ljògη ne ŋgotòè' nixéts', vi'yát rajò ì k ndocjuá'an Jesús y ndotsjòts'.

¹³ Cojò p cotàp ndots'i' comá t nimì a t químmijo Anás. Y jò ì ne vanéγη Caifás se ne mméjo lichjào ne màs chiquè' cavé dn' napò níngyè je . ¹⁴ Y njí lé bm sandá Caifás se vá coju è p ndoséèpt re léèt judíos que mannéjegη màs majào para rajò ì k se mattò lijè sandá léè por mà vi'yát y no maváttjòdnt vi'yát re tanjyá t se re copò vo'òòst.

Conjí manamán se Pedro nimmyò jì ' se ndo'u è je ' que jò ì níp lo'óajadn' Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Y Simón Pedro y máigη' caóc se lé bm to'óajadn' Jesús, tavàbm' tiŋyé'm'm to'óajadn'n jò ì se ndots'i' por ŋgocjuá'an. Y caóc yà lé bm majào tinjòm' ne màs chiquè' cavé dn' y vóccjàp tijè nijí se quingyè'p ŋgocu à jò l' se químmijo

ne chiquè' cavé dn', se lavà tñyém̄p Jesús. ¹⁶ Y Pedro vá nìjyáìgn quibìa conè ñgoc'u à jò !'. Cojò ì caóc se mím̄yójoc tsocuet̄ tñannèjegn, caóc se ne yà lé bm tñyòm' ne màs chiquè' cavé dn', y niggyájabm' ne ntjóì se lichjào ñcju è , se ne vattògn conè ñgoc'u à jò !', y cojò p covvà nojjuì' Pedro. ¹⁷ Cojò p napò ñcju è ntjóì ndo'uàjabmp Pedro, ndo'u è jè !':

—¿Cjá mep máìgn' jéoc' ndá se re to'óajadn'n napò ñgocjuá'an?

Y Pedro jò ì ndo'u è jè ' que mó ò t.

¹⁸ Y yà matsè y vóccjàp re ñcju è t y con re sandàl se re ljògn ne ñgotòè' nixéts' yà ndonts'á'o ñngyè con xijígn y copò vóm̄mà'aìgnk líppyà't, y máìgn' Pedro copò mmá'ai líppyà'.

Conjì manamán se ndoc'uàjamp na'uà Jesús ne màs chiquè' cavé dn'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Y ne màs chiquè' cavé dn' comá ndo'uàjabmp Jesús cosà'o't re léèt se re jò ì vát'òajadn' tichjá'o' y canén ne vatsjào, y cadére se jò ì vasá'pt rajò ì k.

²⁰ Y Jesús conjì ndo'u é ì ndo'u à o y ndoséèp:

—Caóc yà lé bm sotsjá'o to'u é ì la'àjot vi'yát re léèt, y máìgn' lasá'pt re léèt quingyè'p re ly'é 't rixéts' y máìgn' quingyè'p ne ñgotòè' nixéts', pé òc se yà lé bm tívviègn vi'yátñ caócñ se lyéè dn judíos. Ni canén niñjà se caóc no'u é ì nomán se cuás ntijyó'o. ²¹ Cojò ì ¿quínjyò po caóc pò qui'àjodnc? Gyàjabmpt re léèt se re yà ndol'òd', y rajò ì k latsjèik' pé òp se caóc no'u è jè ' se no'uàjot, por se rajò ì k yà ndol'òd' canén se ne caóc nomán.

²² Y se Jesús yà nammàìgn' ndomán rapò rinjà cojò p ndá sandàl se re ljògn ne nixéts' y copò lipì mmá'ai, jò ì ndovàjailyp quingyè'p cotào Jesús y ndoséèp:

—Cjò ì jéoc' copò to'u é ì to'u à o ne màs chiquè' cavé dn'.

²³ Cojò p Jesús ndo'u à o ndo'u è jè !':

—Si miéc chích'ò no'u é ì tatté 'è cojò ì myànt né ò c ne chích'ò se caóc nomán. Pero se mbe majào ne niñjà se no'u é ì tatté 'è, cojò ì ¿jéoc' quínjyò po nivýajai'k? —Conjì ndo'u è jè ' Jesús.

²⁴ Cojò p Anás ndo'òijn comá lé bm massóts' ndóttjuà'alp cotào Caifás se ne mméjo lichjào màs chiquè' cavé dn'.

Conjì manamán se Pedro tsocuet̄ nimmyò jì' se

ndo'u è jè ' que jò ì nìp lo'óajadn' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Y Pedro vá lé bm copò mmá'ai líppyà'. Cojò p cadát léèt ndol'àjo ndol'àjabmp:

—¿Cjá mep máìgn' jéoc' ndá se re to'óajadn'n napò ñgocjuá'an?

Y Pedro nimmyò jì' ndo'u è jè !':

—Mó ò t, cadép caóc mó ò t.

²⁶ Y copò máìgn' ddóa ndá vikjè ne màs chiquè' cavé dn', cuás tanjyá ì napò léè se ne Pedro ndóccuàbmp ne chikà o . Y cojò p jò ì ndo'uàjo Pedro y ndoséèp:

—¿Cjá mep máìgn' jéoc' nonò c' copò quigyóa mmójt'n njí Jesús copò ringyè' ñguán se mattó'o?

²⁷ Y Pedro tsocuet̄ nimmyò jì', y cojò p manéi condá o ne talógn.

Conjí manamán se Jesús ndomjá o' cotào Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc 23:1-5)

28 Cojò p copò químmijo Caifás comá t, ndots'ì Jesús ndóttjuà'al ásta re químmijo jò ì se ne mméjo lichjào chiquè' copò estado, y jò ì cuás ndá léè romano. Y yà vodà mavatsjá'ot. Y re léèt judíos nip nanjé'k re químmijo napò chiquè' por se tikkjèodn' nò nlích'òt, cuás rajò ì k vá mjánanjàon re quích'èjegv vantsí napò ndatè'o' se cónjò 'p mantsí se ngonjé o' la pascua.

29 Cojò ì vóccjàp Pilato nannèjegv comá cadéo' canén ne mján y jò ì ndo'ujabmpt:

—¿Canén napò ndotsjào njí léè se jéoc'η quimmyáon'?

30 Y rajò ì k conjí ndót'è ì ndot'à o :

—Se ndánjò p mep chích'ò canén se jò ì lotsjào, cojò ì caóc'η ni manottsèbm' ásta conjí manójjuà'abm' con jéoc' cotáo.

31 Cojò p Pilato ndoséèpt rajò ì k:

—Quichígn' jéoc'η quigyàjodn por rapò rinjã se jéoc'η tómmèin se to'uéin tikòdn'n.

Y re léèt judíos ndotsjèèp:

—Caóc'η se lyèèbm' judíos cadé ntómmèm' ninjã se co'ua manóvvòbm' mándò p. Jéoc' kkájai', tómmè ì ninjã . —Conjí ndót'è ì natsjèp ne chiquè' Pilato.

32 Y copò ndo'u é ì nannèjegv cuás ne ηgomán Jesús se jò ì vá coju è p ndomán pé òc se manát'è ì natsjàp se manáttò jò ì , cuás manabbé'l' ne cruz, y copò vát'è ì re léèt romanos se co'ua manáttò .

33 Cojò p Pilato tsocuèt nijí' quingyè'p químmijo y copò ndová'at ndováí nijí' Jesús y cojò p jò ì ndo'ujabmpt:

—¿Cjámbe jéoc' pò tichjào chiquèoc' rey por mà se re tanjýá t'n judíos?

34 Y Jesús ndo'u à o y ndoséèp:

—¿Cjámbe tijè jéoc' nillyéjegv napò ninjã se qui'è je' se qui'ajodnc? O miéc cadát léèt se ndomjá o'c ndotsjéik' que caóc pò tichjào chiquèoc'.

35 Y Pilato ndo'u à o y ndo'u è je ':

—¿Cjá qui'è je' caóc tijè nolléjegv napò ninjã ? Y caóc cadép taléè judíoc. Cuás jéoc' se tijè tanjýá t'n rajò ì k re ndomjá o' c' y con re xiquè't cavé dnt'. Cojò ì ¿canén ne nichjào jéoc'?

36 Y cojò p Jesús ndo'u à o y ndoséèp:

—Re quibbyaí se caóc tómmè ì tichjào chiquèoc' rey, cadép livyaí se conjí químbyè 'p copó' mó ò t. Se ndánjò p nlivyaí conjí químbyè 'p copó' cojò ì re léèt se re lé bm vát'òdajadnc caóc, rajò ì k matabáignk para manaccjé'etc caóc y nò mbacjá'añc re xiquè't se re caóc'η mà tanjýá t'n judíos. Cuás caóc ne quibbyaí se tómmè ì ninlivyaí se conjí químbyè 'p copó' mó ò t. —Conjí ndo'u é ì ndo'u è je ' Jesús ndoséèp ne chiquè' Pilato.

37 Y cojò p Pilato ndoséèp Jesús:

—Cojò ì jéoc' lik'àjam tichjào chiquèoc' rey.

Y Jesús ndo'u à o y ndo'u è je ':

—Jéoc' copò nin'yè je', y likkájai' caóc tichjào chiquèoc' rey. Y se caóc tajuá'a se vá chi canjè'c y conjí químbye' 'p copó' nivíjo, njí ne ndavváik se cuás manolléjegñ manommán ne ninjã se lik'àjam likkájai'. Y vi'yát dé òc se re váttse' ne lik'àjam likkájai' ninjã, rajò ì k mján manal'ò' ne caóc namán.

—Conjí ndo'u é ì ndo'u è je' Jesús ndoséèp Pilato.

³⁸ Y Pilato ndo'u à o y ndo'u è je':

—Pàik ni co'uáà' manajó'o náppà t né ò c ne lik'àjam likkájai' ninjã s e qui'è je'.

Conjí manamán se Jesús ndol'àjabmp ne mándò p

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Y se yà nammàign' se copò ndo'u è je' Pilato cojò p tsocuèt nannèjegñ nimì a quibià para matal'ájo re léèt judíos, y ndoséèpt:

—Caóc cuás ni canén rích'ò nlaququéjep njí léè se vaquéje jéoc'ñ manammàon'. ³⁹ Pero jéoc'ñ lé bm tojjó'ot'n se quíkkèjedn' né ò c ñgocjuá'an se caóc manojjuáign' caá níngyè je' se jéoc'ñ totsjàodn ne mantsí se ñgonjé' o' la pascua. Cojò ì chó' zcjámbe quippyáign' manotsjàot'n majào manojjuáign' jò ì se ne lichjào chiquè' rey por mà jéoc'ñ se lyéèc'ñ judíos?

⁴⁰ Y cojò p tsocuèt vi'yát comá ndamá'adnt l'è je':

—Jò ì mó ò t, ñjyádnnt Barrabás —copò ndol'è je'.

Y napò Barrabás cuás capé se ddóa mbén'.

19 ¹ Y cojò p Pilato ndováí ndots'ì Jesús ndobàjai' con re xibbyáagñ se re rajò ì k vát'è ì bbáignk re ñcjuá'ant. ² Y re sandàlt ndotsjàp ñgoméje' máppè ndímjyòily' mi'yá ju è ' vobá'ot, y cojò p nabbèje'p Jesús, y máign' nal'è je p ndá xóot squixá' l' ñcjà'k xilyjó' l' mabá'o, y mi'yá loppò' ñcjà'k nacjòì'. ³ Y cojò p ramà t vanjó y vançjào' se cuás n'á ja ì y tsjèp:

—Que lé bm tavèjot jéoc' tatsjàot chiquèoc' rey por mà re jéoc' tanjyá t'n léèt judíos.

Y requèt bbájailyp quingyè'p cotào Jesús, y con scand'èpt vát'è ì.

⁴ Y cojò p tsocuèt nannèjegñ Pilato y ndoséèpt re léèt:

—Gyòdn', yà manolléjegñ ne ñgocjuá'an por se laváí manaddèodn' que jò ì ni canén rích'ò nlómmè ì mó ò t.

⁵ Cojò p nannèjegñ Jesús vá vóppèje' ne ñgoméje' se ma'è ì matsjào con mi'yá ñgoju è', y vá vát'tè je napò xóot squixá' l'. Y cojò p Pilato ndoséèpt re léèt:

—Vyájdodn', conjí mmá'ai ne léè.

⁶ Y cojò p re xiquè't cavé dnt' y con re sandàlt se re ljògñ ne ñgotóè' nixéts', ndobájo' Jesús y cojò p comá ndamá'adnt l'è je':

—Víkkòn, víkkòn jò ì, lavvèl'n ndá cruz, quivyó'tn para que ttò.

Y requèt vomamá'adnt, scadá vát'è ì l'è je'. Cojò p Pilato ndoséèpt:

—Jéoc'ñ tijèoc'ñ quichígn', lavvèl'n ne cruz, por se caóc cuás níp noccuèjep canén ne rích'ò se jò ì lómmè ì.

⁷ Y re léèt judíos ndot'à o ndotsjèèp:

—Caóc'ñ tómmèm' ndá ninjã se ne xiquè' Moisés nanjyá'at'n para manóttse'bm'. Y napò ninjã va'è je' que lottò e je mattò Jesús por se jò ì lijè li'è je' que cuás jò ì ne ñgoduí Dios.

⁸Y se Pilato ndo'òd' rajò ì k copò ndol'è je' cojò p jò ì màs ndoppói. ⁹Y tsoeuèt coccuè nijí' quingyè'p re químmìjo, y ndo'uàjabmp Jesús, ndo'u è je':
—¿Jéoc' pé òc qui'yé'?

Cojò ì Jesús yà cadép ndo'u à o mó ò t.

¹⁰Cojò p Pilato ndoséèp:

—¿Quínjyò p menjuimya'na' à o c caóc? ¿Cjá menjuí'o' que caóc tómmè ì ninjà se manojjuáigñk' y máigñ' tómmè ì ninjà se manovváí nabbélc' ndá cruz y macotò?

¹¹Y cojò p Jesús ndo'u à o y ndoséèp:

—Se ndánjò p mep Dios námòmòc' ninjà jéoc', cojò ì ni manajjó'o canén manatsjàotc caóc. Cojò ì ne léè se ne caóc ndóttuèñk, jò ì lómmè ì màs mandà ì ne stích'òp y jéoc' màs ppó'p.

¹²Y se ndo'òd' napò ninjà Pilato, cojò p jò ì lik'àjam comá ndóttà 'o pé òc mana'é ì se mananjyágn Jesús, pero re léèt judíos ví'yát ndamá'adnt ndol'è je':

—Se mbe quinjyágn jò ì cojò ì jéoc' cadé ntóttè ne chiquè' rey se ne mméjo com'òds Roma y vattògn ví'yá re mbó'. Co'uáá' se lijè lichjào chiquè' rey, cojò ì jò ì ne lotsjào mi'ñp ne màs lik'àjam chiquè'. —Copò ndol'è je' re léèt judíos.

¹³Y se Pilato ndo'òd' rapò rinjà cojò p jò ì ndovái ndot'éjegñ Jesús, y jò ì cóttòdjo ndopójo ne ñgopójo se lo'u é ì limyáaign, copò se l'è je' p ñgonjé o' Gabata con ninjà se mjámpt re léèt judíos, y vománan'è je' que maccá con cotòd ma'é ì ma'é't re copó', copò lo'u é ì nnéjebmp napò ñgoljó' Gabata.

¹⁴Y tsjàot napò cónjò 'p re léèt judíos gyèt liggyéodnt para napò ndatè'o' mananjàon re quích'èjegñ vantsí se ñgonjé o' la pascua, y yà ndannóp malamà'ai cónjò'. Cojò p Pilato ndoséèpt re léèt judíos:

—Víaodn', conjí mmá'ai jò ì se ne lichjào chiquè' rey por mà jéoc'ñ se lyèèc'ñ judíos.

¹⁵Y rajò ì k gyèt vommá'adnt l'è je':

—Víkkòn, víkkòn jò ì, lavvèl'n ndá cruz, quivyó'tn para que ttò.

Y Pilato ndoséèpt:

—Cojò ì jò ì se ne lichjào chiquè' por mà jéoc'ñ, ¿cjá quippyáicñ manovvé'l'n ndá cruz, se mattò?

Y re xiquè't cavé dnt' ndot'à o ndol'è je':

—Caóc'ñ cadé ntómmèm' màs ndá líxxà'on chiquè', lijè jò ì se ne mméjo com'òds Roma, jò ì ne chiquè'.

¹⁶Y se copò ndol'è je' se ndamá'adnt, cojò p Pilato ndóttuèempt Jesús rajò ì k se manabbé'l' ndá cruz se jò ì mattò. Y rajò ì k ndots'l' comá t.

Conjí manamáñ se Jesús nabbé'l' ndá cruz ndobót' ndóttjè'egñ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Cojò p Jesús nannèjegñ quingyè'p ñgocu à jo l' com'òds, y lijè vóppè je' ndá ñgotóè' cruz, y ndots'l' comá ásta cojuà'al ndá chi ñgol'uéè se l'è je' p ñgonjé o' Canàon Chimmyó', y con rinjà se mjámpt re léèt judíos ñgonjé o' Gólgota. ¹⁸Cojò p copò re sandàlt nabbé'l' ne cruz Jesús, ndobót' ndóttjè'egñ. Y

máign' con jò ì nabbé ily' cruz nôi lé ì, ndóttjè'ei. Y ndá ndómjà'ai mà majàp se lo'ù é ì bbéts' Jesús, y napò ndá ñcjà' ndómjà'ai mà majé 'e p, y Jesús niyáign quingyè-mè jep. ¹⁹Y Pilato ndo'uèts' quíly'yè ndá chi ñgocúan nípîs y cojò p ndováí ndóccjuà'al químbyà ì' ne cruz. Y ranjí re rinjà se ndo'uèts' se va'è je': "Jesús m'òds Nazaret, se ne chiquè' rey por mà re léèt judíos." ²⁰Y re léèt judíos valík ndonjò rapò rinjà se cuá'al ne cruz, por se cuás lipí com'òds copò se Jesús ndóttjuà'al nabbé' ne cruz. Y rapò rinjà ndót'è ì ndo'uèts' con canjò' rinjà se vát'è ì vá''à o t. Cuás con rinjà se re mjámpt re léèt judíos y con rinjà griego y con rinjà latín. Ranjí re canjò' rinjà se ndo'u é ì ndo'uèts' Pilato. ²¹Cojò ì re xiquè't cavé dnt' por mà re léèt judíos ndotsjéep Pilato:

—Nó copò ni'è ì nigyéets' se jò ì ne chiquè' rey por mà re léèt judíos. Cuás conjí qui'è ì quigyéets' quín'yè je': "Njí léè lijè li'è je' que lichjào chiquè' rey por mà re léèt judíos."

Copò jò ì bbái mana'é ì nadèts'. ²²Y Pilato ndo'u à o t y ndosèèp:

—Rapò rinjà se yà no'uèts', copò mana'é ì lajáign se no'u é ì caóc no'uèts'.

²³Y se yà nappàign' re sandàlt nabbé' l' ne cruz Jesús y ndobó't ndóttjè'egñ, cojò p rajò ì k ndocçu á 'a p re rik'yè' y vi'yát quingyóik sandàlt nibyé 'e ndobé je. Y máign' ndocçu á 'a p ne snajó' l' se mi'yá lotsjào nacò' mabá'o, y ndonjò mi'yá nip lómmè ì se lo'ù é ì livyóòdnt mó ò t, cuás mi'yá sandá mabá'o máppè. ²⁴Cojò p rajò ì k se sandàlt tikkjè nily'ájo ndol'è je':

—Nimbajào se manosòsn mó ò t, màs majào se ímjen lannòn co'uàà' se manatè je', jò ì ne manamè je.

Y se copò ndót'è p re rik'yè' Jesús cojò p nannèjegñ cuás re rinjà vantsí se vá coju è p ma'èts' re ñg'uéx pé òc se va'è je': "Caóc rot'uè' nibyé 'e ndobé je, y nímjyènt ndonjò co'uàà' ne manatè je' para manamè je." Cojò ì conjí ndót'è ì natsjào re sandàlt.

²⁵Y lipí copò pé òc se Jesús ndobó't ndóttjè'egñ ne cruz copò mmá'ai ne vats'ò, y máign' copò mmá'ai ndá ntjóí se njèo ne vats'ò Jesús, y con María se ván'ì a 'a Cleofas y con máign' María Magdalena, copò lipí vát'è ì vómmà'aigñk rajò ì k. ²⁶Y Jesús ndonò ne vats'ò y máign' caóc se najó' Juan ndonò c, copò tamé'ebm' tivyé l'n, caóc se yà lé bm to'óajadn' Jesús y lik'ájam majào tigyájabm'. Cojò p ndosèèp ne vats'ò, ndo'u è je':

—ÑNyò t, Nanà, napò ne manatsjào ne ñgoduì chó'.

²⁷Y cojò p caóc ndoséik:

—ÑNyò t jéoc', jò ì ne malatsjào áts'ò chó'.

Cojò ì caóc no'òò' napò rinjà y lé bm napò sandá cónjò 'p caóc notsi' ne vats'ò Jesús, nójjuà'al caóc cómmèjo y lé bm jò ì manottògñ caóc.

Conjí manamán pé òc se ndo'u é ì cóttò Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸Y Jesús vannó 'o se yà mi'yá nammàign' ndotsjào cadére se Dios se Xiquè' Vómmèo' voppái natsjào. Cojò p jò ì ndo'u è je':

—Lammán cotéè.

Copò ndo'u è je' y cojò p nannèjegñ cuás re rinjà vantsí se vá coju è p ma'èts' re ñg'uéx. ²⁹Y copò vanjí 'o ndá matsi nnè quíppya ì' lats'è co'uèx,

y con rapò ndomb'èjily' ndá chi ndadóò't y nattèogñ ndá ñgocuáñ caddí, y ndót'ò 'o ts' ásta ndocuèjep re conè. ³⁰ Y Jesús ndotàjaich', con re conè ndo'u é ì natàjaich' y ndotsé'ily ndojuáo', cojò p ndo'u è je':

—Yà mi'yá notsjào dé òc se re co'u è manotsjào.

Y cojò p ndoppí ch' cotào y cóttò .

Conjì manamáñ se ndá sandàl ndo'uèjogñ Jesús cadá mà stangàjap

³¹ Y tsjàot napò cónjò 'p re léèt judíos yà liggyéodnt para napò ndatèo' se mavandé'p ne cónjò 'p mantsí, y cadé mbobái malanjét re léèt lé bm mavvé't re cruz napò chi nímbya ì i' se tinjào' por se napò cónjò 'p chi nímbya ì i' se vatsjào la pascua cuás lik'àjam mantsí. Vóccjap re xiquè't por mà re léèt judíos ndol'àjabmp ninjà Pilato, bbái jò ì manamáik re sandàl manál'è jelp re ringyuánt xinjuàpt rapò ránjò 't se linjyèèt mavvé't re ránjò ' cruz, cuás bbái manéi mattò t, y cojò p manat'éje'k se yà vatò ò t. ³² Cojò p re sandàl commà t y ndol'ué jelp re ringyuán xikòda napò léè se ne màs cotap lo'u é ì mmá'ai mavvé'l' ne cruz, y máign' nòi ndol'ué jelyp re ringyu á ì jò ì se ne mó ò t lé ì copò se mámmà'ai májjè'ei ne cruz. ³³ Y se yà ndonjò Jesús cojò p ndonjò yà mató ò y vóccjap jò ì nip copò ndót'è ì ndol'ué jelp re ringyuán mó ò t.

³⁴ Xiémbe ndá sandàl vóppè je ndá chíppya ninch'é s y jò ì ndo'uèjemp cadá mà stangàjap Jesús, y manéi nannèjegn quiccjì y máign' cotèè nannèjegn. ³⁵ Y caóc se vodòa lammán cuás caóc tijè nonò se copò ndo'u é ì nichjào, y tichjào canò c lammán ne lik'àjam cuás ninjà . Y caóc lannó 'o que lik'àjam likkájai' ninjà ne lammán, y níj ne laséc'ñ por se lavái jéoc'ñ ñcjà' manaccájaign'. ³⁶ Copò ndót'è ì ndol'èjemp cadá mà stangàjap Jesús y nip ndol'ué jelp re ringyuán, y copò ndo'u é ì se nannèjegn cuás re rinjà vantsí se vá coju è p ndol'uèts' re ñg'uéx pé òc se va'è je' que “jò ì ni ndá ninjyuán manal'è jebmp mó ò t.” ³⁷ Y máign' cadá líxxà'oñ rinjà vantsí ñcjà' limí ì se re quèich' re ñg'uéx pé òc se va'è je': “Tsào manabbàjo' y mananjò jò ì se ne ndol'èjogñ.”

Conjì manamáñ se ndol'áogñ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Y ni'yòjijn ndá chi cosáp cojò p ndá léè se ñgonjé o' José m'òòs com'òòs Arimatea, commà canò Pilato, ndo'uàjabmp ninjà se manappò' manamè je ne ñgonjì a Jesús se yà mató ò . Y napò José jò ì cuás ndá se lo'óajadn' Jesús, pero xiémbe jò ì cuás lijyó'o por se vattèont' re cadát xiquè't se scadá tanjyá t judíos. Y cojò p Pilato námmdò ninjà José se manamè je ne ñgonjì a ne mató ò , y cojò p jò ì commà ndoppò' y ndové je ne mató ò . ³⁹ Máign' Nicodemo, jò ì se ndèo' commà mà ñgosáogñ niggyájoi Jesús, chó' jò ì cojuá'a vóppè je como ndilyèèdn sesca'ài (30) kilos ndá"èt vatò ò t se vaquèi, cuás ringuì ñguán se ñgonjé o' mirra y máign' lasà l' con ñguán áloes se maququègn. ⁴⁰ Cojò ì José y con Nicodemo jò ì ndové jei ne ñgonjì a Jesús se yà mató ò y nammàoi'k con vajào xóòt rixòàgñ y vobá'ot, y rapò xóòt yà vi'yá mmójoi re ndá"èt vatò ò t se vaquèi. Y copò ndo'u é ì ndotsjàoi por se re léèt judíos vattjó'ot copò vát'è ì nal'áodnt re vatò ò t.

⁴¹Y copò pé òc se nabbé l' ne cruz Jesús se ndóttò , copò lipî limí ì cadá nguán mattó 'o y mi'yá maccà jò l'. Y copò se maccà jò l' limí ì cadá conjèon se vá viñkjío ndót'è ì ndol'é 'et ndotsjào, pé òc se vá ni ndá mató ò mbal'áogñ.
⁴²Y copò pò ndoljò l' ne ngonjì a Jesús por se lipî rapò conjèon, y cuás yà napò ndatèo' manáppòp ne cónjò 'p mantsí se vát'è ì tiñkjàò' re léèt judíos.

Conjì manamáñ se Jesús tsocuèt connó se yà mató ò

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20¹Y ne cotàp cónjò' se lo'u é ì lóppòp ne ndá nímbyà ì i', cuás ngotóè' nímbyà ì i', cojò p María Magdalena ravá comá nannèjegn mmà canò re conjèon pé òc se ndol'áogñ Jesús. Y jò ì copò cojuà'al vá lyi quinqjòd't y ndonò yà malléji' ne ngotóè' cotòd se lavéjel' re conè conjèon. ²Y cojò p jò ì co'u é ì nikò' canò c'ñ caóc'ñ se lé bm to'óajadn'n Jesús, cuás Simón Pedro y con máigñ' caóc se najó' Juan se Jesús lik'àjam majàò tigyàjabm'. Y María ndoséic'ñ y ndo'u è je ':

—Yà ndoc'ueje' ne ngonjì a jò ì se lik'àjam Xiquè' copò se ma'áogñ y pómbò yà ndobé je caléè nimì a y cadé mbó'obm' pé òc ndoljò l'.

³Y cojò p Pedro nannèjebm' tamám' canòm' re conjèon pé òc se jò ì ndol'áogñ. ⁴Y caóc'ñ tamám' lik'àjam tikòm', y Pedro màs ndojjuéo' y caóc màs matà o no'u é ì nikò', vóccjàp màs manéi tajuà'al copò se ndol'áogñ Jesús. ⁵Y també 'e no'uáàl' quingyè'p re conjèon, y novájo' lijè re xóòt vobá'ot se ndót'è ì nabbàò't ne mató ò , copò ccà copó', y caóc cadép nijí' mó ò t.
⁶Y niñyáin' cojò p cojuà'al Simón Pedro, y jò ì kkájai' nijí' quingyè'p re conjèon, y mi'yá ndonò re xóòt se ndót'è ì nabbàò't ne mató ò , copò ccà .
⁷Ncjà' ndonò ne ngobà se ndót'è ì nabbàò't canàon ne mató ò , cadép scadá mbacà con re xóòt vobá'ot mó ò t, cuás lijè mappàò't y mássà'on lo'u é ì ccà .
⁸Y cojò p máigñ' nijí' caóc se cotàp tajuà'al copò conjèon. Y caóc ñcjà' nonò pé òc se ndo'u é ì niñyáigñ re xóòt y cojò p lik'àjam noccuájai' que Jesús yà connó . ⁹Ásta napò cónjò 'p caóc'ñ vá cadé ntóppà t'n pé òp mà nnéjebmp re rinjà vantsí se yà lé bm quéich' re ng'uéx pé òc se lo'u é ì va'è je ' que Jesús lómmè ì mattò y jò ì tsocuèt mannó ò . ¹⁰Cojò ì caóc'ñ se lé bm to'óajadn'n Jesús tsocuèt tíkkèbm' novàbm' re col'òs copò se taméjebm'.

Conjì manamáñ se Jesús nichjá'odn y María Magdalena jò ì ndonò

(Mr. 16:9-11)

¹¹Y María vá niñyáigñ quibià conè rapò conjèon, mmá'ai vvài. Y se vá vvài cojò p combé 'e ndo'uáàl' quingyè'p re conjèon, ¹²y ndovájoì' nóì ngoljòì matsà jo ì mi'yá rik'yèi' rixóàgñ, copò tsójoì linyàòì' pé òc se cojò ne ngonjì a Jesús se yà mató ò . Y mà se ndotsjào químbyà ì i' copò tsójo ndá, y ndá tsójo mà se ndotsjào rimbyò vocuà. ¹³Y cojò p napò ngoljòì matsà jo ì ndo'uàjabmp María se ndo'u è jì ':

—Jéoc' quinqjóì, ¿quínjyò p quivyài?

Y jò ì ndoséèp:

—Caóc lavài por se nonò yà ndoc'ueje' ne ngonjì a jò ì se ne totsjào Xiquè', ndobé je caléè nimì a y cadé nlá'o' pé òpo ndoljò l' jò ì .

¹⁴Y manéi se nammàign' copò ndo'u è je' ne ntjóí cojò p nikkà't ndovájo' copò mmá'ai Jesús, xiémbe jò ì yà ndojóò, cadé mbannó 'o cjámbe jò ì.

¹⁵Y Jesús ndo'uàjabmp:

—Jéoc' quinqjóí, ¿quínjyò p quivyài? ¿Co'uáà' ne quíkkò 'o ts'?

Y ne ntjóí va'è je' que pómbó najò ì napò se vattògñ copò se mattó 'o re ñguán, y ndoséèp:

—Jéoc' se xiquèoc', si miéc jéoc' nivyé je ne mató ò calèè nimì a nigyàogñ cojò ì quixìk pé òc ninjyò 'l y caóc manovà y manójuà'a tsocuèt.

¹⁶Y cojò p Jesús ndójjò 'p ne ñgonjé o', ndo'u è je':

—María.

Y ne ntjóí nikkà't y ndo'u à o con ninjà hebreo se mjámpt re lèèt judíos, ndo'u è je':

—Raboni. —Conjí lo'u é ì nnéjebmp napò ninjà se ndo'u è je': Jéoc' Xiquèoc' se quixáo'tc caóc.

¹⁷Y Jesús ndoséèp:

—Yà nó nimyá 'o c màs por se vá ninlavà cots'éñ' pé òc se mméjo Dios se Xiquè' Ravé'. Cuás quimiyá t conò t re sesca'ài ndát (11) se re yà notsjàot jèot y quixèpt que caóc yà manovà cots'éñ' canò ne Ravé', jò ì se ne máígn'ñ jéoc'ñ Víyyèodn'. Và-canò ne Dios se caóc tótsè, jò ì se ne máígn'ñ jéoc'ñ ñcjà' tótsèdn. Copò qui'é ì quixèpt re jèot. —Conjí ndo'u è je' Jesús, ndoséèp María.

¹⁸Cojò p María Magdalena co'u é casèic'ñ caóc'ñ se yà lé bm to'óajadn'n Jesús tixáot'n con jò ì, y cojuá'a ndoséic'ñ:

—Caóc yà nonò jò ì se lik'àjam Xiquè'.

Cojò p María ndomán re rinjà se Jesús ndo'u é ì ndoséèp.

**Conjí manamán se Jesús nichjá'odn y ndonjò re lèèt se re lé bm
vát'òajadn' tichjáo' con jò ì**

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc 24:36-49)

¹⁹Y napò lé bm sandá conjò 'p ñgotóè' nímbyà ì' se yà ndavòts', cojò p caóc'ñ se lé bm to'óajadn'n Jesús, cuàm' tívvnìgn'ñ quingyè'p col'òs y yà majàò mattsè'ot re nnè xich'èo' por se vattèon'n re xiquè't por mà caóc'ñ se scadá tanjyá t'n lyèèbm' judíos. Y se vá caóc'ñ copò to'uèèm' cuàm' quingyè'p cojò p manéi nómmà'abm' nonòm' copò cojuá'a Jesús máígn' y cómmà'ai quingyè-mèjep. Y jò ì conjí ndo'u é ì ndonjò'cñ se ndo'u è je':

—Que nó mó ò t nigyájoc'ñ quingyè'p re qui'uàdn y nó latté 'è t'n qui'uàdn.

²⁰Y se yà nammàign' copò ndo'u è je' cojò p ndo'ó 'o c'ñ re scan'ia. Y máígn' ndo'ó 'o c'ñ ne stanjàjap pé òc se ndol'èjemp. Cojò p lik'àjam nijéon'n caóc'ñ se yà nonòm' mbe jò ì se lik'àjam Xiquè'. ²¹Cojò p Jesús tsocuèt ndoséic'ñ:

—Que nó nigyájoc'ñ quingyè'p re qui'uàdn y nó latté 'è t'n qui'uàdn. Ncjà'k se Dios se Xiquè' ndo'u é ì nammáik caóc se manotsjàp jò ì quimmyái, caóc ñcjà' copò mano'u é ì manovváic'ñ jéoc'ñ se manatsjàot'n ne caóc tmavaí.

²²Y se copò ndo'u è je' Jesús cojò p ndojuèign'ñ caóc'ñ y ndoséic'ñ:

—Kájaix'n ne Nímbyà ì' Dios Mantsí. ²³Se mbe jéoc'ñ co'uá manassèpm que yà májjuàp re stích'òp, cojò p malajáign yà mbe májjuàp, por se Dios yà

ndójuàp jò ì . Y se mbe jéoc'η manan'èjeη' que co'ua stích'òp nìp májjuàp, cojò ì copò mana'é ì lajáigη, nìp májjuàp mó ò t.

Conjí manamáη se Tomás ndonò Jesús se yà tsocuèt connó

²⁴ Y caóc'η se sesca'ài nóic'η se lé bm to'óajadn'n Jesús, ndá ngonjé o' Tomás se va'è je 'pm ηgocói. Y jò ì cadép copò mbamméjo mbomó jot'n re cadát'n se Jesús cojuá'a se nonòm'. ²⁵ Cojò p màs niηyáigη' caóc'η noséèpm Tomás:

—Yà nonòm' jò ì se lik'àjam Xiquè'.

Y Tomás jò ì ndoséic'η:

—Se caóc me manonò p re scan'ia tsé't pé òc se ndót'è ì ndobót' cojò ì cadé manojjó'o noccuájai' mó ò t. Y máigη' se me manómmàgη ne sta'ó' o se lo'u é ì tsé't y ηcjà' máigη' se me manómmàgη sca'ài ne stanğàjap, cojò ì ni manojjó'o manoccuájai' mó ò t. —Copò ndo'u è je' Tomás.

²⁶ Y se yà ndoppà ndantsjáo' cónjò' cojò p tsocuèt cuàm' tívviηg'η cadá col'òs caóc'η se re lé bm to'óajadn'n Jesús, tixáo't'n con jò ì , y máigη' copò mméjo Tomás. Y yà majào mattsè'o't re nnè xich'è'o', xiémbe Jesús copò cojuà'al nijí' y quingyè-mè jep ndo'u é ì cómmà'ai pé òc se caóc'η to'u'éem' cuàm' tívviηg'η, y cojò p conjí ndo'u é ì ndonğuaò'cη ndo'u è je' :

—Que nó mó ò t nigyájoc'η quingyè'p re qui'uàdn y nó latté 'e t'n qui'uàdn.

²⁷ Cojò p ndo'uàjo Tomás ndoséèp:

—Vímmyàdnt jéoc' squi'yó' o conjí caóc sca'ài y quingyò re sca'ài, y máigη' quich'è'e ne scan'áa y químmyàgη conjí stanğàjoc se ndol'èjorç. Y yà nó cnigyájo, cuás vikkájai'k que yà lik'àjam tannó .

²⁸ Cojò p Tomás ndo'u à o y ndoséèp:

—Cuás lik'àjam jéoc' se caóc totsjàoc' Xiquèoc', jéoc' ne Diosc' se caóc tòttsèc'.

²⁹ Y cojò p Jesús ndoséèp:

—Jéoc' Tomás, ch'ó' sí, y nikkájai'k se niηyò c caóc yà tsocuèt tannó . Y manóssik' que dé òc se re membanj'ó' o c pero xiémbe yà ndoc'uájai'k, rajò ì k majào mana'é ì nammà pt ηcjà' y mataljéon.

Conjí manamáη canén ne ndavváí njí ηgoc'uéx

³⁰ Y Jesús valí ndannò ndo'u é ì ndotsjào se ndotsjá'odn jò ì manájap, se nichjá'odn se jò ì mep mó ò t léè, y nonòm' caóc'η se lé bm to'óajadn'n tixáo't'n con jò ì . Y valí màs se jò ì ndo'u é ì ndotsjào, y caóc yà cadép no'uèts' conjí ηgoc'uéx mó ò t. ³¹ Pero xiémbe ranjí rinjã se caóc no'uèts' yà niηyáigη ma'èts' por se lavái jéoc'η manaddèodn' y manaccájaign' que Jesús lik'àjam ne ηgoduí Dios y que jò ì ne Cristo se Dios ndomméjo se malatsjào Chiquè'. Y yà no'uèts' por se lavái jéoc'η manámmèiη ne viηkjío manó ò t'n se ni xi'àp maváttjògη se mbe manaqué je'pm jò ì se Jesús.

Conjí manamáη se Jesús nichjá'odn y ndonjò telyηyòjegηk' léèt rikuánt se lé bm vát'òajadn' tichjáo' con jò ì

21 ¹ Y màs niηyáigη' cojò p tsocuèt nichjá'odn Jesús nanğà o cotòè' cotsá se livyái com'òòs Tiberias, y caóc'η se yà lé bm to'óajadn'n tixáo't'n

con jò ì, cadát'n nonòm' jò ì. Y conjí manommánj pé òc se jò ì ndo'u é ì nichjá'odn. ²Y caóc'η vodðadn'n mmójt'n Simón Pedro y con máign' Tomás se ηgocói, y con máign' Natanael m'òòs com'òòs Caná se livyaí re copó' estado Galilea, y con Láí' Santiago y máign' caóc se tanòðbm' se ηgoduíc'η Taát Zebedeo, y con tsocuet nanòì se re lé bm to'óajadn'n Jesús. ³Y cojò p Simón Pedro ndoséic'η caóc'η, conjí ndo'u è je ':

—Caóc manovà casó.

Y cojò p noséèpm que caóc'η ηcjà' tamánovàbm' no'óajadn'n. Y cojò p mmám' nanjéic'η ne cannó a, pero napò ηgosáon cadép nocuèjebm' ni ndá chikáo mó ò t. ⁴Y se yà vodà mavatsjá'ot cojò p nonòm' nichjá'odn Jesús mmá'ai nangà p re cotéè. Xíembe se caóc'η vodðadn'n ssót'n copò nip novájabm' cjámbe najò ì. ⁵Y cojò p jò ì ndová'adn'n y ndoséic'η:

—Jéoc'η ly'íc'η, ¿cjámbe níkéjet'n re xikáot?

Y cojò p caóc'η no'uàm' noséèpm que mó ò t.

⁶Y cojò p Jesús ndoséic'η caóc'η ndováic'η manóvvè'ol'n ne ηgotóè' ndáttse'egηk xikáot por mà majàp ne cannó a y cojò p manoccuèjet'n re xikáot. Y cojò ì caóc'η copò no'uéèm' nové'ol'n ne ηgotóè' ndáttse'egηk xikáot, y por se yà 'èbm cotòè't re xikáot cçà 't nintojjó'obm' manolléjebm' quingyè'p rapò cotéè. ⁷Y cojò p caóc se lik'àjam majào tigyàjabm' con Jesús, noséèp Pedro:

—Napódn' se mmá'ai cuás jò ì se ne lik'àjam Xiquè'.

Y se Simón Pedro ndo'òd' que cuás jò ì se ne lik'àjam Xiquè', cojò p jò ì manéi ndotó e je re rik'yè' se re químbyè 'p vaccà sp, por se yà ndocuèjedn para manatàja-ndájo. Y cojò p manéi nijí' quingyè'p re cotéè y comá canò Jesús. ⁸Y caóc y con re cadát se re lé bm cu à 'tn quingyè'p ne cannó a lé bm mmám' ásta nolléjebm' nangà p re cotéè. Lé bm taququ'edn'n ne ηgotóè' ndáttse'egηk xikáot se yà mi'yá nnè re xikáot. Y yà nip lik'àjam cobá'o se manolléjebm' ásta nangà o re cotéè, cuás yà ni cien (100) metros nlómmè ì se cobá'ap. ⁹Y se yà naljèèt'n quingyè'p ne cannó a cojò p nocuèjebm' ndá ningyè yà mantsá'o con xijígn. Y químbyè 'p re pikuèp vánjò ts' ndá chikáo y con máign' pan copò limí ì. ¹⁰Y cojò p Jesús ndoséic'η caóc'η, conjí ndo'u è je ':

—Vié jet'n la'ég t cadát xikáot se vá ni'éin níká'ann.

¹¹Y cojò p Simón Pedro nijí' quingyè'p ne cannó a y ndocuèdn' ne ηgotóè' ndáttse'egηk xikáot se vá cçà ' quingyè'p re cotéè, se yà mi'yá nnè re xikáot, y ásta nangà o cotéè ndolléjegn. Y cojò p comá nové'edn'n nonò t'n nipi a t ciento cincuenta y tres (153) ndòè't xikáot. Lik'àjam cotòè't pero tájap nip níxòt ne ηgotóè' ndáttse'egηk xikáot mó ò t. ¹²Y cojò p Jesús ndoséic'η ndo'u è je ':

—'Yé c'η ssóejegn'η jéoc'η.

Y caóc'η se yà lé bm to'óajadn'n ni co'uáà' ndónà ì na'uà se manadàjabmp Jesús co'uáà' jò ì malèp mó ò t, por se yà mbe vannó'om' mbe jò ì se ne totsjàbm' Xiquè'. ¹³Cojò p Jesús comá y ndocuá'arη ne pan y ndo'uéògn'η, y máign' copò scadá ndo'u é ì nadèogn'η ne chikáo.

¹⁴Y con napò yà noppàm' canjó' mà se caóc'η se lé bm to'óajadn'n Jesús nonòm' jò ì se yà tsocuet connó y nichjá'odn'n.

Conjì manamáŋ se Jesús ndoccuàjamp na'uà Simón Pedro

¹⁵ Se yà novvàiŋŋ'ŋ xéjegŋ' cojò p Jesús ndo'uàjo Simón Pedro y ndosèèp:
—Jéoc' Simón, se ŋgoduíf' Jonás, çcjámbe màs tómmà'ac caóc y nò ranjí cadát se vát'è ì námjà'ac?

Y Pedro ndo'u à ò ndosèèp:

—Likkájai', jéoc' se Xiquèoc', jéoc' yà lé bm quinqyó'ò c que caóc majào tigyàjoi.

Y cojò p Jesús ndo'u à ò y ndosèèp:

—Cojò ì quigyèdnt quích'èjegŋ re ívia'aik sat'è't se vá n'l'uíf.

Y se copò ndo'u è je' Jesús, cuás voppái manasá'pt ne ŋgomán Dios re léèt se re vá viŋkjío ndót'è ì ndoc'ué je'p jò ì se Jesús.

¹⁶ Cojò p Jesús tsocuèt ndo'uàjo Simón Pedro y ndosèèp:

—Jéoc' Simón, se ŋgoduíf' Jonás, çcjámbe lik'àjam tómmà'ac caóc?

Y copò se ndo'u é ì nadàjo yà ndoppà canói mà . Y Pedro ndo'u à ò Jesús y ndosèèp:

—Likkájai' jéoc' se Xiquèoc', yà lé bm quinqyó'ò c que caóc majào tigyàjoi.

Y cojò p Jesús ndosèèp:

—Cojò ì quikòdnt re ívia'aik sat'è't.

Y se copò ndo'u è je', cuás voppái manatòdnt vi'yát re léèt se re yà vac'é je'p jò ì . ¹⁷ Y cojò p Jesús tsocuèt ndosèèp Pedro se ndo'u è je' :

—Jéoc' Simón, se ŋgoduíf' Jonás, çcjámbe likkájai' jéoc' majào tigyàjoi?

Y con napò yà ndoppà canjó' mà se copò ndo'u é ì nadàjo. Y Pedro yà comá cottò ε'ε p na'uà por se yà canjó' mà ndo'uàjo, y chó' va'àjabmp çjámbe likkájai' majào ligyàjoi. Y cojò p Pedro ndosèèp:

—Jéoc' se Xiquèoc', jéoc' mi'yá tojjó'o tóppà t y quinqyó'ò c que caóc lé bm majào tigyàjoi.

Y Jesús ndosèèp:

—Cojò ì quigyèdnt quích'èjegŋ re ívia'aik sat'è't.

Y se copò ndo'u è je' Jesús, cuás lé bm voppái manasá'pt ne ŋgomán Dios vi'yát re léèt se re yà vac'é je'p jò ì se Jesús.

¹⁸ Y cojò p Jesús ndosèèp Pedro:

—Lik'àjam likkájai' njí ninjà se ne manóssik', que ndèo' se vá quily'í, tijè quíkkè je re rily'yèè' y taquéjel' ne squikéjel' para manávvà pé òc se váquèjetc' qui'uà manávvà. Y tsào se yà matatsjào quigyó'i cojò ì jéoc' matamèt y ndá líxxà'orŋ ne manatè je' te' re rily'yèè' y manasóce' para manats'ik' pé òc se jéoc' cadé ŋguimyanávvà.

¹⁹ Y se Jesús copò ndo'u è je' cojò ì yà ndosèèp pé òp manát'è ì náttò Pedro, y se yà mattò cojò p valík mananjò que jò ì lik'àjam níququemp por mà Dios, y cojò p màs manáttsè jò ì se Dios. Y cojò p Jesús ndosèèp Pedro:

—Lé bm qui'yóajadnc caóc y quikó'ò sc por mi'yá pé òc se caóc no'u é ì notsjào.

Conjì manamáŋ que caóc se yà lé bm to'óajadn'

Jesús notsjào njí ŋgoc'uéx

²⁰ Cojò p Pedro nikkà't ndovájo'c caóc taddò tinqyémp láccò'ò ì ch' jò ì con Jesús, caóc se najó' Juan se yà lé bm to'óajadn' Jesús y lik'àjam majào

tigyàjabm'. Y caóc lé bm sandác se ndè'o' màs tivyé'l'n tìngyàbm' Jesús se vá scadá cuàm' ssóejegη' y no'uàjabmp no'u è je': "Jéoc' se Xiquèoc', ζco'uáà' napò se manáttèrk' jéoc'?" 21 Y se Pedro ndonò c mbe caóc taddòa tìnjyémp cojò p jò ì ndoséèp Jesús, ndo'u è je':

—Jéoc' se Xiquèoc', ζnjí ndá jò ì canén ne maláts'òp?

22 Y Jesús ndo'u à o y ndoséèp:

—Si miéc vá lé bm lappái malavéjo ne Juan ásta que caóc tsoeuèt taddòa, cojò ì jéoc' ni canén nli'yájodnc' mó ò t. Jéoc' con'è je kó 'o sc caóc. —Copò ndo'u è je' Jesús.

23 Cojò ì vóccjap comá nimián' rinjà que caóc ni mattò mó ò t, mján re cadát se máigηk' toccué je'pm Jesucristo. Xiémbe Jesús nip ndoséèp Pedro que caóc ni mattò, cuás ndo'u è je': "Si miéc vá lé bm lappái malavéjo jò ì ásta que caóc tsoeuèt taddòa, cojò ì jéoc' ni canén nli'yájodnc' mó ò t."

24 Se Jesús ndo'u è je' ranjí rinjà jò ì va'ájo ne lé bm sandá se lo'ójadn' jò ì y lik'àjam majào ligyàjoi, y jò ì ne ndonò vi'yá ranjí se ndotsjào, y yà ndo'uèts' njí ηgoc'uéx y ndomán. Y cadát'n se máigηη to'ójadn'n tixáot'n con jò ì, caóc'η vannó'om' que jò ì vommán ne lik'àjam cuás rinjà se ndo'u é ì nanjyáγη ma'èts' njí ηgoc'uéx.

25 Y vá valí ndo'u é ì ndotsjào Jesús conjí químbyè 'p copó', y cadép mi'yá ma'èts' njí ηgoc'uéx. Y lik'àjam valí se jò ì ndotsjào ásta que ndánjò p yà mi'yá mbe ma'èts' re ηg'uéx, cojò ì lik'àjam cotóè' re ηg'uéx malamí ì.

Y yà vi'yá ranjí se mano'uèts' njí ηgoc'uéx. _ _